

המכתה

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

גְּלוּיֹן 148

פְּרָשַׁת יִתְרוֹ

שְׁנַת תשפ"ב ב' ל' כ"ק

האזרה האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

הוצאות הגליון נתנדב ע"י אנ"ש היקרים

לע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
מוהר"ר אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה

לרפואת
מלכה בת ברכה אסתר

לרפואה שלימה בקרוב

לְחִיּוּרַת בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם הַתּוֹרָה
דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

דְּעִתִּידָא
לְאִתְגַּלְיָא
לְעִתִּיד־לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י

מכון אור האזרות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

052.763.1800

B48148@gmail.com

פְּרַשְׁת מִשְׁפָּטִים

וְעַל-יְדֵי-זֶה שְׁמַקְבֵּל מֵהֶם עֲצָתָם,
נַחֲקֵק בּוֹ אֲמַת' וְכוּ'. כִּי
הָעֲצוֹת' שְׁמַקְבֵּל מֵהֶם - הוּא בְּחִינַת
'נְשׂוּאִין וְזוּנָג'.

וְכַשְׁמַקְבֵּלִין עֲצוֹת מִרְשָׁעִים - הוּא
בְּחִינַת 'נְשׂוּאִין' בְּקַלְפָּה.

וְלָמָּה נִקְרָא 'עֲצָה' בְּבְחִינַת 'נְשׂוּאִין'? - כִּי
"הַפְּלִיּוֹת יוֹעֲצוֹת" (בְּרִכּוֹת סא.),
וּבְכָלִיּוֹת' הֵם 'פְּלִי הַהוֹלְדָה', 'פְּלִי הַזָּרַע'.
נִמְצָא: כַּשְׁמַקְבֵּלִין 'עֲצָה' מֵאָדָם, כְּאִלּוּ
מִקְבֵּלִין מִפְּנֵי 'זָרַע' וְכוּ'!

וְהַכֹּל לְפִי אָדָם, אִם רָשָׁע אוֹ צַדִּיק וְכוּ'.
'וְעֲצַת-הַצַּדִּיק', הוּא "כֹּל זָרַע
אֲמַת'" (יִרְמִיָּה ב, כא).

וְדַע: שְׁעַל-יְדֵי 'מִצְוֹת צִיצִית' - נִצּוּל
מִ'עֲצַת הַנְּחָשׁ', מִ'נְשׂוּאִין שֶׁל רָשָׁע',
מִבְּחִינַת 'נְאוּף', כִּי 'צִיצִית' שְׁמִירָה לְ'נְאוּף'
וְכוּ'.

הֵינּוּ: עַל-יְדֵי 'צִיצִית', יְכוּלִין לָבוֹא
לְ'עֲצַת-צַדִּיקִים', לְבְּחִינַת 'אֲמַת'.
וְעַל-יְדֵי 'אֲמַת', בָּאִים לְ'אֲמוּנָה'. וְעַל-יְדֵי
'אֲמוּנָה', בָּא הַגְּאֻלָּה'.

וְזֶה פֶּרוּשׁ: "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר
תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם" (שְׁמוֹת כא, א). אָמְרוּ
חַז"ל (קְדוּשֵׁין לַה. בְּבֵאֲרָמָא טו.): "הִשְׁוּוּ אִשָּׁה
לְאִישׁ".

וְאִתָּא בְּ'מַכִּילְתָּא' (מִשְׁפָּטִים, נִזְיָקִין א):
"יְכוּל יִהְיוּ הַתְּלַמִּידִים לְוִמְדִין
וְאִינָם מְבִינִים? - תְּלַמוּדֵי-לִוְמֵר: 'אֲשֶׁר

כִּי עַל-פִּי דְבָרִים הָאֵלֶּה הַמְּבִאֲרִים בְּסִפְרֵים הָאֵלֶּה, יוּכַל
כָּל אָדָם, לְהִבִּין וּלְהַטְפִּיל מִרְחֹק, גְּדוּלוֹת נוֹרְאוֹת
וּנְפִלְאוֹת כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה וְכָל דִּין וְדִין מִפְּרָטֵי הַמִּצְוָה.

וְאִפְלוּ הַדֵּינִים שְׂבִין אָדָם לְחַבְרוֹ הַמְּבִאֲרִים בְּ'חֻשְׁן-
מִשְׁפָּט', אֲשֶׁר אֵין אִישׁ שֵׁם עַל לֵב, לְהִבִּין מֵהֶם רְמִזִּים
וְדָרְכִים לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ - וּבְחִסְדֵי-הַשֵּׁם בְּאֵלּוֹ
הַסִּפְרִים, יִרוּהוּ אֶת נַפְשׁוֹ, הַצְּמָא לְשִׁמְעַ דְּבִרֵי-הַשֵּׁם.

כִּי זֶה יָדוּעַ: שֶׁכָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַדֵּינִים וְהַהֲלָכוֹת שֶׁבְּכָל
חֻלְקֵי הַתּוֹרָה - מִכֹּל צְרִיכִין לְהוֹצִיא עֲצוֹת וְדָרְכִים
וּרְמִזִּים, לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּאֲמַת. וְכַמְבָּאָר בְּדַבְרֵי
רַבְּנּוּ ז"ל בְּהַתּוֹרָה "חֻדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן" בְּסִימָן ס"א:
"שְׁמַכְל הַלְמוּדִים שֶׁהָאָדָם לוֹמֵד, צְרִיכִין לְהוֹצִיא
מִשְׁפָּטֵי הַנְּהַגוֹת יִשְׂרָאֵל" וְכוּ'. עֵינֵי-שֵׁם.

(הַקְּדָמַת מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל לְלִקוּטֵי-הַלְכוֹת)

[כָּל עֲנִינֵי הַדֵּינִים וְהַמִּשְׁפָּטִים שְׂבִין אָדָם לְחַבְרוֹ הַנִּמְצָא בְּפֶרֶשְׁתֵּן
'פְּרַשְׁת מִשְׁפָּטִים' - תִּמְצָא בְּסִפְרֵי-הַקְּדוּשׁ 'לְקוּטֵי-הַלְכוֹת' חֵלֶק
'חֻשְׁן-מִשְׁפָּט' בְּשֵׁנֵי הַחֻלְקִים. (וְכֵן מִיָּתֵר לְצִין: שֶׁשָּׂאָר חֻלְקֵי הַפְּרָשָׁה,
נִמְצָאִים בְּשָׂאָר חֻלְקֵי 'לְקוּטֵי-הַלְכוֹת', וְכַמּוּ בְּכָל פְּרָשָׁה וּפְרָשָׁה)].

"וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם"

(שְׁמוֹת כא, א)

א.

(ח"א ז, א-ב-ג-ד-ה-בסוף)

דַּע: כִּי עַקֵּר הַגְּלוּת' אִינוּ אֶלָּא בְּשִׁבִיל
'חֶסְרוֹן אֲמוּנָה'. וְכַשֶּׁתִּתְרַבֶּה 'אֲמוּנָה'
בְּעוֹלָם, אָז יָבוֹא 'מְשִׁיחַ', כִּי עַקֵּר הַגְּאֻלָּה'
תְּלוּי בְּזֶה וְכוּ'.

אָבֵל אִי-אֶפְשָׁר לָבוֹא לְ'אֲמוּנָה' - אֶלָּא
עַל-יְדֵי 'אֲמַת', כַּמּוּבָא בְּזִהַר (בְּלֶק
קצח): "אֲמוּנָה אֶתְקַרִּיאת, כִּד אֶתְחַבֵּר בָּהּ
אֲמַת".

וְאִי-אֶפְשָׁר לָבוֹא לְ'אֲמַת' - אֶלָּא עַל-יְדֵי
'הַתְּקַרְבוֹת-לְצַדִּיקִים', וְיִלְךְ
בְּדַרְךְ 'עֲצָתָם'.

תָּשִׁים לַפְּנֵיהֶם, עָרַכְם לַפְּנֵיהֶם פְּשַׁלְחֶי-
עָרוֹךְ".

"וְאֵלֶּה" - "כָּל־מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְאֵלֶּה,
מוֹסִיף" (רש"י; שְׁמוֹת־רַבָּה ל, ג). זֶה
בְּחִינַת יוֹסֵף, בְּחִינַת שְׁמִירַת־הַפְּרִיט,
בְּחִינַת צִיצִית'.

"הַמְּשַׁפְּטִים" - זֶה בְּחִינַת: "כֹּלֵה זֶרַע
אֶמֶת", כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים
יט, י): "מְשַׁפְּטֵי ה' אֶמֶת" - שְׁזוּכָה לְעֵצַת־
צַדִּיקִים, לְבְּחִינַת אֶמֶת'.

"אֲשֶׁר תָּשִׁים לַפְּנֵיהֶם" - זֶה בְּחִינַת: "כֹּד
אֶתְחַבֵּר בָּהּ אֶמֶת".

זֶה בְּחִינַת: "הִשְׁוּוּ אִשָּׁה לְאִישׁ" - כִּי זֶה
אִישׁ וְאִשָּׁה, הֵם בְּחִינַת הַתְּחַבְּרוֹת
אֶמֶת וְאֶמוּנָה - וּבְזֶה תְּלוּי הַגְּאֻלָּה, כַּנֶּ"ל.

זֶה: "יָכוֹל שִׁיְהִי הַתְּלַמִּידִים לְוֹמְדִים
וְאֵין מְבִינִים, תְּלַמּוּד־לּוֹמֵר וְכוּ',
עָרַכְם לַפְּנֵיהֶם פְּשַׁלְחֶי־עָרוֹךְ" - זֶה בְּחִינַת
הַגְּאֻלָּה - שְׁלַעֲתִיד יִתְגַּלּוּ כָּל הַחֲכָמוֹת
כְּשֶׁלְּחֶי־עָרוֹךְ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (ישעיה יא, ט):
"וּמְלָאָה הָאָרֶץ דַּעַה".

ב.

(ח"א י, ה-ח"י)

"הַעֲצָה הַיְעוּצָה" (לְשׁוֹן הַכְּתוּב יִשְׁעִיָּה יד, כו)
לְבַעַל הַגְּאֻלָּה [עַל־פִּי דָפוּס מוֹהֲרֵנִי: עֵינִי
בְּאוֹר־הַלְקוּטִים], שֶׁהִיא הַעֲבוּדָה־זָרָה' - הָעֶקֶר
הוּא עַל־יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים'.

וְצַדִּיק' הוּא בְּחִינַת רֹחַא', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב
(בַּמִּדְבָּר כז, יח): "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ".

וְעַל־יְדוֹ - נִכְנָע רוּחַ גְּבוּהָ, "אֵל אַחֵר"
(שְׁמוֹת לד, יד), וְנִתְבַטַּל הַגְּאֻלָּה,
וְנִתְבַטַּל הַעֲבוּדָת־אֱלִילִים'.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְתְּקִין ה'דִּינִים' - כִּי "כָּל־
זְמַן שֵׁשׁ עֲבוּדָה־זָרָה
בְּעוֹלָם, חֲרוֹךְ־אֵף בְּעוֹלָם" (סְפָרֵי רֵאָה),
וְכִשְׁנֵת־עֶבֶר הַעֲבוּדָה־זָרָה, נִתְעַבֵּר ה'חֲרוֹךְ־
אֵף, וְנִמְשָׁכִין הַסְּדִים' וְכוּ'

זֶה בְּחִינַת: מְרַדְּכֵי וְאַסְתֵּר, וְהֶמֶן,
בְּחִינַת פְּוֹרִים' וְכוּ' - כִּי הֶמֶן' בְּחִינַת
הַעֲבוּדָת־אֱלִילִים, וְמְרַדְּכֵי וְאַסְתֵּר' הִיָּה
לָהֶם כַּח לְבַטַּל הַעֲבוּדָת־אֱלִילִים' שֶׁל הֶמֶן'
וְכוּ'.

זֶה פְּרוּשׁ (שְׁמוֹת כא, א): "וְאֵלֶּה הַמְּשַׁפְּטִים
אֲשֶׁר תָּשִׁים לַפְּנֵיהֶם". כִּי אֵיחָא
ב'מְכִילְתָּא' (מְכִילְתָּא דְרִשְׁב"י; קְדוּשִׁין לַה. בְּבֵא־קַמָּא
טו, ז): "אֲשֶׁר תָּשִׁים לַפְּנֵיהֶם" - הִשְׁוּוּ אִשָּׁה
לְאִישׁ לְכָל דִּינִים שְׁבַתוֹרָה".

פְּרוּשׁ: לְכָל דִּינִים' שְׁבַתוֹרָה שְׁצַרִּיךְ
לְהַמְתִּיקֶם, צַרִּיךְ לְהַשְׁוֹת, הֵינּוּ:
לְיַחַד קְדָשׁ־בְּרִיךְ־הוּא וְשְׁכִינְתָּהּ, שֶׁהוּא
בְּחִינַת אִשָּׁה וְאִישׁ, בְּחִינַת מְרַדְּכֵי וְאַסְתֵּר'.

זֶה פְּרוּשׁ: "וְאֵלֶּה" - "כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר
וְאֵלֶּה, מוֹסִיף עַל הָרֵאשׁוֹנִים" (רש"י;
שְׁמוֹת־רַבָּה ל, ג), בְּחִינַת תּוֹסֵפוֹת וְרַבּוּי, בְּחִינַת
גְּאֻלָּה, עֲבוּדָה־זָרָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ז, ז):
"לֹא מִרְבֶּכֶם חֶשֶׁק ה'", שְׁפָרוּשׁוֹ: גְּאֻלָּה'.

זֶה בְּחִינַת: "מוֹסִיף עַל הָרֵאשׁוֹנִים" -
שֶׁהוּא בְּחִינַת הֶמֶן־עַמְלֶק, כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב (בַּמִּדְבָּר כד, כ): "רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֶק".

וְתַקּוּנּוֹ: "הַמְּשַׁפְּטִים" - בְּחִינַת רֹחַ,
כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (ישעיה כח, ז): "וְלָרוּחַ
מְשַׁפֵּט וְכוּ' מְשִׁיבֵי מְלַחְמָה" - כִּי עַל־יְדֵי
ה'רוּחַ, נִתְתַּקֵּן הַגְּאֻלָּה' וְהַעֲבוּדָת־אֱלִילִים,
כַּנֶּ"ל.

וְעַל־יְדֵי־זֶה: "אֲשֶׁר תָּשִׁים לַפְּנֵיהֶם" -
הֵינּוּ: "הִשְׁוּוּ אִשָּׁה לְאִישׁ

לְכֹל דִּינִים שֶׁבַתּוֹרָה, הִינּוּ: בְּחִינַת הַמִּתְקַת־הַדִּינִים.

כִּי "כָּל־זְמַן שֵׁישׁ עֲבוֹדַת־אֱלֹהִים בְּעוֹלָם, חֲרוֹן־אָף וְדִינִים בְּעוֹלָם" (ספרי ראה), וְעַל־יְדֵי הַרוּחַ הַנִּלְ, נִתְיַחַד קַדְשָׁא־בְּרוּךְ־הוּא וְשִׁכְנֵתָהּ, וְנִמְתְּקִין הַדִּינִים, וְנִסְתַּלַּק חֲרוֹן־אָף מִן הָעוֹלָם.

ג.

(ח"א טו, ב)

בַּמָּה מַעֲלִין אֶת ה' יְרָאָה?! - בְּבַחֲיַנַת 'מִשְׁפָּט'! כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשָׁלִי כט, ד): "מִלֶּךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ". וְ'אֶרֶץ' הוּא בְּחִינַת 'יְרָאָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים עו, ט): "אֶרֶץ יְרָאָה".

הִינּוּ: שֵׁישְׁפֹּט וַיִּדִין בְּעַצְמוֹ כֹּל עֶסְקִיו! - וּבְזֶה יָסִיר מַעֲלָיו כֹּל הַפְּחָדִים, וַיַּעֲלֶה בְּחִינַת 'יְרָאָה בְּרָה וְנִקְיָה', וְתִשָּׂא אֶף 'יְרֵאת־הַשָּׁם', וְלֹא 'יְרָאָה אַחֲרַת'.

כִּי כִשְׂאִין אָדָם דָּן וְשׁוֹפֵט אֶת־עַצְמוֹ, אֲזִי דָנִין וְשׁוֹפֵטִין אוֹתוֹ לְמַעַלָּה - כִּי "אִם אִין דִּין לְמִטָּה, יֵשׁ דִּין לְמַעַלָּה" (דְּבָרִים־רַבָּה ה, ה; תְּנַחֲוּמָא מִשְׁפָּטִים ה).

וּכְשִׁשׁוֹפֵטִין אֶת הָאָדָם בְּמִשְׁפָּט דְּלַעֲלֵא - אֲזִי הַדִּין נִתְלַבֵּשׁ בְּכָל הַדְּבָרִים, וְכָל הַדְּבָרִים נַעֲשִׂים שְׁלוּחִים לְמַקּוֹם לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָאִישׁ 'מִשְׁפָּט כְּתוּב'. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (נְדָרִים מֵא - עַל תְּהִלִּים קיט, צא): "לְמִשְׁפָּטֵיךָ עֲמָדוּ" - אֲזִי (שָׁם): "הַכֹּל עֲבָדֶיךָ", לַעֲשׂוֹת דִּין בְּזֶה הָאָדָם.

אָבֵל כִּשְׁשׁוֹפֵט אֶת־עַצְמוֹ, וּכְשֵׁישׁ דִּין לְמִטָּה אִין דִּין לְמַעַלָּה" - אִין ה' יְרָאָה' מִתְלַבֵּשׁ בְּשׁוּם דְּבָר לְעוֹרֵר הָאָדָם, כִּי הוּא בְּעַצְמוֹ נִתְעוֹרֵר.

וְזָהוּ (תְּהִלִּים נ, כג): "וְשָׁם דָּרְךְ" - "מִי שֶׁשָּׂם אֲרַחוּתָיו" (סוֹטָה ה:), הִינּוּ: 'שִׁשׁוֹפֵט אֲרַחוּתָיו', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כֵּא, א): "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים".

עַל־יְדֵי־זֶה (תְּהִלִּים שָׁם): "אֲרָאנוּ בִישַׁע אֱלֹהִים" - זֶה בְּחִינַת 'יְרָאָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת יב, יג): "אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא" - הִינּוּ בְּחִינַת 'יְרָאָה', עוֹלָה מִהַקְּלָפָה וּמִהָאֲמוֹת עַל־יְדֵי 'מִשְׁפָּט' - כִּי מִתְחַלְּפָה הִיתָה נִתְלַבֵּשׁ בַּקְּלָפָה.

וְזָהוּ שֶׁהָאָדָם מִפְּחַד אֶת עַצְמוֹ מֵאִיזָה דְּבַר, מִשֵּׁר אוֹ מִנְּגִיבִים וְשִׂאֵר פְּחָדִים - זֶה הוּא שֶׁה' יְרָאָה' נִתְלַבֵּשׁ בְּזֶה הַדְּבָר! - כִּי אִם לֹא הָיָה נִתְלַבֵּשׁ, לֹא הָיָה כַּח בְּזֶה הַדְּבָר לְהַפְחִיד אֶת הָאָדָם.

[תְּנַחֲוּמָא, מִשְׁפָּטִים ה: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: אִם יֵשׁ דִּין לְמִטָּה, אִין דִּין לְמַעַלָּה. וְאִם אִין דִּין לְמִטָּה, יֵשׁ דִּין לְמַעַלָּה. כִּיצַד? אִם יַעֲשׂוּ הַתְּחַתּוּנִים אֶת הַדִּין מְלַמְטָה, אִין הַדִּין נַעֲשֶׂה מְלַמְטָה. לְפִיכֹךְ אָמַר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: שְׁמְרוּ אֶת הַמִּשְׁפָּט, שֶׁלֹּא תִגְרַמוּ לִי לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט מְלַמְטָה, שְׁנֵאמַר: "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים"].

ד.

(ח"א סא, א)

עַל־יְדֵי 'אֲמוּנַת־חֲכָמִים', יְכוֹלִין לְהוֹצִיא 'מִשְׁפָּטֵנוּ' לְאוֹר. כִּי 'מִשְׁפָּט' הוּא 'עֲמוּדָא דְאֲמִצְעִיתָא', בְּחִינַת 'דָּרְךְ הַמְּצַע' שֶׁאִינוּ נוֹטֵה לְיָמִין וְלְשִׂמְאַל.

וְזֶה זֹכִיךְ עַל־יְדֵי 'אֲמוּנַת־חֲכָמִים', שֶׁהוּא בְּחִינַת (דְּבָרִים יז, יא): "לֹא תִסּוּר מִן הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּדוּ לְךָ יָמִין וְשִׂמְאַל".

וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹצֵא ה' מִשְׁפָּט' בְּרוּר, בְּבַחֲיַנַת (תְּהִלִּים יט, י): "מִשְׁפָּטִי אֱמַת". הִינּוּ: כִּי כָּל הַלְּמוּדִים שֶׁהָאָדָם לוֹמֵד, צָרִיךְ שִׁיקְבֵּל וַיּוֹצִיא מֵהֶם

"משפטי אמת", שלא יהיה בבחינת
"משפט מעקל" (חבוקוק א, ד).

דהיננו: שיקבל וילמד מכל הלמודים
שלומד, משפטי הנהגות
ישרות, שידע איד להתנהג, הן לעצמו, הן
לאחרים שמתנהגים לפי דעתו, כל אחד
ואחד כפי בחינתו וכו', בבחינת: "משפטי
אמת" - שאינו נוטה לימין ושמאל.

וכל זה זוכין על ידי אמונת חכמים,
שהוא בחינת: "לא תסור" וכו'.
אבל כשפוגם ב'אמונת חכמים' - אזי נדון
ב'גיעת בשר', הינו: ב'מותרות' וכו'.

וכל ה'משפטים', הן מן ה'מח', בבחינת
(מלכים א ג, כח): "וייראו מפני המלך כי
ראו כי חכמת אלקים בקרבם לעשות
משפט".

וה'מח', הוא לפי ה'מזון', וכשהגוף נקי -
אזי המח ברור, ואזי יכול
להוציא "משפטי אמת", הנהגות ישרות'.

אבל כשנדון ב'מותרות' על ידי פגם
אמונת חכמים פנ"ל - אזי עולים
עשנים סרוחים אל המח, ומערבבים
ומבלבלין דעתו. ואזי אינו יכול להוציא
"משפטי אמת", ואזי יוצא "משפט
מעקל", בבחינת (תהלים קמז, ב): "משפטים
בל ידעום", הינו: 'בלבול המוחין'.

ו'דואג' - על ידי שלמודו היה מבחינת
אלו ה'מותרות' וכו' - לא היה
מוציא מלמודו "משפטי אמת", רק
"משפט מעקל" וכו'. ועל כן היה דן:
"שאינ דוד ראו לבוא בקהל" (יבמות עו:).

ה.

(ח"א רפ)

דע: מי שצריך לדון לפני דינים בדין-
תורה - זה לו ענש ונקמה שהתורה
נוקמת בו!

כי באמת: כל ה'משא-ומתן' הוא 'תורה',
כי למשל הדין (בבא מציעא פ"ח מ"ד):
"המחליף פרה בחמור" - הוא 'תורה'.
ומכל-שכן כשעושין הדבר בעצמו, הוא
ב'ודאי 'תורה' - וכמו שמשפין בשם הבעל-
שם טוב ז"ל ('מאור-עינים' - 'שמח-לב', מסכת-שבת
דבור-המתחיל עשאת ונתת באמונה).

ועל-כן כשעושין 'משא-ומתן', צריך
שיקשר מחשבתו רק בהתורה
והדינים המלבשים שם.

ומי שעוקר ה'משא-ומתן' מן ה'תורה',
ונופל אל ה'משא-ומתן' בעצמו,
ואינו מקשר מחשבתו אל התורה המלבש
שם - אזי ענשו: שאחר-כך הוא צריך לדון
בדין-תורה!

ואזי צריך לחזר ולהביא כל הדברים, וכל
המחשבות, וכל העסקים, שהיה לו
בשעת המשא-ומתן מתחלתו ועד סופו -
צריך להביא הכל אל ה'תורה' - דהיננו:
שצריך לחזר ולספר הכל לפני ה'דינים',
והם פוסקים על זה 'דין-תורה'.

נמצא: שחזר ונעשה מכל דברי ה'משא-
ומתן', 'תורה' - והוא לו 'נקמה',
שהתורה נוקמת בו, על אשר עקר ה'דינים'
המלבשים בה'משא-ומתן', מן ה'תורה', ונפל
אל ה'משא-ומתן' בעצמו, כאלו אין שום
'תורה' בה'משא-ומתן'.

על-כן ענשו: שצריך לבוא לפני דין-
תורה! - ואזי צריך להביא כל

"כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבד, ובשבעת יצא לחפשי חנם" (שמות כא, ב)

ז.

(לקוטי-הלכות, מילה ד, יג - על-פי לקוטי-

מוהר"ן ח"ב סא, 'השם-יתברך למעלה-מהזמן')

"כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבד, ובשבעת יצא לחפשי חנם" (שמות כא, ב). ה'עבדות' אין שיה' לישראל ככל, כמו שכתוב (ויקרא כה, נה; קדושין כב:): **"כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם וכו'".**

וזו שנפל לבחינת 'עבדות', מחמת גדל חסרון דעתו שנפל ל'תחת-הזמן' כל-כך, עד שמכר עצמו ל'עבד' - צריכין לרחם עליו, שלא יעבד בו-כי אם **"שש שנים"** - כנגד 'ששת ימי המעשה'.

אבל "בשבעת", בחינת 'שבת' - **"יצא לחפשי"**. כי 'שבת' היא 'מעין עולם-הבא', שהיא בחינת 'למעלה-מהזמן'.

הינו: כי מבאר בכל הספרים (זהר פנחס רנז, זהר-חדש יתרו; פרדס-רמונים כג, י):

"ש'ששת ימי המעשה' - הם כנגד 'ששה מדות' - מ'חסד עד יסוד'; ו'שבת' - היא בחינת 'מלכות', שהיא בחינת 'אמונה'".

ולכאורה אין מובן: כי הלא ה'ששה מדות', הם גבוהים מבחינת 'מלכות', ואיך שיה' ש'ששת ימי המעשה', יהיו חסין-שלום גבוהים מ'שבת'!?

אך באמת: זהו עצם מעלת ה'שבת-קדש'. כי כל ה'שש מדות' - הם בחינת 'דעת', בחינת 'תפארת', שכלול מכל ה'שש מדות', כידוע (זהר פנחס רלה:).

אבל ב'שבת' - משפיע 'דעת ושכל גדול', ממקום עליון ונורא מאד, עד שזוכין

דברי ה'משא-ומתן', ולעשות מהם 'תורה'! - ואזי מראים לו: שכל ה'משא-ומתן', הוא 'תורה' - כי עכשו נעשה מהכל, 'דין-תורה' כנ"ל.

כי בודאי הוא צריך להביא 'כל הדברים', אפלו 'כל המחשבות', לפני ה'דינים'! - כי אם חסר איזה דבור או איזה מחשבה - יתקלקל ה'דין-תורה', והם עושין מזה 'דין-תורה'.

נמצא: שחזר ונעשה מה'משא-ומתן', 'תורה' - ומראין לו: שאין הדבר כמו שהוא סבר מתחלה, שאין בה'משא-ומתן', 'תורה'! - כי הלא ראה בעיניו: **"שכל דברי ה'משא-ומתן' כלם, הם 'תורה' - כי עכשו נעשה מהכל, 'דין-תורה', כנ"ל.**

והכל לפי הפגם - כי יש אחד שאין ענשו רק שצריך לדון, אבל זוכה בדין, רק שמראין לו שפגם כנ"ל! - אבל יש אחד שעקר יותר ה'משא-ומתן' מן ה'תורה' - אזי ענשו יותר, שגם אינו זוכה בדין.

כי באמת: כשעושין 'משא-ומתן' - צריך שיהיה רק 'חיצונית המחשבה' בתוך ה'משא-ומתן'! - אבל 'פנימיות מחשבתו', צריך לקשר אל ה'תורה', כנ"ל!

ו.

(ספר-המדות, למוד י)

כל ידיעה ב'משפטי התורה', הן 'מצות שבין אדם לחברו', הן 'מצות שבין אדם לקונו' - הידיעה הזאת בעצמה, היא **'הצלחת-הנפש'.**

לידע האמת, שאין לנו שום דעת כלל, בבחינת: "תכלית הידיעה אשר לא נדע", בחינת (קהלת ז, כג): "אמרתי אהבמה והיא רחוקה ממני".

ואז מאירה האמונה באור גדול - פי יודעין ומשיגין: שעקר השלמות האמתי, להתחזק את עצמו רק באמונה-שלמה.

ועל-כן שבת, היא מעין עולם-הבא, בחינת בטול-הזמן - פי על-ידי שלמות-הדעת, זוכין לבטול-הזמן.

אבל בעולם-הזה - אין מי שיזכה לדעת הזה בשלמות, עד שיתבטל אצלו הזמן לגמרי, כפי-אם גדולי בחירי הצדיקים.

אבל בשבת-קדש - אז זוכה כל אחד מישראל לשלמות האמונה, על-ידי עצם הדעת והחכמה נפלאה שמאיר אז, כנ"ל. שעל-ידי-זוה זוכין לידע: שרחוקים מחכמה, ולהתחזק את עצמו רק באמונה-שלמה, כנ"ל.

ועל-ידי אמונה, יכול כל אחד לזכות לבחינת בטול-הזמן כנ"ל. ועל-כן שבת, הוא בבחינת בטול-הזמן - מחמת שאז זוכין לאמונה-שלמה, שעל-ידי-זוה יכולין לבטל הזמן, גם בעולם-הזה, אפלו מי שאין דעתו שלם כל-כך.

כי הלא מרחוק אנו רואין ומבינים: שאין להזמן שום ממש וכו', וכנ"ל. רק אף-על-פיי-כן, מהות בטול-הזמן, אי-אפשר להכניס בשכלנו.

אבל על-ידי חזק האמונה הנמשך משבת - יכול כל אחד לזכות לבחינת בטול-הזמן.

ומ'שבת' - ממשיכין הקדשה על כל ששת ימי החל, שנזכה תמיד לאמונה-שלמה, עד שנזכה לבטל הזמן. ולא נהיה פרוכים חסד-שלום, אחר תאות עולם-הזה, והבליו, ומכאוביו, וכעסיו, ועבודתו, ועמלו, ויגיעו, וכו' - שכלם הם תחת הזמן, כנ"ל.

ועל-כן העבד שנפל לבחינת עבדות, לא יעבד על-כל-פנים יותר מ'שש', כנגד ששת ימי המעשה, ששם עקר אחיזת העבדות - מחמת ש'ששת ימי המעשה', יניקתם מה'מדות' שהם בחינת דעת. ולדעת, לאו כל אדם זוכה - עד שיזכה לבטל הזמן שהוא בחינת עבדות, כנ"ל.

אבל "בשבעת", בחינת שבת - יצא לחפשי חנם. פי "בשבעת", בחינת שבת, מאיר בחינת אמונה. שעל-ידי-זוה יכול כל-אחד לזכות לבחינת בטול-הזמן, ששם בטול העבדות - פי למעלה-מהזמן, הוא בחינת חפשי וחרות, כנ"ל.

"שארה פסוּתָה וְעַנְתָּהּ לֹא יִגְרַע" (שמות כא, י)

ח.

(ח"ב ז, י)

דע: פי מי שרוצה להגד מתניו להיות מפרנס, לתן פרנסה להתלויים בו - הוא צריך שיהיה איש-חיל, ולא יהיה חפה, שקורין: "רע-מזל" "שלימזל".

כי צריך שיהיה לו קצת ממשלה, פי כל הפרנסה נמשך מהמלכות וכו'. ועל-כן מי שרוצה לקבל פרנסה - צריך שיהיה

לו קצת ממשלה, כדי שיהיה לו איזה שיכות עם המלכות.

ועל-כן בשהבעל חוגר מתניו נגד אשתו, ומחייב עצמו לפרנסה, כמו שכתוב בכתבה: "ואנא אפלה ואוקיר ואזון" וכו'! - אז נותנים לו קצת ממשלה וכו', כמו שכתוב (בראשית ג, טז): "והוא ימשל בך" - פי על-ידי הממשלה, הוא יכול להמשיך הפרנסה, כנ"ל.

ט.

(ספר-המדות, עניני עונה')

[א] מי שמהסר עונת אשתו, ויש לה צער מזה, הוא נענש במיתה (נאוף יג).

[ב] חולאת של רקיקת דם בא, על-ידי שמבטל עונה של ליל טבילה' (פרישות ח"ב ד).

וה'בטחון' הוא בחינת 'משענת' - כמו שהאדם נשען על המטה, כן הוא נשען על הבטחון שבוטח שיושיעו השם, כמו שאמר דוד (תהלים יח, יט): "ויהי ה' למשען לי".

ועל-כן על-ידי-זה נתרפא החולה, כמו שכתוב (שמות כא, יט): "אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקח".

וזה בחינת (ישעיה יא, א): "ויצא הטר מגזע ישי", הנאמר על משיח' שהוא דוד, בחינת (איכה ד, כ): "רוח אפינו משיח ה'".

וזה בחינת (פסחים סח. זהר וירא קיד: חיי-שרה קלה): "עתידין צדיקים שיחיו מתים על-ידי המשענת, בחינת (זכריה ח, ד): 'ואיש משענתו בידו, בחינת (מלכים-ב ד, כט-לא): 'ונתת המשענת על פני הנער'".

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שמות כא, יט) - עניני רפואה' -

"אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו, ונקח המפה" (שמות כא, יט)

י.
(שיחות-ה"ן צח)

'אמירת תהלים', מעלה גדולה, באלו אמרם **'דוד-המלך'** בעצמו - פי הוא אמרם ברוח-הקדש, והרוח-הקדש מנח בתוך התבות, וכשאומרם, הוא מעורר ברוח פיו את הרוח-הקדש, עד שנחשב באלו אמרם **'דוד-המלך'** על-ידי-השלום בעצמו.

והוא מסגל מאד לרפאות החולה, להיות לו בטחון רק על השם-יתברך - שעל-ידי אמירת תהלים' יושיעו השם.

והפלא: פי בהיות ישראל שלמים והם רבים, לא יתנהג ענינם בטבע כלל, לא בגופם, ולא בארצם, לא בכללם, ולא ביחיד מהם, פי יברך השם לחמם ומימם, ויסיר מחלה מקרבם, עד שלא יצטרכו לרפוא, ולהשתמר בדרך מדרגי הרפואות כלל, כמו שאמר (שמות טו, נו): "פי אני ה' רפאך". וכן היו הצדיקים עושים בזמן הנבואה, גם פי יקום עון, שיחלו - לא ידרשו ב'רופאים', רק ב'נביאים' וכו' וכו'. אבל הדרוש השם ב'נביא', לא ירוש ב'רופאים'. ומה חלק לרופאים בבית עושי רצון השם, אחר שהבטיח (שם כג, כה): "ויברך את לחמך ואת מימך, והסרתי מחלה מקרבך" וכו'. אלו לא היה דרכם ברפואות, יחלה האדם כפי אשר יהיה עליו ענש חטאו, ויתרפא ברצון השם, אבל הם נהגו ברפואות, והשם הניחם למקרי הטבעיים.

וזו היא פונתם באמרם (ברכות ס. בבא-קמא פה. על שמות כא, יט): "ורפא ירפא - מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות". לא אמרו: "שנתנה רשות לחולה להתרפאות!" - אלא פיון שחלה החולה ונא להתרפאות, פי נהג ברפואות, והוא לא היה מעדת השם שחלקם בחיים - אין לרופא לאסר עצמו מרפואתו. לא מפני חשש שימא

ימות בידו, אחרי שהוא בקי במלאכה ההיא; ולא בעבור שיאמר כי השם לבדו הוא רופא כל בשר, שפבר נהגו. ועל-כן האנשים הנצים "שהכו זה את זה באבן או באגרוף" (שם טא, יח) - יש על המכה תשלומי הרפואה, כי התורה לא תסמך דיניה על הנפסים וכו'.
אבל ברצות השם דרני איש, אין לו עסק ברופאים.
 (רמב"ן פרשת פקודי - דברים כו, יא)

יא

(ח"א יד, ט)

אפלו אלו תפלות המפרשים בתפלה שהם לצורך הגוף, כגון "רפאינו" ו"ברוך עלינו" ושאר 'צרכי-הגוף', לא היה פונתו של רבה בר בר חנה בשביל 'גופו' - אלא בשביל נשמתו, שהיה מכון: ל'פרנסת נשמתו, ול'רפואתה'.

יב

(ח"א יד, יא)

"טוב ה' לכל" (תהלים קמה, ט). זה בחינת 'תפלה', שמאמין בהשם, שהקדוש-ברוך-הוא טוב לכל - הן ל'רפואה, הן ל'פרנסה, הן לכל הדברים.

כשמאמין בך - בודאי יהיה עקר השתדלותו בטר קדשא-ברוך-הוא, ולא ירדף אחר תחבולות רבות.

כי מי שאין מאמין בהקדוש-ברוך-הוא - צריך להשתדל אחר תחבולות רבות. למשל: כשצריך ל'רפואה, צריך להשתדל אחר עשבים רבים.

ולפעמים אלו עשבים הצריכים לו אינם בנמצא במדינתו, והעשבים הנמצאים אינם טובים למכתו.

אבל הקדוש-ברוך-הוא - טוב לכל המכות לרפאותם, והוא בנמצא תמיד, כמו שכתוב (דברים ד, ז): "מי פה" אלקינו בכל קראנו אליו".

יג

(ח"א יד, יג)

"המבזה תלמיד-חכם, אין רפואה למכתו" (שבת קיט:) - כי המבזה תלמיד-חכם ומזלזל יראי-השם, נמצא שפוגם בכבוד, ואינו מחזירו לשרש היראה, ואזי אין זוכה לשלום, ועל-כן אין רפואה למכתו.

כי כל ה'חולאת' באין עלידי בחינת 'מחלקת', שאין שלום בעצמיו, והיסודות מתגברין זה על זה, ואין מתנהגים בשלום במוג השוה, ועל-ידי-זה בא 'חולאת' בידוע.

ועל-כן כשמבזה תלמיד-חכם ופוגם בשלום, אין רפואה למכתו - כי עקר ה'רפואה' עלידי השלום בנ"ל - בבחינת (ישעיה נז, יט): "שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו".

יד

(ח"א כג, ה)

אין דבר שמפסיד החיות, כמו הדאגה והעצבות, כידוע לחכמי-הרופאים.

טו

(ח"א כז, ז)

כמו שכל ה'רפואות' הם בסמים מרים, כן ה'שלום' שהוא 'רפואה' לכל הדברים, בבחינת (ישעיה נז, יט): "שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו".

ולפעמים החלשה גוברת פליכך - עד שאין יכולת ביד החולה לסבל מרירות הרפואות! - ואז ה'רופאים' מושכין ידיהם מן ה'חולה, ומיאשים אותו.

כך כשה'עוונות' שהם חלי ה'נפש' גוברים מאד, אז אין יכול לסבל מרירות

ה'רפואות', ואז (שם שם, כא; ושם מה, כב): "אין שלום אמר לרשעים".

טז.

(ח"א כט, ז)

על-ידי 'תקוני-הכללי', שמעורר ה'מחין', וממשיך 'לבנונית' לה'גידך' - אזי נתרפאת מ'חולאת הנפילה'.

יז.

(ח"א לב, ב)

כל מה שהוא קטן ומרחק ביותר, צריך מלמד גדול ביותר. שיהיה אמן כזה, שיוכל להלביש שכל עליון כזה, דהינו השגתו יתברך-שמו, לקטן ומרחק כמותו. כי כל מה שהחולה נחלה ביותר - צריך רופא גדול ביותר!

על-כן אין להאדם לומר: "די לי אם אהיה מקרב אצל איש נכבד וירא-השם, אף שאינו מפלג במעלה - כי הלואי שאהיה מקדם כמהו!"

אל יאמר בן! - כי אדרבא: כפי מה שידע אנוש בנפשה, גדל פחיתותו, וגדל רחוקו שגרחק מאד מהשם-יתברך, כל אחד ואחד כפי מה שידע בנפשו; וכמו-כן כל מה שידע בעצמו שהוא מרחק ביותר - צריך לבקש לנפשו 'רופא גדול' מאד מאד, הגדול במעלה ביותר!

דהינו: שיחזיר ויבקש תמיד, לזכות להתקרב להרבי הגדול מאד מאד כפי-ל! - כי כל מה שהוא קטן ביותר, צריך מלמד גדול ביותר כפי-ל.

יח.

(ח"א נו, ח)

'שלום' הוא 'רפואה', כמו שכתוב (ישעיה נז, יט): "שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו".

כי עקר ה'חולאת' חסו-שלום, הוא מחמת 'העדר השלום', הינו 'מחלקת היסודות', שיסוד אחד מתגבר על חברו - ו'שלום' הוא 'רפואה'.

יט.

(ח"א נז, א-בסוף)

כל ה'רפואות' תלויים ב'תורה', בבחינות (משלי ד, כב): "ולכל בשרו מרפא".

כי ה'תורה' נותנת פח למלאכים, וה'מלאכים' משפיעים לעשבים, ועשבים מרפאים ב'כח-התורה'.

ומי שפוגם ב'אמונת-הכמים', ופורץ גדרם - אזי "אין רפואה למפתו", בבחינות (שבת קי): "דלמא חויה דרבנן טרקה, שאין לו אסותא" וכו'.

ותקונו: שיקים 'אמונה הנפולה', ויאמין 'אמונת-הכמים', ועל-ידי אמונתו, יתרפא.

ועל-כן "המבזה תלמיד-הכם, אין לו רפואה למפתו" (שבת קיט:).

כי כל ה'רפואות', הם 'הרפבות', סם פלוני' ועשב פלוני', במדה ובמשקל כד וכד וכו', וכן מפמה מינים. וכל עשב יש לו פח אחר, ומערבין ביחד, ועושין מהם 'הרפבה'. וזאת ה'הרפבה' יש לה פח לרפאות ה'חולאת'. ועל-כן צריך 'רופא ממחה' שידע לעשות ה'הרפבה'.

נ.

(ח"א נח, ה)

'שבת', משלח האזרותיו לכל המדרגות, בבחינת (זהר בראשית לב): "חד יניק לכמה סטריין" - ומרפא רפואות הנפש ורפואות הגוף, בבחינת (שמות כא, יט): "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - שתי רפואות על-ידי שבת.

נא.

(ח"א סב, ו)

יש חושבים: שהכל על-פי הטבע, עולם במנהגו נוהג.

ויש חושבים: שצריך לעבד את האמצעי, כמו שטעו בעגל וכו', ועושים את הסבות אמצעי' בינם לבין השם-יתברך, שמאמינים בהשם-יתברך, אבל גם-כן באמצעי, ואומרים: שצריך לסבות.

למשל: בהסבה של 'פרנסה' שהוא ה'משא-ומתן' - ואומרים: הסבה של משא-ומתן עקר! - פאלו בלא זה אין יכלת ביד השם-יתברך לתן להם פרנסה!

ובהסבה של הרפואה שהוא סמים, עושים מהם עקר, פאלו בלי הסמים אין יכלת ביד השם-יתברך לרפא.

ואין הדבר כן - כי הקדוש-ברוך-הוא סבת כל הסבות ו'עלת כל העלות', ואין צריך לשום סבה.

ועסקנו באלו הסבות - צריך להאמין בהשם-יתברך לבד, ולא לעשות מהסבות עקר.

אבל מי שאינו ממחה - אף אם יקח העשבים שיש להם כח לרפאות, לא יפעל בכלל, כי אין יודע איך להרפיהם.

כמו-כן ה'תורה' שהיא רפואה לכל דבר, כמו שכתוב (משלי ד, כב): "ולכל בשרו מרפא" - אין מי שיודע אותה כ"אם 'חכמי-הדור', כי נמסרה להם לדרשה ב'שלש-עשרה מדות'.

אבל מהתורה בעצמה - אי-אפשר לידע דבר וכו', והחכמים מלקטין ומערבין ומרביין את התורה, ודורשין אותה ממקום למקום ב'שלש-עשרה מדות'.

ועל-כן כשפוגם בכבודם, אין רפואה למפתו, כי עקר כח הרפואה שמקבלין מהתורה, אי אפשר לקבל כי אם על-ידם, כי להם נמסרה לדרש, והם יודעים להרפיה אותיות התורה 'פנ"ל, שזה עקר 'כח הרפואה'.

כי כל העשבים מקבלים כח מהתורה, כמבאר לעיל, ועקר כחם לרפאות הוא על-ידי ה'הרבה' פנ"ל.

על-כן העקר: שיהיה לו 'אמונת-חכמים', ולהזהר בכבודם, לירא מהם מאד, ולהשליך שכלו ודעתו, רק לסמוך עליהם.

ואף אם נראה לו מהם דבר שאינו מפרש בהתורה כד לפי דעתו, ונדמה לו שהם עושים חסוֹשֶׁלֶום פנגד התורה, הוא צריך להאמין: "שבודאי הם עושים נכונה על-פי התורה!" - כי התורה נמסרה להם וכו'.

כב.

(ח"א רלא)

בְּשָׁעָה שְׂאוּמְרִים (בתפלת שחרית): **"וּצְבֹא השָׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים"** (נחמיה ט, ו)
- **רְאוּי לְהִתְפַּלֵּל עַל כָּל דְּבָר!**

כִּי כָּל הַרְפוּאוֹת, עַל-יְדֵי 'פְּחוֹת הַגְּלָגָלִים', שֶׁהֵם 'צְבֹא הַשָּׁמַיִם', וְכָל אֶחָד נוֹתֵן פֶּח בְּאִיזָה סֵם וְעֵשֶׂב הַשִּׁיף לוֹ, וּמֵהֶם מְקַבְּלִים הַסָּמִים וְעֹשְׂבִים פֶּח לְרַפְּאוֹת.

וּכְשֶׁצְּרִיכִים רְפוּאוֹה', מִתְּחַבְּרִים בְּמָה פְּחוֹת מִהַגְּלָגָלִים, שְׂזָה נוֹתֵן פֶּח בְּעֵשֶׂב זֶה, וְזֶה בְּעֵשֶׂב אַחֵר, וְכִיּוֹצֵא, וּמִתְּחַבְּרִים בְּכֵם וְעוֹשִׁין מֵהֶם הַרְפָּבָה לְרַפְּאוֹה'.

עַל-כֵּן בְּעֵת שְׂאוּמְרִים: **"וּצְבֹא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים"** - שְׂאֵז בָּאִים בְּכֵם לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְלָתֵן שִׁבַח וְהוֹדָיָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ - טוֹב לְבַקֵּשׁ מִהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ: שִׁיזְוָה לָהֶם שְׂיִמְשִׁיכוּ אֵלָיו הַפְּחוֹת הַצְּרִיכִים לְרַפְּאוֹתוֹ, בְּתוֹךְ חֲתִיכַת כֶּהֱם, אוֹ בְּדָבָר אַחֵר, וְיִתְרַפֵּא מִמֵּילָא. (עֵינֵי לְהֵלֵךְ מִלְּקוּטֵי מוֹתֵר"ן ח"ב א).

כג.

(ח"א רסח)

כְּשֵׁאִין הָאָדָם מִסְתַּפֵּל עַל הַתְּכַלִּית, לָמָּה לוֹ חַיִּים!

וְהִנֵּה: הַנֶּפֶשׁ מִתְּנַעֲנַעַת תָּמִיד לַעֲשׂוֹת רְצוֹן יוֹצְרָהּ, וְכִשְׂרוּאוֹה שְׂאִין הָאָדָם עוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ - אֲזִי הִיא מִתְּנַעֲנַעַת מְאֹד לְחֹזֵר לְשִׁרְשָׁהּ, וּמִתְּחַלֵּת לְהַמְשִׁיךְ עֲצָמָה לְהַסְתַּלֵּק מִגּוּף הָאָדָם.

וּמִזֶּה נִחְלָה הָאָדָם, עַל-יְדֵי שְׁנַחֲלֵשׁ פֶּח הַנֶּפֶשׁ.

וּמָה שֶׁחֹזֵר לְבְרִיאוֹתוֹ עַל-יְדֵי 'רְפוּאוֹת' - הוּא מִחֲמַת שֶׁהַנֶּפֶשׁ רוֹאָה: שְׂזָה הָאָדָם יְכוֹל לְכַף עֲצָמוֹ לַעֲשׂוֹת הַפֶּךָ תְּאֹתוֹ וּרְגִילוֹתוֹ, כִּי הוּא מְרַגֵּל בְּאֲכִילַת כֶּהֱם וּשְׂאָר מְאֲכָלִים, וְעַכְשָׁו פּוֹפֵה תְּאֹתוֹ וּמְקַבֵּל רְפוּאוֹת וְסָמִים מְרִים בְּשִׁבִיל בְּרִיאוֹתוֹ.

וּמִחֲמַת שֶׁהַנֶּפֶשׁ רוֹאָה שֶׁהוּא יְכוֹל לְכַף תְּאֹתוֹ בְּשִׁבִיל אִיזָה תְּכַלִּית, עַל-כֵּן הִיא חוֹזֶרֶת אֵלָיו, כִּי הִיא מְצַפֶּה שְׂיִכַף תְּאֹתוֹ בְּשִׁבִיל הַתְּכַלִּית הָאֲמִתִּי, לַעֲשׂוֹת רְצוֹן יוֹצְרוֹ יִתְבָּרַךְ.

כד.

(ח"ב א, ט)

נִמְצָא לְהֵלֵךְ בְּפֶסוּק (שְׁמוֹת כג, כה):
"וְעַבַּדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם"

כה.

(ח"ב ג)

אַחֵר הַהִמְתָּקָה וְהַפְּדִיּוֹן, אֲזִי דִיקָא טוֹב לְרַפְּאוֹת הַחוּלָה עַל-יְדֵי רְפוּאוֹת, כִּי אֲזִי דִיקָא יֵשׁ רְשׁוּת לְרוֹפֵא לְרַפְּאוֹת.

כִּי הִנֵּה בְּאֲמַת, אֵיךְ יְכוֹל הַרוֹפֵא לְחַגֵּר מִתְּנִי לְרַפְּאוֹת הַחוּלָה עַל-יְדֵי רְפוּאוֹת וְסָמִים, הֲלֹא אֵינּוּ יוֹדֵעַ הַסֵּם הַצָּרִיךְ לְרַפְּאוֹת אוֹתוֹ הַחוּלָה, כִּי יֵשׁ סָמִים הַרְבֵּה שְׂמֻסְגָּלִים לְרַפְּאוֹת הַחוּלָאֵת!?

אֵךְ בְּיָדָי - הַחוּלָה אֵינּוּ יְכוֹל לְהִתְרַפֵּא, כִּי אִם עַל-יְדֵי סֵם פְּלוֹנִי הַמִּיחָד לְרַפְּאוֹתוֹ, "כִּפִּי שֶׁנִּגְזַר לְמַעַלָּה, שְׂיִתְרַפֵּא עַל-יְדֵי סֵם פְּלוֹנִי וְאִישׁ פְּלוֹנִי, בְּיוֹם פְּלוֹנִי" (עַבּוּדֵה-זָרָה נה).

וְאִם-כֵּן אֵיךְ יְכוֹל הַרוֹפֵא לְהַכְנִיֵס עֲצָמוֹ לְרַפְּאוֹת, הֲלֹא אֵינּוּ יוֹדֵעַ הַסֵּם שֶׁנִּגְזַר לְמַעַלָּה!?

אָבֵל אַחַר הַהִמָּתְקָה וְהַפְּדִיּוֹן, אִזּוּ יִכּוֹל לְרַפְּאוֹת!

כִּי מִה שְׁצָרֶיךָ שִׁיתְרַפֵּא דִיקָא עַל־יַדֵי סַם פְּלוֹנִי וְאִישׁ פְּלוֹנִי - הוּא מַחֲמַת מִדַּת־הַדִּין שְׁנַגְזָר שְׁיִמְשֹׁךְ הַחֹלְאֵת עַד אוֹתוֹ הַזְּמַן.

כִּי כִפִּי הַזְּמַן שְׁצָרֶיךָ שְׁיִמְשֹׁךְ הַחֹלְאֵת, כָּךְ גּוֹזְרִין הַסְּבוֹת לְרַפּוּאָתוֹ, כִּדִּי שְׁלֵא יִכּוֹל לְהִתְרַפְּאוֹת עַד שִׁיזְדַּמְנוּ יַחַד סְבוֹת אֵלוֹ: סַם פְּלוֹנִי וְאִישׁ פְּלוֹנִי, בְּאִפְּן שְׁלֵא יִהְיֶה לוֹ רַפּוּאָה כִּי־אִם בְּיוֹם פְּלוֹנִי.

אָבֵל כְּשֶׁעוֹשִׂין פְּדִיּוֹן וּמִמְתִּיקִין הַדִּין, וְנִתְבַּטַּל הַגְּזֵרָה - אִזּוּ קָדַם שְׁגוֹזְרִין דִּין אַחַר - כִּי כְּשֶׁנִּמְתַּק דִּין זֶה אִזּוּ גּוֹזְרִין דִּין אַחַר - וּבֵין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ, יִכּוֹל הַרּוּפֵא לְרַפְּאוֹת הַחֹלְאָה עַל־יַדֵי סַמִּים - כִּי אִזּוּ אֵין דִּין, וְיִכּוֹל לְהִתְרַפְּאוֹת עַל־יַדֵי אִיזָה סַם שִׁיְהִיָּה, כִּי אֵין צָרֶיךָ דוֹקָא סַם פְּלוֹנִי וְכוּ'.

נִמְצָא: שְׂאִי־אֶפְשֶׁר לְרוּפֵא לְרַפְּאוֹת - כִּי־אִם עַל־יַדֵי 'פְּדִיּוֹן' תַּחֲלָה לְהִמְתִּיק הַדִּין, וְאִזּוּ דִיקָא יֵשׁ רְשׁוּת לְרוּפֵא לְרַפְּאוֹת, כִּנ"ל.

וְזָהוּ (שְׁמוֹת כ"א, יט): **"וְרַפֵּא יִרַפֵּא", עִם שְׁתֵּי הַתְּבוֹת - מִסְפֵּר 'פְּדִיּוֹן' נֶפֶשׁ"ש', כִּי עִקַּר הַרַפּוּאָה, עַל־יַדֵי 'פְּדִיּוֹן' דוֹקָא, שְׁמִמְתִּיקִין הַדִּין.**

וְזָה שְׂאִמְרוּ רַז"ל (בְּרֻכּוֹת ס): **"מִכָּאֵן שְׁנַתְּנָה תוֹרָה רְשׁוּת לְרוּפֵא לְרַפְּאוֹת".** **"מִכָּאֵן" דִּיקָא - הֵינּוּ: אַחַר הַפְּדִיּוֹן וְהַהִמָּתְקָה' - אִזּוּ דִיקָא יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לְרַפְּאוֹת. כִּי 'קָדַם הַפְּדִיּוֹן, אֵין רְשׁוּת לְרַפְּאוֹת - כִּי צָרִיךְ לְהִתְרַפְּאוֹת עַל־יַדֵי סַם פְּלוֹנִי וְכוּ', כִּנ"ל.**

גַּם הַחֲלוּק שְׁבִין הַנְּקֻדּוֹת שֶׁל "וְרַפֵּא יִרַפֵּא" - "וְרַפֵּא" בְּ'חוּלָם', "וְרַפֵּא" בְּ'צִירֵי'.

כִּי **"חֹלָם הוּא בְּחִינַת הַמְּתַקָּה"** (לְקוּטֵי תוֹרָה וְיִשָּׁב; 'פְּרִי־עֵץ־חַיִּים' שְׁעַר הָעֵמִידָה פ"ז). וְאִזּוּ אַחַר הַהִמָּתְקָה' שֶׁהוּא בְּחִינַת **"וְרַפֵּא" בְּ'חוּלָם' - אִזּוּ דִיקָא יִכּוֹלִין לְהִתְרַפְּאוֹת עַל־יַדֵי רַפּוּאָת' שֶׁהוּא בְּחִינַת **"וְרַפֵּא" בְּ'צִירֵי', בְּחִינַת (וְרַמְיָה ח, כב): "הַצָּרִי אֵין בְּגֻלְעָד אִם רַפֵּא אֵין שָׁם".****

נו.

(ח"ב כד)

כָּל הַחֹלְאֵת' בָּאֵין רַק מִ'קְלָקוּל הַשְּׂמֻחָה'.

כִּי יֵשׁ 'עֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'שְׂמֻחָה', וְהֵם בָּאֵין בְּתוֹךְ 'עֲשָׂרָה מֵינֵי דְפִיקוּן' וּמְחִיין אוֹתָן.

וְעַל־כֵּן כְּשִׁישׁ קְלָקוּל וּפְגָם בְּהַשְּׂמֻחָה' - בָּאֵין 'חֹלְאֵת' מִן הַ'יו"ד מֵינֵי דְפִיקוּן, שְׁנַתְּקָלְקִין עַל־יַדֵי קְלָקוּל הַ'יו"ד מֵינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם הַשְּׂמֻחָה'.

וְגַם 'חֲכָמֵי הַרוּפְאִים' הָאֵרִיכוּ בְּזֶה: שְׁכָל הַ'חֹלְאֵת' עַל־יַדֵי 'מְרָה־שְׁחָרָה' וְ'עֲצָבוֹת'. וְהַשְּׂמֻחָה' הוּא רַפּוּאָה גְּדוּלָּה וְכוּ'.

נז.

(שִׁיחוֹת־הַר"ן ג)

מֵעַנְיָן דְּאֶקְטוּרִים וְרַפּוּאָת' הַרְבֵּה לְדַבֵּר עִפְנוּ מְאֹד, וְהָיָה מְנַגֵּה מְאֹד מְאֹד עַנְיָן רַפּוּאָת וְדְאֶקְטִירֵי'.

וּמְזָהִיר מְאֹד מְאֹד לְכָל מִי שְׁרוּצָה לְחוּס עַל חֵייו וְעַל חֵי זָרְעוֹ וּבְנֵי־בֵיתוֹ: **"שִׁיתְרַחֵק עֲצָמוֹ מְאֹד בְּתַכְלִית הַרְחֹק,**

מלעסק

חס־ושלום

ברפואות

ודאקטורים!"

ואפלו מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ואפלו אם החולאת חזק חס־ושלום רחמנא־לצלך - אף־על־פי־כן ישליך על השם יהבו, וישען באלקיו לבד. ואל יעסק ברפואות ודאקטורים' בכל אפלו במקום שיש דאקטורים מפלגים' - אף־על־פי־כן אל יסמך עליהם, ואל ימסר חייו בידם, כי הם קרובים למיתה יותר מחיים רחמנא־לצלך.

כי אפלו מי שהוא דאקטיר גדול - אי־אפשר לו לבון החולאת והרפואה השייכת לו לפי מזגו וטבעו, וכפי החולאת שלו, וכפי העת והזמן.

כי יש בזה פמה וכמה שנויים שצריך הדאקטיר לבון בהם מאד, וקשה לו מאד שיכון ולא יטעה בכל הפרטים, באשר הם בעצמם מודים בזה. ובקל בקל יוכל לקלקל לו הרבה הרבה, שלא יועיל שום תקנה לחייו חס־ושלום.

ואפלו הדאקטיר הגדול מאד - מכל־שפן וכל־שפן רב הדאקטורים המצויים במדינתנו, אשר רבם אינם יודעים בין ימינם לשמאלם, והם רוצחים ממש והורגים נפשות בידי חס־ושלום, צריך לברח מהם במטחוי קשת: לבל ימית עצמו, או החולה שמוסר להם בידיים.

ואפלו כשסומך על דאקטורים גדולים - הוא סבנה גדולה מאד ורחוק מן החיים, מאחר שנפל ביד הדאקטיר.

וספר: שכשהיה בקהלת־קדש לעמבערג, שהוא מקום קבוץ דאקטורים

גדולים, העיד לפניו דאקטיר גדול בעצמו: "שטוב להתרחק מרפואות ודאקטורים בתכלית הרחוק!"

ואמר: שכבר הקרו כל־כך בחכמת הדאקטירי, עד שעכשו אינם יודעים בכל וכלל לא, כי מרבוי הקירתם כבר ראו: שאי־אפשר לחקר ולברר אמתת הדברים על מכונם.

יש מחלוקות גדולות ביניהם בעניני הרפואות וכו' וכו', וכל אחת מהפתות מביאה ראיות חזקות לדבריהם, ולפי דעת כל אחת מהפתות, מי שמתנהג בהפך דעתם, הוא 'סם המות' חס־ושלום לפי דעתם וכו'.

ואי־אפשר לברר בחוש עם מי האמת, כי לפעמים נראה בחוש כפי דעה זו, ולפעמים להפך, ואי־אפשר להם לברר הדבר בכל.

נמצא: שאי־אפשר לסמוך על הדאקטורים, מאחר שהם בעצמם מבלבלים מאד מאד בחכמה זו, ואי־אפשר להם לעמד על האמת־לאמתו.

ואיך ימסר חייו בידם, שהוא תלוי בחוטי השערה, שפאשר הדאקטיר שוגה איזה תנועה בעלמא פחוטי־השערה, הרי הוא מקלקל חייו וממיתו בידיים.

וכאשר רואין בחוש רב הפעמים: שרבים מאד מתים מן העולם על־ידי הדאקטורים.

כי יש בענין חכמת הדאקטירי, דקדוקים הרבה הרבה מאד מאד, והם נעלמים מהם מאד מאד, עד שאי אפשר שיכון הדאקטיר בכל הדקדוקים והפרטים ולא

ישגה כָּלֵל. על־כֵּן צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק וּלְבָרַח מֵהֶם מְאֹד.

וְאֵל יֹאמֶר הָאָדָם שֶׁהוּא חוֹלָה, אוֹ שֵׁישׁ לוֹ חוֹלָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ חָס וְשָׁלוֹם: "אִם־כֵּן עַל מִי אֶסְמָךְ? כִּי בְהִכָּרַח לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֵסֶק בְּדַרְדְּרֵה־הַטֶּבַע, וְאִיךָ אֵנִיחַ אֶת הַחוֹלָה וְלֹא אֲשַׁתְּדֵל בְּהַצִּלָּתוֹ"!

כִּי בְּאֵמַת זֶה שְׁטוּת! - כִּי מֵאַחַר שֶׁהִדְאֻקְטִיר רְחוֹק מֵחַיִּים וְקָרוֹב לְהַפֵּךְ כִּנְ"ל, וְסוּף כָּל סוּף הוּא צָרִיךְ לְסַמְךְ רַק עַל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ - טוֹב לְסַמְךְ מִיַּד עַל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל יִסְכֵּן אֶת הַחוֹלָה בְּיָדִים עַל־יְדֵי הַדְּאֻקְטִיר - כִּי עַל־פִּי־רֵב, הַדְּאֻקְטוֹרִים הֵם 'שְׁלוּחֵי הַמְּלֶאכֶת־הַמְּוֹת' רַחֲמָנָא־לְצַלָּן.

וְיִדְמָה בְּעֵינָיו: "כֹּאֲלוֹ הוּא יוֹשֵׁב בְּמִדְבָּר, אוֹ בְּיַעַר" - שֶׁבְּהִכָּרַח לְסַמְךְ עַל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ לְבַד, מֵאַחַר שֶׁאֵין מַה לַּעֲשׂוֹת.

כְּמוֹ־כֵּן אֶף־עַל־פִּי שִׁיּוֹשֵׁב בְּמִקּוֹם שֵׁישׁ דְּאֻקְטוֹרִים וּרְפוּאוֹת, אֶף־עַל־פִּי־כֵּן מֵאַחַר שֶׁהֵם בְּעֵצָמָם מְבַלְבְּלִים בְּחֻמָּה זוֹ, וְשָׂאֵר הַחֲשָׁשׁוֹת הַרְבֵּה מְאֹד שֵׁישׁ בְּעֵינָן רְפוּאוֹת, אִם־כֵּן קָרוֹב הַדְּבָר שֶׁעַל־יְדֵי הַרְפוּאוֹת וְהַדְּאֻקְטִיר לֹא דִי שְׁלֹא יוֹעִיל, אֲדַרְבָּא יִקְלַקֵּל בּוֹדְאֵי - וְאִם־כֵּן לָמָּה יַעֲשֶׂה עֵסֶק בְּדַרְדְּרֵה־הַטֶּבַע, מַה שֶּׁרְחוֹק מִשְׂכָּר וְקָרוֹב לְהַפְסֵד!

וְאָמַר: שֶׁכֶּבֶד הָיָה בְּעוֹלָם מְלֶכֶךְ אֶחָד שֶׁהֲרֹג כָּל הַדְּאֻקְטוֹרִים שֶׁבְּמִדְיָנָתוֹ, מֵאַחַר שֶׁהֵם מְזִיקִים מְאֹד אֶת בְּנֵי־אָדָם.

וְאָמַר בְּדַרְדְּרֵי צַחוּת: שֶׁעַל מְלֶאכֶת־הַמְּוֹת, קָשָׁה וְכָבֵד עָלָיו לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בְּעֵצָמוֹ, לְהִמִּית בְּעֵצָמוֹ, כִּי כָּל הָעוֹלָם תְּלוּי בּוֹ.

עַל־כֵּן הַעֲמִיד שְׁלוּחִים בְּמִקּוּמוֹ בְּכָל־מִקּוֹם, וְהֵם דְּאֻקְטוֹרִים שֶׁהֵם שְׁלוּחָיו לְהִמִּית אֲנָשִׁים, כִּי הֵם מְמִיתִים בְּנֵי־אָדָם הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד.

אֲשֶׁר־י מִי שֶׁמִּתְרַחֵק מֵהֶם וּמְחַזֵּיק עֵצָמוֹ בַּהֲשֵׁם־יִתְבָּרֵךְ לְסַמְךְ עָלָיו לְבַד וְכוּ'. יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה חֵס־וְשָׁלוֹם, יִשָּׂא עֵינָיו לְשָׁמַיִם וְיִשְׁעוֹן בַּהֲשֵׁם לְבַד וְכוּ'.

נח.

(שׁוֹחֲזוֹת הַר"ן רמג)

צָוָה לְאֶחָד שֶׁהָיָה אֶצְלוֹ חוֹלָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ: שִׁיקוּם קֶדֶם אֹר הַיּוֹם, וְיֹאמֶר "שִׁיר־הַשִּׁירִים" כְּלוֹ!

וְאָמַר: "שֶׁכֶּל הַרְפוּאוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כָּלֵם כְּלוֹלִים בְּ"שִׁיר הַשִּׁירִים"!

וְכֵן הָיָה: שֶׁתְּכַף הָיָה שְׁנוּי לְהַחוֹלָה, וְחִזַּר לְאֵיתָנוּ.

"וְכִי יִנְצוּ אֲנָשִׁים, וְנִגְפּוּ אִשָּׁה הָרָה, וַיֵּצְאוּ יְלָדֶיהָ, וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן, עֲנוּשׁ יַעֲנֵשׁ וְגו'." וְאִם אָסוֹן יִהְיֶה וְנִתְּנָה נַפֵּשׁ תַּחַת נַפֵּשׁ" (שְׁמוֹת כ"א, כ"ב-כג)

נט.

(ח"א ו'ו)

"דְּשִׁמִּיטָן גְּדַפְיָהוּ" [נִצּוֹתֵיהֶם הָיוּ שְׁמוֹטוֹת] (בְּבִאֲבָרָא עג:). פִּרְשׁ רַש"י: "נִצּוֹת". זֶה בְּחִינַת 'מַחְלֻקַת וּבִזְיוֹנוֹת', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כ"א, כ"ב; דְּבָרִים כ"ה, י"א): "כִּי יִנְצוּ אֲנָשִׁים".

הִינּוּ: שֶׁאֵין מְשַׁנְיָחִין עַל מַחְלֻקַת וּבִזְיוֹנוֹת שֶׁמְבִזִּין אוֹתָן, "וְשׁוֹמְעִים חֲרַפְתָּן וְאֵינָם מְשִׁיבִים" (שְׁבֹת פח:).

וְזֶה לְשׁוֹן: "דְּשִׁמִּיטֶן", כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (דְּבָרִים טו, ב - בְּשִׁמְטַת כְּסָפִים: "זֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה) "שְׁמוּט כָּל בַּעַל מִשְׁהָ יְדוּ" - הֵינּוּ: שְׂלֹא יִתְבַּע עַלְבוּנוּ.

ל

(ח"ב כ)

עַל-יְדֵי הַמַּחֲלָקֶת שֵׁשׁ בְּעוֹלָם, נַעֲשִׂין מְפָרְסָמִים קָדָם זְמַנָּם.

(הַתּוֹרָה הַזֶּה שִׁיךְ לְסִפְר־הַמְדוּת, מְרִיבָה ח"ב י; מְפָרְסָם ג: עַל-יְדֵי הַמְרִיבָה גוֹרְמִים: שְׁחִיתֵלְמִידִים הַקְּטָנִים' נִתְּפָרְסָמִים קָדָם זְמַנָּם, וְזֶהוּ בְּחִינַת הַפְּלֶת נְפָלִים, שֶׁהוֹלֵד יוֹצֵא לְאוֹר־הָעוֹלָם קָדָם זְמַנו, וְעַל-יְדֵי-זֶה גוֹרָם 'עֲנִיּוֹת', וְלַפְעָמִים גוֹרָם 'מִיתוֹת' חִס־וְשְׁלוֹם).

הֵינּוּ: כִּי בְּשֶׁאֶחָד נִכְנָס בְּעִבּוֹדַת-הַשֵּׁם - צָרִיךְ לְשִׁהוֹת וּלְהַתְמַהֵמָה עַד שִׁיתְּפָרְסָם בְּעוֹלָם.

וְעַל-יְדֵי 'פָּגַם הַמַּחֲלָקֶת' - נִתְּפָרְסָם קָדָם זְמַנו. וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם גוֹרְמִים הַזֶּק וְהַפֶּסֶד לְהַאִישׁ הַזֶּה, שֶׁנַּעֲשֶׂה מְפָרְסָם קָדָם זְמַנו, אוֹ גַם לְהַדְרִיךְ לְעִבּוֹדַת-הַשֵּׁם' שֶׁהִיָּה זֶה רוֹצֵה לְגַלוֹת בְּעוֹלָם.

וְאִזִּי גוֹרְמִין 'מִיתָה' לְבַעֲלֵי-הַמַּחֲלָקֶת. וְלַפְעָמִים שֶׁאֵין הַפָּגַם גָּדוֹל כָּל-כָּךְ, אִזִּי גוֹרְמִין 'עֲנִיּוֹת'.

כִּי כְּשִׁמְתַחִיל לְכַנֵּס לְאִיזָה דְרָךְ - הוּא בְּחִינַת 'הַרְיוֹן', בְּבְחִינַת (מִשְׁלֵי ד, יא): "בְּדֶרֶךְ חֲכָמָה הִרְיִיתִךְ" - וְצָרִיךְ לְהַתְעַלֵּם שָׁם בְּבְחִינַת 'עִבוּר', לְשִׁהוֹת שָׁם וּלְהַתְמַהֵמָה, לְחַמֵּם עֲצָמוֹ שָׁם כְּמוֹ עֶבֶר בְּמַעֵי אִמּוֹ, עַד שֶׁיִּגִיעַ הַזְּמַן שֶׁיֵּצֵא לְאוֹר הָעוֹלָם, לְגַלוֹת זֶה הַדְרָךְ בְּעוֹלָם.

וְכִשְׁיוֹצֵא קָדָם זְמַנו - זֶה בְּחִינַת 'נְפִל'. וּפָגַם זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי 'מַחֲלָקֶת' כַּנ"ל.

וְזֶה הַסּוּד מְבֹאָר בַּתּוֹרָה בְּפָסוּק (שְׁמוֹת כ, כב-כג): "וְכִי יֵצְאוּ אֲנָשִׁים, וְנִגְפוּ אִשָּׁה הָרָה, וַיֵּצְאוּ יְלָדֶיהָ, וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן, עָנּוּשׁ יַעֲנֵשׁ וְגו'. וְאִם אָסוֹן יִהְיֶה וְנִתְּתָה נַפְשׁ תַּחַת נַפְשׁ".

"וְכִי יֵצְאוּ אֲנָשִׁים יַחְדָּו" - הֵינּוּ: 'מַחֲלָקֶת'.

עַל-יְדֵי-זֶה: "וְנִגְפוּ אִשָּׁה הָרָה וַיֵּצְאוּ יְלָדֶיהָ" - הֵינּוּ בְּחִינַת ה'מְפָרְסָמִים שֶׁנַּעֲשִׂין קָדָם זְמַנָּם, שֶׁהֵם בְּבְחִינַת 'נְפָלִים' כַּנ"ל, וְעָנָשׁ מִיתָה אוֹ עֲנִי, לְפִי הַפָּגַם כַּנ"ל.

וְזֶה: "אִם לֹא יִהְיֶה אָסוֹן" - פֶּרֶשׁ רַש"י: "בְּאִשָּׁה" - הֵינּוּ שְׂלֹא יִפְסִידוּ וַיִּקְלְקְלוּ אֶת הַדְרָךְ-חֲכָמָה' בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת "אִשָּׁה הָרָה" כַּנ"ל - רַק יִפְסִידוּ ה'נְפָלִים', דְּהֵינּוּ הָאֲנָשִׁים בְּעֲצָמָן שֶׁנִּתְּפָרְסָמוּ וַיֵּצְאוּ בְּעוֹלָם קָדָם זְמַנָּם.

כִּי כְּמוֹ שֶׁב"אִשָּׁה הָרָה", כְּשֶׁנּוֹגְפִין אוֹתָהּ עַד שֶׁמַּפְלֶת נְפָלִים, יֵשׁ שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת - שֶׁלַּפְעָמִים הִיא מַפְסֶדֶת ה'נְפָלִים' לְבָדָם, שֶׁמַּפְלֶת אוֹתָם עַל-יְדֵי שֶׁיֵּצְאוּ בְּלֹא עֹתָם. וְלַפְעָמִים, גַּם ה'אִשָּׁה הָרָה" בְּעֲצָמָה נִזְקָת עַל-יְדֵי-זֶה וְנִסְתַּלְקָה.

כְּמוֹ-כֵן בְּבְחִינַת הַנ"ל - שֶׁלַּפְעָמִים נִפְסְדִין הָאֲנָשִׁים בְּעֲצָמָן שֶׁנִּתְּפָרְסָמוּ קָדָם זְמַנָּם, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'נְפָלִים' - אֲבָל עֵדוּן לֹא נִסְתַּלַּק הַדְרָךְ-חֲכָמָה' בְּעֲצָמוֹ, רַק ה'נְפָלִים' לְבַד - וַיִּכּוֹלִין אַחֲרֵים לְהַתְעַבֵּר שָׁם בְּבְחִינַת 'הַרְיוֹן' הַנ"ל, כְּמוֹ בְּמִשְׁל "אִשָּׁה הָרָה" כַּנ"ל.

וְלַפְעָמִים נִפְסֵד גַּם הַדְרָךְ-חֲכָמָה' בְּעֲצָמוֹ, בְּאִפְךָ שֶׁאִפְלוֹ אִישׁ

לג.

(לקוטי-הלכות, נזקי-ממון א - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ד, 'אנכי ה' אלקיך')

ענין "ארבעה אבות נזיקין" שהאדם חייב לשמור אותם שלא יזיקו, שהם: "השור, והבור, והמבעה, וההבער" (בבא-קמא פ"א מ"א) - על-פי התורה "אנכי ה' אלקיך" (ח"א ד).

והיוצא משם לענייננו הוא, מה שמבאר שם על מאמר רז"ל (סוטה כא): משל לאחד שהיה מהלך באישון לילה ואפלה ומתירא וכו'.

והכלל: שיש 'ארבעה יסודות', אש רוח מים עפר - שהם בחינת: דומם צומח חי מדבר.

ומאלו ה'ארבעה יסודות, נמשכין כל ה'מדות-רעות' ותולדותיהן, כמבאר ב'משנת-חסידים' (עשיה-גופנית פ"א) בפרטיות, כל המדות הנמשכין מכל יסוד ויסוד.

ומי שרוצה לילך בדרך הקדש - הוא צריך לשבר כל ה'מדות-רעות' ו'תאות-רעות' הנמשכין מאלו ה'ארבעה יסודות.

ויספר לפני ה'תלמיד-הכם, הינו: 'ודיי-דברים'. וה'תלמיד-הכם' יפרש ויברר לו דרך לפי שרש נשמתו וכו' וכו'. ועל-ידי-זה אתה נכלל ב'אין-סוף' וכו'.

ועל-ידי-זה זוכין לבחינת "הטוב והמטיב", שיודעין: שכל מארעותיו הם לטובתו - שזה בחינת 'מעין עולם-הבא', בחינת "כלו טוב ומטיב" (פסחים ג), כמבאר שם היטב כל הענין הזה באריכות, עיין-שם.

אחר אינו יכול לכנס לשם בבחינת 'הריון', לגלות ולהוציא 'זה הדרך' לעולם - שזה בחינת מיתת ה'אשה הרה' כנ"ל.

ולפי הפגם, פן הענש - כמו שמפרש בתורה: "אם לא יהיה אסון, באשה" - "ענוש יענש, בממון" - הינו 'עניות' שנעשה כשאינן הפגם גדול כליכך כנ"ל.

'ואם יהיה אסון, באשה' - שגרמו להפסיד גם ה'דרך' בעצמו כנ"ל - אזי: "ונתת נפש תחת נפש" - הינו 'מיתה' כנ"ל, השם-יצילנו.

- עניני נזיקין -

לא.

(ספר-המדות, ממון ק)

לא יבוא שום אחד להזיק את חברו - אם לא מגאות לבו.

לב.

(לקוטי-הלכות, מצרנות ד, יג - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז, 'בראשית, לעיני כל ישראל')

'והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום' (בראשית א, ב) - זה בחינת ה'ארבע מלכיות', שהם 'כלל כל הגליות', כמו שדרשו רז"ל (בראשית-רבה ב, ד): "תהו זו מלכות בבל" וכו'.

הינו: בחינת פגם ה'ארבעה יסודות', שמהם יונקים "ה'ארבע מלכיות" - שהם בחינת (בבא-קמא פ"א מ"א): 'ארבעה אבות נזיקין'" ('אלשיך' משפטים, כב, דה; מגלה-עמקות, שמות; ואתחנן) - שנמשך על-ידי שפוגמין חס ושלום בכבוד הצדיק, שהוא ה'ראש-בית'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת: "אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין",
שְׁמֹחֵיב הָאָדָם לְשִׁמְרָם מְאֹד שֶׁלֹּא
יִזְקוּ.

כִּי "אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין, נִמְשָׁכִין
מִבְּחִינַת ה'רַע' שֶׁבְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת"
(שְׁעָרֵי־קִדְשָׁה לְרַבֵּי חַיִּים וְוִיטֵל, א, א) - שְׁמֵהֶם
נִמְשָׁכִין כָּל ה'תְּאוֹת־רַעוֹת' וְה'מִדּוֹת־רַעוֹת'
וְתוֹלְדוֹתֵיהֶן, "שְׁמֵהֶם נִמְשָׁכִין חֲסוֹן־שְׁלוֹם
כָּל ה'חֲטָאִים" (שם) - שְׁזָהוּ בְּחִינַת "אַרְבַּעַת
אַבוֹת נְזִיקִין", כְּנֶגֶד 'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת הַנ"ל.

כִּי ה'חֲטָאִים' וְה'מִדּוֹת־רַעוֹת' הַנִּמְשָׁכִין
מ'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת', הֵם בְּחִינַת "מְזִיקֵי
עֲלֵמָא" (זֶה־ר וַיִּקְרָא כה). - כִּי כָּל ה'הַזְקוֹת'
שֶׁבְּעוֹלָם נִמְשָׁכִין מֵהֶם.

וְעַל־כֵּן לְעֵתִיד שֶׁהַכֹּל יֵשׁוּבוּ לַהֲשֵׁם
בְּאֵמֶת, "וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה יַעֲבִיר
מִן הָאָרֶץ" (זְכַרְיָה יג, ב), וַיִּתְבַּטֵּל ה'רַע'
שֶׁבְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת' - עַל־כֵּן בְּאֵמֶת לֹא יִהְיֶה
עוֹד שׁוֹם הַזֶּק בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה יא,
ט): "לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ וְכוּ' כִּי מְלֵאָה
הָאָרֶץ דַּעַת אֶת ה'" וכו'.

וְעַל־כֵּן נִקְרָאִין: "אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין"
- "אַבוֹת מְכַלְכֵּל דְּאִיפָּא
תוֹלְדוֹת" (בְּבֵא־קִמָּא ב). [מִמָּה שֶׁכְּתוּב שִׁישׁ אַבוֹת',
מוֹבֵן הַדְּבָר שִׁישׁ לָהֶם גַּם תוֹלְדוֹת'.]

כִּי גַם בְּה'מִדּוֹת־רַעוֹת' הַנִּמְשָׁכִין
מִה'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת' - יֵשׁ בָּהֶם גַּם־כֵּן
אַבוֹת וְתוֹלְדוֹת', כְּמוֹכָא בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל:
"עֲצָבוֹת וְתוֹלְדוֹתֵיו וְכוּ', גְּאוּה וְתוֹלְדוֹתֵיו
וְכוּ'". וְעַל־כֵּן הֵם "אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין",
כְּנֶגֶד 'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת הַנ"ל, כְּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת: "הַשּׁוֹר וְהַבּוֹר וְהַמְּבַעַת
וְהַהֲבַעַר" - כִּי הֵם כְּנֶגֶד 'אַרְבַּעַת

יְסוּדוֹת הַנ"ל, שֶׁהֵם: 'אֵשׁ רוּחַ מִיַּם עֶפְר' -
שֶׁהֵם בְּחִינַת: 'דּוֹמָם צוֹמַח חַי מְדַבֵּר', כִּידוּעַ
(עֶץ־חַיִּים ג, י; מְבוֹא־שְׁעָרִים, שְׁעָר ו; ח"ב פ"י).

כִּי "הַשּׁוֹר" - זֶה בְּחִינַת ה'חַי', שֶׁהוּא כְּנֶגֶד
'יְסוּד הָרוּח'.

"וְהַבּוֹר" - זֶה בְּחִינַת 'דּוֹמָם', שֶׁהוּא כְּנֶגֶד
'יְסוּד הָעֶפְר'.

"וְהַמְּבַעַת" - "זֶה ה'שֵׁן" (בְּבֵא־קִמָּא ג) -
זֶה בְּחִינַת 'תְּאוֹת־רַעוֹת',
שֶׁנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת 'צוֹמַח', מִבְּחִינַת 'יְסוּד
הַמַּיִם', כְּמוֹכָא שָׁם (בְּהַתּוֹרָה).

וְזֶה בְּחִינַת: "מְבַעַת, שֶׁהוּא הַשֵּׁן" -
בְּחִינַת 'תְּאוֹת אֲכִילָה וְשִׁתְיָה', שֶׁהֵם
רְאשֵׁי הַתְּאוֹת', שֶׁכָּל הַתְּאוֹת נִמְשָׁכִין
אַחֲרֵיהֶם, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּהַתּוֹרָה
'וַיִּסַּב אֱלֹקִים" (ח"א סב).

"וְהַהֲבַעַר" - "זֶה הָאֵשׁ" (שם ד), בְּחִינַת
'יְסוּד הָאֵשׁ', שֶׁהוּא כְּנֶגֶד
בְּחִינַת 'מְדַבֵּר', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'גְּאוּה'
וְתוֹלְדוֹתֵיהֶן, כְּמוֹ שֶׁמְבַאָר שָׁם.

נִמְצָא: שֶׁ"אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין", הֵם
כְּנֶגֶד 'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת', שֶׁמֵּהֶם
נִמְשָׁכִין כָּל ה'הַזְקוֹת' שֶׁבְּעוֹלָם, הַכְּלוּלִים
בְּ"אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין" וְתוֹלְדוֹתֵיהֶן,
כְּנ"ל.

וְעַל־כֵּן (גִּטִּין פ"ה מ"ב; מח): "הַנְּזִיקִין נִפְרָעִין
מִן הָעֵדִית", כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת
כב, ד): "מִיֵּטֵב שָׂדֵהוּ וּמִיֵּטֵב כְּרָמוֹ יִשְׁלַם".

כִּי הַתְּקוּן שֶׁל "אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין",
שֶׁהֵם בְּחִינַת 'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת הַנ"ל' -
הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת 'עֲלֵמָא־דְּאֵתִי', שֶׁהוּא
בְּחִינַת "כְּלוֹ טוֹב וּמְטִיב", שֶׁאֵז יִתְבַּטְּלוּ כָּל
ה'הַזְקוֹת כְּנ"ל.

וּכְמִבְּאֵר הַיֵּטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְכָּד: שְׁצַרִּיכִין לְשַׁבֵּר כָּל הָרַע שֶׁבְּאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת, שֶׁהֵם כָּל הַמְדוּת־רְעוֹת וְכוּ, וְאֵז זוֹכָה לְבַחֲנֵית "כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְטִיב", כְּמוֹ שֶׁבְּמִבְּאֵר, עֵינֵי-שָׁם.

נִמְצָא: שְׁבַחֲנֵית "הַטּוֹב וְהַמְטִיב", הוּא הַתְּקוּן שֶׁל הָאַרְבָּעָה-יְסוּדוֹת - כִּי לְבַחֲנֵית "כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְטִיב" זוֹכִין: עַל-יְדֵי שְׁמִתְקַנֵּין הָאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת, עַל-יְדֵי שֶׁמְשַׁבְּרִין כָּל הַמְדוּת־רְעוֹת הַנִּמְשָׁכִין מֵהֶם, כַּנִּלְכָּד.

וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְשַׁלֵּם הַחֶזֶק שֶׁל הָ"אַרְבָּעָה אַבוֹת נְזִיקִין" בְּמִיטְבּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "מִיטְבַּי שְׂדֵהוּ וּמִיטְבַּי כְּרָמוֹ" וְכוּ - כִּדְבַר הַמְּשִׁיב עַל-יְדֵי-זֶה בַּחֲנִינֵית "כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְטִיב", בַּחֲנִינֵית 'עֲלֵמָא-דְאַתִּי', שְׁאֵז יִתְבַּטְּלוּ הַחֲזָקוֹת כַּנִּלְכָּד.

כִּי 'תְּשַׁלּוּמֵי הַחֶזֶק' - הֵם בַּחֲנִינֵית הַתְּקוּן שֶׁל הַחֲזָקוֹת שֶׁל "אַרְבָּעָה אַבוֹת נְזִיקִין", שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵית הָרַע שֶׁבְּאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת.

וְעַל-כֵּן תְּקוּנָם: עַל-יְדֵי 'מִיטְבּוֹ' דִּיקָא, בַּחֲנִינֵית: "מִיטְבַּי שְׂדֵהוּ וּמִיטְבַּי כְּרָמוֹ יִשְׁלַם" - כִּדְבַר הַמְּשִׁיב עַל-יְדֵי-זֶה, בַּחֲנִינֵית "כָּלוּ הַטּוֹב וְהַמְטִיב", שֶׁהוּא הַתְּקוּן שֶׁל הָאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת, כַּנִּלְכָּד.

לד.

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, נְזִיקֵי-מִמּוֹן ד, א-ב-ג - עַל-פִּי לְקוּטֵי-מִוְהָרֵן ח"א כב, חוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם')

כָּל הַ"מְזִיקֵי עֲלֵמָא" (זֶהוּ וַיִּקְרָא כה.), נִמְשָׁכִין מֵעֲזוֹת דְּסִטְרָא-אַחֲרָא, שֶׁהֵיא בַּחֲנִינֵית (לְשַׁעֲיָה נה, יא): "וְהַכְּלָבִים עֲזֵי נִפְשׁוֹ" - שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַחֲזָקוֹת שֶׁבְּעוֹלָם.

וּכְנִרְאָה בַּחוּשׁ: שֶׁכָּל שְׂדֵרְכָן לְחַזִּיק, כְּגוֹן הַ'כְּלָבִים' וְכִיּוֹצֵא בָהֶם - הֵם עֲזֵי נִפְשׁוֹ בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְהַכְּלָבִים עֲזֵי נִפְשׁוֹ"; וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַחֲזָקוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. וְעַקֵּר הַכְּנַעְתָּם וְתְקוּנָם: הוּא עַל-יְדֵי 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה' - שְׁצַרִּיכִין לְהַמְשִׁיב 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה' וְכוּ.

וְזֶה בַּחֲנִינֵית מַה שְׁאִיתָא בְּתְקוּנָם (תְּקוּנֵי-זֶהר קמז: עַל בְּרֵאשִׁית א, א): "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים" - "בְּרָא בְּבֹא, וְאֶנּוּן תִּלְתַּת בְּבֵי דְאַיְתְּרִמִּיזוּ בְּתִלְתַּת אֲלָפִין בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, שְׁרִמּוּזִים בְּשִׁלְשׁ אוֹתֵיזֵת א". עֵינֵי-שָׁם.

[תְּרַגּוּם: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים - זֶה רֵאשִׁי-תְבוֹת 'בְּב' א' (שַׁעֲר). וְהוּא מְרַמֵּז עַל 'שְׁלֹשֶׁת הַבְּבוֹת' (הַשְּׁעָרִים), שֶׁיֵּשׁ בְּמַלְּים בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים].

כִּי מִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְכָּד: שֶׁ"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע", שֶׁעַל-יָדָם זוֹכִין לְעֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה, הֵם בַּחֲנִינֵית "בְּרֵאשִׁית בְּרָא" וְכוּ, עֵינֵי-שָׁם.

וְעַל-כֵּן רְמִזָּה הַתּוֹרָה דִּינֵי מְמוֹנוֹת וְנְזִיקִין הַמְּבֹאֲרִין בְּתִלְתָּא בְּבֵא - בְּפִסְוִק: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים", שֶׁהוּא רֵאשִׁי תְבוֹת 'בְּב' א'.

כִּי 'תְּקוּן הַנְּזִיקִין, הוּא עַל-יְדֵי בַּחֲנִינֵית "בְּרֵאשִׁית בְּרָא", שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵית "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע" וְכוּ, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵית 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה' - שְׁמִתְקַן וּמְכַנֵּיעַ 'עֲזוֹת דְּסִטְרָא-אַחֲרָא', שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַנְּזִיקִין כַּנִּלְכָּד.

וְגַם כָּל הַדִּינֵי מְמוֹנוֹת שֶׁבְּשָׂר הַתִּלְתָּא בְּבֵי - הֵם גַּם-כֵּן בְּבַחֲנִינֵית 'תְּקוּן הַחֲזָקוֹת דְּסִטְרָא-אַחֲרָא, עַל-יְדֵי 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה'.

כִּי כָּל הַחֲכָשׁוֹת וּמְרִיבוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת, הַכֹּל עַל-יְדֵי

פָּנֵם הָעֵזוֹת, וְכִמּוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (בבא-מציעא ג.) "אין אדם מעז פנים בפני בעל-חובו" וכו', וכמבאר מזה במקום-אחר (הלכות הלואה הלכה ג).

וְעַל-כֵּן כָּל הַמְצוֹת וְהַדִּינִים הַקְּדוּשִׁים שְׂצוּתָהּ הַתּוֹרָה בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת וְנִזְיָקִין - הַכֹּל הוּא בְּשִׁבִיל לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל הָעֵזוֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא, עַל-יְדֵי הָעֵזוֹת-דְּקַדְשָׁה, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע", שֶׁהוּא בְּחִינַת "בְּרֵאשִׁית בְּרָא".

וְעַל-כֵּן שֵׁם מִרְמֵז בְּרֵאשִׁי-תְבוּת 'בפ"א', דְּאֲנוּן תִּלְתָּא בְּבֵי שְׁנַאֲמַר בָּהֶם כָּל דִּינֵי מְמוֹנוֹת וְנִזְיָקִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַכְּנַעַת וּבִטּוֹל הָעֵזוֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא, עַל-יְדֵי הָעֵזוֹת-דְּקַדְשָׁה' שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת "בְּרֵאשִׁית בְּרָא", וְכֵנ"ל.

וְעַל-כֵּן כָּל הַמִּזְיָקִין כְּלוּלִין בְּאַרְבַּעַת נִזְיָקִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'אַרְבַּעַת מַלְכוּיֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא' (אלשיך' משפטים, כב, דה; מְגַלְהֵ-עֲמֻקּוֹת, שְׁמוֹת; וְאַתְחַנֵּן), שֶׁעֵקֶר מַלְכוּתָם עַל-יְדֵי 'עֵזוֹת', שֶׁהוּא "מַלְכוּתָא בְּלֵא תְנָא" (סנהדרין קה.).

וְתַקּוּנָם: עַל-יְדֵי (בְּרֵאשִׁית ב, י): "הִנְהַר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן וְכוּ', וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רְאשִׁים".

שְׂאֵלוֹ ה'אַרְבַּעַת רְאשִׁים' - שֶׁבְּשָׂרְשָׁם הָעֲלוּיִן שֶׁבְּקַדְשָׁה, הֵם בְּחִינַת 'אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם', בְּיָדוּעַ (תְּקוּנֵי-זֶהַר פ.ח.), שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל ה'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת, שֶׁמֵּהֶם נִתְּהוּוּ כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם - מִכְּנִיעִין וּמִבְּטָלִין מִמְּשַׁלַּת ה'אַרְבַּע מַלְכוּיֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת "אַרְבַּעַת אַבוֹת נִזְיָקִין", שֶׁהֵם "מִזְיָקֵי עֲלָמָא" שֶׁחֲרִיבוּ בֵּית רַאשׁוֹן וְשֵׁנִי.

וְכִמְרִמְזוּ בְּתַקּוּנֵים בְּתַקּוּן הַנ"ל, כִּמּוֹ שְׂאִיתָא שָׁם: "וּבְגִין דָּא בְּשׁוּר וּבַחֲמוֹר דְּאֲנוּן מְמַנְן דְּעֵשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל, יִיתוּן רַכִּיבִין עֲלֵיהוּ תְרִין מְשִׁיחִין וְכוּ'".

[תְּרֻגוּם: וְלָכֵן עַל הַשׁוּר וְעַל הַחֲמוֹר שֶׁהֵם הַמְּמַנִּים עַל עֵשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל, עֲלֵיהֶם יְבוֹאוּ רַכּוּבִים שְׁנֵי הַמְּשִׁיחִים].

כִּי כָּל דִּינֵי נִזְיָקִין, הֵם בְּשִׁבִיל לְהַכְנִיעַ כָּל ה'מִזְיָקֵי עֲלָמָא", שֶׁהַכְּנַעַתָם עַל-יְדֵי 'עֵזוֹת-דְּקַדְשָׁה', הַנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים".

שֶׁעֵקֶר תַּקּוּן זֶה בְּשִׁלְמוֹת, יִהְיֶה עַל-יְדֵי 'מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ, שִׁיִּקְבַּל ה'פְּלִכוֹת-דְּקַדְשָׁה', עַל-יְדֵי 'עֵזוֹת-דְּקַדְשָׁה', כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים כא, ב): "ה' בְּעֶזְרִי יִשְׁמַח מְלֹךְ".

וְהוּא יְבַטֵּל כָּל ה'אַרְבַּע מַלְכוּיֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת "אַרְבַּעַת אַבוֹת נִזְיָקִין", שֶׁהֵם בְּחִינַת: "תְּהוּ וְבָהוּ וְחַשְׁדַּי וְתַהוּם" (בְּרֵאשִׁית א, ב; תְּקוּנֵי-זֶהַר ו.), "שֶׁהֵם בְּחִינַת ה'אַרְבַּע מַלְכוּיֹת" (בְּרֵאשִׁית דְּבָרָה ד, ב).

כִּי עַל-יְדֵי 'עֵזוֹת-דְּקַדְשָׁה' שִׁימְשִׁיךְ 'מְשִׁיחַ' מִבְּחִינַת "בְּרֵאשִׁית בְּרָא": - יְבַטֵּל ה'עֵזוֹת-הָרַע' שֶׁלָּהֶם, וְיִתְתַּקֵּן הַכֹּל.

בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית שָׁם): "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" - דָּא רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ" (זֶהַר וַיִּשָּׁב קצב:), שֶׁהוּא הַתַּקּוּן שֶׁל "תְּהוּ וְבָהוּ וְחַשְׁדַּי וְתַהוּם", שֶׁהֵם בְּחִינַת ה'אַרְבַּע מַלְכוּיֹת, פְּנ"ל.

"וְכִי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ פִי יִכְרֶה אִישׁ בֹּר"

(שמות כא, לג)

"פי יפתח איש בור" (שמות כא, לג) - אם עשה חס-ושלום עבדות שגורמים לחפר 'בור', שהוא 'יסוד דנוקבא דקלפה', הפך ה'באר הקדש'. 'ונפל שמה שור או חמור' (שם) - מטיח בן דוד, מטיח בן יוסף. "שלים ישלם" ("בעל הבור ישלם". שם פסוק לד). (טעמי-המצות להאריך ל, משפטים)

לה.

(ח"א כג, ב)

ודע: שעל-ידי 'תקון ברית-קדש', נצול מ'פנים דסטרא-אחרא'.

על-ידי 'דם ברית', נתתקן 'דם נדה', תאות-ממון'.

כמו שכתוב (זכריה ט, יא): "גם בדם בריתך" - על-ידי 'ברית'.

"שלהתי אסיריך מבור" (שם) - "בור, דא טחול" (תקוני-זוהר פה), 'מרה' שהורה, "בעצבון תאכלנה" (בראשית ג, יז).

כי "ברית', הוא בחינת 'מלח', הפמתיק 'מדידות ועצבון הפרנסה'" (זהר נתיבי רמא:).

לו.

(ספר-המדות, בושטה טו)

מי שבורה בור - סוף שבא לידי איזה בזיון, ולפעמים הדבר גורם שנעשה שיחה בפי בני-אדם.

"אם זרחה השמש עליו" (שמות כב, ב)

שמש בשבת צדקה לעניים, שנאמר: "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא". (תענית ח:)

לז.

(ח"א נז, ז)

ודע: שלבטל ולהכניע האויבים, די ה'צום' או 'אכילת-שבת' לבד. אבל לרוב השלום, צריך גם להרבות ב'צדקה'. כמאמר חז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "מרבה צדקה, מרבה שלום".

וזהו שאמרו (ברכות ו:): "אגרא דתעניתא, צדקתא", ואמרו (תענית ח:): "שמש בשבת, צדקה לעניים".

'שמש' זה בחינת 'שלום', כמאמר חז"ל (ירושלמי כתבות פ"ד ה"ד; סנהדרין פ"ח ה"ח; מכילתא משפטים, נזיקין ו; ספרי תצא כז - על שמות כב, ב): "וזרחה עליו השמש" - "מה 'שמש' הוא 'שלום' לכל באי עולם" וכו' [אף זה, אם ידוע בו שב'שלוש' נהרג, הרי זה חיב].

וזהו: 'שמש', הינו ה'שלום' - אינו אלא על-ידי 'צדקה' לעניים.

"כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור" (שמות כב, ו) - ענין 'פקדון' ו'ארבעה שומרים'

לח.

(ח"א נד, ו)

עקר התקבצות ונבנין ה'רוח-נבואה', הוא על-ידי ה'יד', כי שם 'פקדונות הרוחות', כמו שכתוב (תהלים לא, ו): "בידך אפקיד רוחי", וכמו שכתוב (איוב יב, י): "אשר בידו נפש כל חי, ורוח כל בשר איש".

לט.

(ח"א סו, ב)

בבחינת ה'ידיים', שהם 'פלי העשיה' - שם הוא עקר התגלות בחינת ה'רוח', בבחינת (תהלים לא, ו): "בידך אפקיד רוחי", ובבחינת (איוב יב, י): "אשר בידו נפש כל חי, ורוח כל בשר איש".

מ.

(לקוטי הלכות, שאלה א, ב)

'ארבעה שומרים' הפתובים בתורה - בנגד בחינת: 'טעמים', 'נקודות', 'תגים', 'אותיות', שהם 'כלל התורה', בחינת: "תלת גונין דעינא, ובתעין" (תקוניזחר יח: קכו:).

כי עקר ה'שמירה', על-ידי ה'תורה' הקדושה, שהוא בחינת 'פח-הראות', בחינת ה'שגחתו יתברך', שעל-ידיה לבד עקר ה'שמירה'.

וזוה בחינת (שבועות דף מט:): "ארבעה שומרים הן ודיניהן שלשה" - כי עקר ה'גונין', הם 'תלת גונין דעינא'. אבל 'בתעין' אינה בחינת גון כלל, כי "היא פלולה בכלם", כידוע (זחר ויחי קכו:). ועל-כן הם 'ארבעה', שהם 'שלשה' - כי עקר 'שנוי הגונין', הם 'תלת'.

האזרות

מא.

(ח"א סט)

דע: כי גם על-ידי 'המדה ותאוה' והשתוקקות' שיש לו למזון חברו, יוכל לגזלו! - כי ה'מחשבה' יש לה תקף גדול! כמבאר במקום-אחר (לקוטי-מוהר"ן ח"א קצג; שיחות-הר"ן סב).

ועל-כן יוכל להיות, שיהיה להאדם מזון גזלה, אף שלא גזל כלום בידים.

וזוהו האסור הלאו החמור שב'עשרת-הדברות' (שמות כ, יד): "לא תחמד". כי ה'חמדה' בעצמה, הוא אסור חמור מאד רחמנא-לצלן - כי יש פח בה'חמדה', לגזל ממנו מזונו, ונפש בניו ובנותיו (עין בפנים).

ועל-כן יש אסור, אפלו במחשבה, לשלח יד בפקדון, כמו ששנינו ב'בבא-מציעא' (פ"ג מ"ב; דף מג:): "החושב לשלח יד בפקדון". כי ה'פלגתא', היא רק אם חיב על-יזה כמו 'השולח יד' ממש. אבל אסור, יש בודאי לכלי-עלמא.

"מנשפה לא תחיה" (שמות כב, יז)

מב.

(ספר-המדות, בנים ח"א פז)

אשה שעוסקת בכשפים, בניה מתים ונעשית אלמנה.

[אולי יש קשר לסמיכות הפסוקים - כי קצת אחרי פסוק הזה, כתוב (שמות כב, כא-כג): "כל אלמנה ויתום לא תענון; וקרה אפי וגו', והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתמים".]

שאר עניני 'כשוף' - נמצאים ב'פרשת שופטים', בפסוק "לא ימצא בה וגו', חסם קסמים, מעונן ומנחש ומכשף"

"ונקרב בעל הבית אל האלהים, אם לא שלח ידו במלאכת רעהו" (שמות כב, ז)

החושב לשלח יד בפקדון, בית שמאי אומרים, חיב. ובית הלל אומרים, אינו חיב עד שישלח בו יד, שנאמר: "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו". (בבא-מציעא פ"ג מ"ב; דף מג:)

"כָּל אֲלֻמְנָה וַיְתוֹם לֹא תַעֲנֹן וְגו'. וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֲלֻמְנוֹת וּבְנֵיכֶם יְתוּמִים" (שְׁמוֹת כב, כא-כג)

מג.

(ספר-הַמִּדּוֹת, עֲנִין 'יתום-ואֲלֻמְנָה')

[א] כָּל הַמְגִדֵל יְתוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ - כָּאֵלּוּ יִלְדוּ. (בְּנִים כו).

[ב] אֲשֶׁה שְׁעוֹסֶקֶת בְּכַשְׂפִּים - בְּנִיָּה מֵתִים, וְנַעֲשִׂית אֲלֻמְנָה (בְּנִים פז).

[ג] עַל-יְדֵי 'הַנֶּפֶה' - נַעֲשִׂית אֲשֶׁתוֹ אֲלֻמְנָה, וּבְנָיו יְתוּמִים, וְאִין מְרַחֵם עֲלֵיהֶם (חֲנֻפָּה ב).

[ד] בַּעֲוֹן 'נְבוּל־פָּה' - צָרוֹת וּגְזֵרוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת, וּבַחֹרֵי-יִשְׂרָאֵל מֵתִים חֹסִי וְשָׁלוֹם, וַיְתוּמִים וְאֲלֻמְנוֹת צוֹעֲקִים וְאִינָם נַעֲנִין (נְבוּל־פָּה ג).

[ה] מִי שֶׁעוֹזֵר לִיתוּמִים - עַל-יְדֵי-זֶה מְשַׁבֵּר כָּחֶם שֶׁל הָאֻמוֹת; וְעַל-יְדֵי שְׁבִירָתָן - רְשָׁעֵי-יִשְׂרָאֵל חוֹזְרִין בְּתִשׁוּבָה (תְּשׁוּבָה לה).

"אם כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי" (שְׁמוֹת כב, כד)
- עֲנִינֵי 'הַלְוָאוֹת וְחֻבוֹת' -

"בא וראוה: כל בריותיו של הקדוש-ברוך-הוא, לוויין זה מזה" וכו'. (שְׁמוֹת-רַבָּה לא, טו; תַּנְחומָא מִשְׁפָּטִים יב - עִין-שֵׁם בְּאַרְיִכוֹת)

מד.

(ח"א כג, ה-בְּסוּף)

'עֲבוּד־הַזָּרָה' הִיא 'חֻבָּה' (רש"י בְּרַאשִׁית יד, טו) - שְׁמִכְרַעַת הַכֹּל לְכַף-חֻבָּה, וְכָל הַמִּתְדַבְּקִין בָּהּ הֵם 'בַּעֲלֵי-חֻבוֹת'.

כְּמוֹ שְׂאֵנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ: שְׂזָה הַמִּשָּׂא תְלוּי בְּצוּאָר בְּנֵי-אָדָם, שְׂאִין מִסְתַּפְּקִין

בְּמִמוֹנָם. וְלוֹוִין מְמוֹן מְאַחֲרִים, וְנִדְמָה לָהֶם שְׁמִשְׁתַּפְּרִין שְׂכָר הַרְבֵּה, וְאַחֲר־כֵּן מֵתִים 'בַּעֲלֵי-חֻבוֹת'.

וְאִם אִינָם מֵתִים 'בַּעֲלֵי-חֻבוֹת' - הֵם בְּחַיֵּיהֶם 'בַּעֲלֵי-חֻבוֹת', וּמִטְרִיחִים עַצְמָם בְּטִרְחוֹת גְּדוּלוֹת, וּמִסְפָּנִים עַצְמָם בְּסַכַּנַת דְּרָכִים, בְּשִׁבִיל שְׂכָר מְעַט.

בְּשִׁבִיל לְשֵׁלֶם חוֹב אֲבִיהֶם, חוֹב עֲבוּדָה-זָרָה. כִּי "מִצְוָה לְקַיֵּם דְּבַרֵי הַמֵּת" (תַּעֲנִית כא. כַּתְּבוֹת ע. גִּטִּין יד:) - וְזֶה הַדְּבָר לָהֶם כְּמוֹ 'צוּאָה' מְאַבְיָהֶם: 'שִׁישְׁלָמוּ חֻבוֹתָיו'.

(מוֹהַרְנ"ט ז"ל כָּאן בְּהַתּוֹרָה: זֹאת הַתּוֹרָה הִיא לְשׁוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּעַצְמוֹ וְכו'. וְעוֹד לְאַלּוּת מְלִין, מֵה שֶׁשְּׁמַעְתִּי וְהַבְנַתִּי מִפִּי־הַקָּדוֹשׁ, בְּעַת שְׂזָכִיתִי לְשִׁמְעַ מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ הַתּוֹרָה הַזֹּאת):

כִּי עַל-פִּי הָרַב: אֵלּוּ הָרוֹדְפִים בְּיוֹתֵר אַחַר 'תְּאֻנוֹת-מְמוֹן' - הֵם מֵתִים 'בַּעֲלֵי-חֻבוֹת', וּמְאוּמָה אִין בְּיָדָם.

וְאַפְלוּ אִם אִינָם מֵתִים 'בַּעֲלֵי-חֻבוֹת' - הֵם בְּחַיֵּיהֶם 'בַּעֲלֵי-חֻבוֹת' לְתֵאוֹתָם, שֶׁהֵם מִתְּאוּיִם כָּל-כָּף לְמִמוֹן הַרְבֵּה, עַד שֶׁהֵם רָצִים וַיִּגְעִים מְאֹד כָּל יְמֵיהֶם בִּיְגִיעוֹת גְּדוּלוֹת, וּמִסְפָּנִים עַצְמָם בְּסַכַּנַת גְּדוּלוֹת, בְּשִׁבִיל לְמַלְאֵת תְּאֻתָם.

כָּאֵלּוּ הָיָה עֲלֵיהֶם חוֹב גְּדוֹל לְשֵׁלֶם, הֵינּוּ 'חֻב הָעֲבוּדָה-הַזָּרָה' וְכו', כְּמִבְּאָר לְעִיל.

וְכָל יְמֵיהֶם אִינָם יְכוּלִים לְמַלְאֵת תְּאֻתָם, וְלְשֵׁלֶם חוֹב הַזֶּה שֶׁל תְּאֻתָם, כִּי "אִין אָדָם מֵת וְחָצִי תְּאֻתוֹ בְּיָדוֹ" וְכו' (קַהֲלַת-רַבָּה א, לב; ג, יג).

נְמַצָּא: שְׂאִין מְמוֹנוֹ מְמוֹן כָּלְל, כִּי אִין לוֹ שׁוּם הַנָּאָה מְמוֹנוֹ, כִּי "אֵל אַחַר אֶסְתַּרְס וְלֹא עֶבֶד פְּרִין" (זֶהֱר מִשְׁפָּטִים קג) וְכו'.

[לקוטי הלכות, רבית ג, א (על פני ח"א כג הנ"ל): ישראל הם רחוקים בשרשם לגמרי מ'תאות-ממון' שהוא 'עבודת-זרה'. ועל-כן הם רחוקים מהלואות וחובות בשרשם, כמו שכתוב (דברים כח, יב): "והלוית גוים רבים ואתה לא תלונה וכו'; "והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבט" (שם טו, ו). כי 'חובות והלואות', הם עקר 'תאות-ממון' שהוא 'עבודת-זרה' וכו'. כמוכן בסוף מאמר (ח"א כג) הנ"ל.

כי 'תאות-ממון', הוא מחמת שאין לו 'אמונה ובטחון' בהשם-יתברך שיכול להזמין לו פרנסתו בסבה קלה בלי יגיעות. ומחמת זה הוא רץ אחר פרנסתו תמיד ביגיעות רבות וכו', והוא מלא עצבות ודאגות ומרה-שחורה, ומרבה ללוות ממון מאחרים, מחמת שאינו מאמין שהשם-יתברך יזמין לו פרנסתו בעתו בלי יגיעות בסבה קלה וכו'.

מה.

(ח"ב א, ט"ג)

כְּשֶׁנִּגְאָלַת וְנִפְדִית ה'תפלה' - אזי נופל כל ה'דאקטיריי' - כי אין צריכין לרפואות!

כי כל הרפואות, הם על-ידי עשבים, וכל עשב ועשב מקבל פח מוכב ומזל המיוחד לו.

כמו שאמרו רז"ל (בראשית-רבה י, ז): "אין לה כל עשב ועשב, שאין לו פוכב ומזל שמכה אותו ואומר לו: גדל".

וכל פוכב ומזל - מקבל פח מפוכבים שלמעלה ממנו. והעליון - מהעליון ממנו, עד שמקבלים פח מהשרים העליונים.

כמו שאמרו (תקוני-זהר פב: שמות-רבה לא, טו; תנחומא משפטים יב): "כל פוכביא לזין דא מן דא, סהרא לזי מן שמשא" וכו', "כי גבה מעל גבה" וכו' (קהלת ה, ז), והם כלם בחינת 'לזוים' זה מזה, וזה מזה - עד שמקבלים ולזוין מהשרים העליונים, והשרים מקבלים מהעליונים מהם, "גבוה מעל גבוה".

עד שכלם מקבלים מ'שרש הכל', שהוא "דבר ה'", כמו שכתוב (תהלים לג, ז): "דבר ה' שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם".

ועל-כן כשזוכין ל'תפלה' - אין צריכין לרפואת העשבים, כי ה'תפלה' היא בחינת "דבר ה'", שהוא 'שרש הכל'.

ואזי יכול להפיר המפרסמים שהם על-ידי עזות - כי עזותם נופל לפניו.

כי כשזוכה ל'תפלה' שהיא בחינת "דבר ה'" (תהלים לג, ז), שהוא ה'שרש העליון', שכל השרים העליונים וכל צבא השמים, כלם מקבלים פחם ממנו - אזי הם כלם בחינת 'לזוין' אצלו, בבחינת: "כל פוכביא לזוין דא מן דא" וכו'.

נמצא: שכלם הם בחינות 'לזוים', עד ה'שרש העליון', שהוא "דבר ה'", שהוא בחינת ה'בעל-תפלה', שהוא ה'מלוה הגדול', שכל 'צבא השמים', וכל הפחות כלם - הם בחינת 'לזוין' ממנו.

בבחינת (נחמיה ט, ז): "וצבא השמים לה משתחיים" - שכל 'צבא השמים', הם משתחיים ונכנעים לשרשם, שהוא בחינת "דבר ה'", בחינת ה'בעל-תפלה'.

וזה (נחמיה ט, ז): "וצבא השמים לה משתחיים" - ראשי-תבות 'מלו' ה' - כי כלם הם בחינת 'לזוין' זה מזה, וזה מזה - עד ה'מלוה הגדול', שהוא בחינת ה'בעל-תפלה', שהוא ה'מלוה הגדול' - כי הוא בבחינת ה'שרש העליון', שהוא "דבר ה'", כנ"ל.

ועל-כן יכול להפיר בהמפרסמים שהם רק על-ידי 'עזות' - כי "אין אדם

מַעַז פְּנֵינוּ בְּפָנֵי בַעַל-חַוּבוֹ (כתבוּת יח. גטין נא: בבא-מציעא ג. ועוד), ועל-כֵּן עִזּוֹתָם נוֹפֵל לְפָנֵי ה' בַּעַל-תְּפִלָּה, שֶׁהוּא ה' מְלוֹה הַגְּדוֹל 'בַּנ"ל - כִּי כָלֵם הֵם בְּחִינַת 'לוֹוִין' מְמַנּוּ, בַּנ"ל.

[לְקוּטֵי-הַלְכוּת, רַאש־חֹדֶשׁ ב, ב (על-פי ח"ב א הני"ל): כְּשֶׁאֵין נִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרַךְ, בְּחִינַת "דְּבַר ה" - אִז שִׁיף ה' הַלְוָאָה', "שְׂכָלֵם לוֹוִין זֶה מֵזָה". כִּי מִתְנַהֵג הַכֹּל כְּסֹדֶר, שֶׁזֶה מְקַבֵּל מֵזָה וְזֶה מֵזָה וְכו'.

אָבֵל כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה בְּחִינַת "דְּבַר ה" - אִז נִתְבַּטְּלִין כָּל ה' הַלְוָאוֹת, כִּי אִז נִתְגַּלָּה: שְׁאֵין שׁוּם סֹדֶר חַיִּיב־הַטְּבַע וּמַעֲרַכְת־הַשְּׂמִים כָּלֵל. רַק הַכֹּל כְּאֲשֶׁר לְכֹל, כָּלֵם כְּאֶחָד, מְקַבְּלִין מִה' מְלוֹה הַגְּדוֹל, דְּהֵינּוּ "דְּבַר ה".

כִּי (תהלים קג, יט): "מַלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה", וְכִמוֹ שֶׁהַגְּלָגֵל הָעֲלִיּוֹן מְקַבֵּל מ' דְּבַר ה" - כִּי ה' עֹשֶׂב הַפְּחוֹת מְקַבֵּל מ' דְּבַר ה". כִּי זֶה ה' בַּעַל-תְּפִלָּה מְמַשִּׁיף וּמְגַלָּה בְּחִינַת 'מַלְכוּת, בְּחִינַת "דְּבַר ה", לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַשְּׂפָל הַזֶּה, וּמְמַשִּׁיף אֲלֵקוּתוֹ יִתְבַּרַךְ לְמַטָּה].

מו.

(שיחות-ה'ר"ן קיב)

אֵיתָא: "אִם הַתּוֹרָה הֵיְתָה נִכְתָּבַת כְּסֹדֶר, הֵיְו יוֹדְעִין כָּל 'עֲנֻשׁוֹשְׁכָר' שֶׁל כָּל 'לֹא-תַעֲשֶׂה וְעֵשָׂה".

הַנָּה: יֵשׁ עֲבָרָה שֶׁעֲנֻשָׁה שֶׁל עֲבָרָה הַהִיא, שִׁיְהֵא 'בַּעַל-חַוּבוֹ' תְּמִיד! - וְאֶפְלוּ יַעֲשֶׂה כָּל טְצָדִיקִי דְאֶפְשָׁר, לֹא יוֹעִיל כָּלֵל, וַיְהִי 'בַּעַל-חַוּבוֹ' תְּמִיד.

וְלַפְעָמִים גּוֹרֵם הָעֲבָרָה, שֶׁמִּפִּיל גַּם אַחֲרִים לְהֵיוֹתָם 'בַּעַל-חַוּבוֹת'. וְלָזֶה יֵשׁ עֵת שֶׁנַּעֲשׂוּ כְּמָה 'בַּעַל-חַוּבוֹת' בְּעוֹלָם - זֶהוּ מִחֲמַת הָעֲבָרָה הַנ"ל שֶׁנִּתְגַּבְּרָה בְּעוֹלָם חֲסִינְשָׁלוּם.

וְעֵצָה לָזֶה: לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה בְּכָל־לַיּוֹת, וְלִהְתַּחַן לְפָנֵי הַשֵּׁם-יִתְבַּרַךְ: 'לֹהֲצִילוּ מֵעֲבָרָה זוֹ!' וְלִהְתַּחַרֵּט בְּכָל־לַיּוֹת עַל עֲבָרָה זוֹ. וְעֵת לָשׁוּב עַל-זֶה, הוּא כְּשֶׁהוּא

ב'מַחֲיִין-דְּגְדָלוּת, אָזִי טוֹב לְהִתְחַרֵּט וְלִבְקַשׁ מֵאֵת הַבוֹרָא-יִתְבַּרַךְ עַל זֶה, וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה. כִּי 'מַחֲיִין-דְּקִטְנוּת' הוּא בְּחִינַת 'בַּעַל-חַוּבוֹ'. כִּי אָמְרוּ רַז"ל (קדושין מט:): "עֲשֶׂרָה קַבִּין שָׁנָה יִרְדּוּ לְעוֹלָם, תִּשְׁעָה נִטְלוּ עֲבָדִים". "שָׁנָה" - הוּא בְּחִינַת 'מַחֲיִין-דְּקִטְנוּת'. "עֲבָדִים" - בְּחִינַת (משלי כב, ז): "עֶבֶד לֹוֶה לְאִישׁ מְלוֹוָה".

וְלָזֶה כְּשֶׁהוּא ב'מַחֲיִין-דְּגְדָלוּת' - אָזִי הָעֵת לָשׁוּב עַל-זֶה, וְלִבְטֹל הָעֲנֻשׁ שֶׁל 'בַּעַל-חַוּבוֹ', בְּחִינַת 'מַחֲיִין-דְּקִטְנוּת'.

מז.

(שיחות-ה'ר"ן קכב)

שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ שֶׁאָמַר: "שָׂאֵם לֹא הָיָה מְמַתִּין בְּבִטְחוֹן לִישׁוּעַת־הַשֵּׁם, כְּבָר הָיָה אִישׁ נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל, כְּמוֹ כָּל הַנוֹסְעִים וּמְטַלְטְלִים עֲצָמָם בְּשִׁבִיל הַפְּרָנְסָה כְּנַהוּג עֲכָשׂוּ!"

וְהַפְּרָנְסָה: כִּי אָמַר זֹאת לְעֵנֶיךָ הַנְּהַגְתָּ הַבַּיִת בְּפְרָנְסָה וּמְלַבּוֹשִׁים וּשְׂאָר צָרָכֵי הַבַּיִת, שֶׁעַל-פִּי-רַב חָסֵר לְאָדָם הַרְבֵּה. כְּגוֹן: לָזֶה חָסֵר 'מְלַבּוֹשׁ פְּשׁוּט', וַיֵּשׁ שֶׁחָסֵר לָהֶם 'מְלַבּוֹשִׁים חֲשׁוּבִים' אוֹ 'דִּירָה' וְכו' - שֶׁצְרִיכִין לְהִמָּתִין לִישׁוּעַת־הַשֵּׁם, וְ"לִבְלִי לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה" (ערובין יג:) לְמַלְאוֹת הַחֲפָרוֹן תִּכְפֹּף וּמִיד. רַק צְרִיכִין לְהִמָּתִין עַד יִרְחַם הַשֵּׁם.

וְאָמַר עַל-עֲצָמוֹ עֵנֶיךָ הַנ"ל: שָׂאֵם לֹא הָיָה מְמַתִּין, כְּגוֹן כְּשֶׁהָיָה חָסֵר לוֹ אֵיזָה דְּבַר - אִם הָיָה דוֹחֵק אֶת הַשְּׁעָה שִׁיְהִי דוֹקָא תִּכְפֹּף, הָיָה צָרִיךְ לְלוֹוֹת לְעֲצָמוֹ וְלִהְיוֹת 'בַּעַל-חַוּבוֹ', עַד שֶׁהָיָה מְכַרְח לְהִיוֹת נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל.

על זה בעלנים [קופצים] הרבה, ובאו אצלו אנשים הרבה, ולו אצלו מעות. והגביר הנ"ל היה אצלו פנקס על כל הנ"ל.

פַּעַם-אַחַת לקח ה'פנקס' בידו, והתחיל לעין בו, וראה שהוציא הרבה מעות מאד על 'עסק ההלוואות', ואין איש שם על לב" (על-פי ישעיה נז, א), שיבוא להחזיר ולפרע לו מה ששלוה ממנו. מסתמא חרה לו על זה, והיה לו לעגמת-נפש.

בַּתוֹךְ הלזוים הנ"ל, היה איש אחד ששלוה גם-כן אצל הגביר, ואבד והפסיד המעות באיזה משא-ומתן, עד שלא היה לו ממה לפרע חובו, והיו לו יסורים גדולים מזה. הינו: שהאיש הנ"ל היה לו יסורים גדולים מזה שאין לו לפרע חובו.

וְהַתִּישַׁב האיש הנ"ל בדעתו: שעל-כּל-פּנים צריך להתראות פנים עם הגביר, ולספר לו כל לבו, באשר שהוא אנוס בדבר וכו'.

וּבֹא אצל הגביר, והתחיל לספר לפניו לבו: באשר שאין שקבל אצלו מעות בהלוואה, והגיע זמן פרעון, ואין לו ממה לשלם, כי הפסיד המעות, ואינו יודע כלל לשית עצות בנפשו מה לעשות בזה.

וְעָנָה הגביר ואמר לו: "מה אכפת לי המעות המגיע אצלך, כי מה נחשב אצלי סך קטן בזה שאתה חייב לי כשתסלק, או להפך - נגד סך הכולל מההלוואות אשר עולה לאלפים ולרבבות.

עַל-כֵּן רצוני: שתלך אצל כל הלזוים שלי, ותתבע אותם, ותזכיר אותם שהם חייבים לי כל-כּף מעות, ולמה אין מסלקים לי.

כְּמוֹ שאנו יודעים ענין הנוסעים, שהם מכרחים תמיד לפע על המדינה, מחמת שהם תמיד 'בעלי-חובות'.

וְעַנְיָן זה צריכים לידע מאד - וצריכין ללמד עצמו להרגיל עצמו בזה מאד, כי לכל אדם חסר הרבה, אפלו בעלי-בתים ועשירים גדולים, מכל-שפן 'מקבלים', אפלו החשובים והגדולים. וצריך לזה להסתפק במעוט, ולהנהיג ביתו כפי השעה והזמן.

וְאִם נדמה לו שצריך 'מלבוש', או לאשתו ובניו - אה-על-פי שמכרח לו, אל ידחק השעה ללוות ולהקיף ולהיות 'בעל-חוב!' - אך ימתין, עד שיבוא עתו.

וְטוֹב לסבל דחק אפלו במזונות! וכל-שפן במלבושים ודירות וכו'! ולא להיות 'בעל-חוב'!

וּמִוֹטָב שיהיה 'בעל-חוב' לעצמו, או לבני-ביתו ב'מלבושים', מלהיות 'בעל-חוב' להחנוני או לאחרים.

כִּי בכל עניני 'פרנסה', צריכין להמתין עד שיבוא 'עתו' כנ"ל, כמו שכתוב (תהלים קמה, טו): "עיני כל אליך ישברו, ואתה נותן להם את אכלם בעתו".

מח.

(חיי-מוהר"ן תמוז)

רַבְּנוּ הקדוש זצ"ל, ספר משל לענין מה שצריכין לדבר עם אנשים ביראת-שמים, וזהו:

פַּעַם-אַחַד היה גביר גדול, שהיו לו כמה אלפים ורבבות. עשה העשיר הנ"ל פקדה ואמר: שכל מי שצריך ללוות מעות, יבוא אצלו והוא ילוהו. מסתמא היו

כמו שרגיל בפי העולם לומר בכל-פעם:
"שהזמן רע עתה!" - "די צייט איז
שלעכט!"

ובאמת: כל ימי חייהם אומרים בן,
ומעודי עד היום אני זוכר
שאומרים בכל פעם בן, וכן בדורות
הקודמים היו אומרים בכל פעם בן.

ועל-כן צריך בל-אחד להרחיק עצמו
מאד מ'הלואות!' - כי צריך
להאמין: שגם בה'ימירע' בעצמם, יש
'טוב', בחינת 'ימי טוב', בבחינת (קהלת ג, יד):
"וביום רעה ראה", "ראה" דיקא.

ואז בודאי יוכל להשיג פרנסתו "דבר יום
ביומו" (שמות טז, ד), ולא יצטרך לבוא
לידי 'הלואות וחובות'.

על-כן באמת הזהיר רבנו ז"ל: "שיזהר
מלהיות בעל-חוב, ובפרט מי
שרוצה לעשות תשובה", כמו שכתוב בספר
האֶלֶף-בית הקדוש (תשובה מז) וזה לשונו: "מי
שרוצה לשוב יזהר מלהיות בעל-חוב".

כי מאחר שידע בעצמו שחטא והגביר
הרע על הטוב ועתה רוצה לשוב, ועקר
התשובה על-ידי שמוצא הטוב בתוך הרע
בעצמו, ומאמין שעדין יש בו טוב ויש לו
תקנה לשוב.

בבחינת (דברים ד, כט): "ובקשתם משם את
ה' אלהיך", "משם" דיקא, מכל
המקומות שנדח שם בין העפוי"ם, כמו בן שם
בפרשה.

על-כן צריך בודאי לזהר מלהיות בעל-
חוב, שנמשך מחמת שאינו מאמין
ואינו מסתכל שגם בימי רע יש טוב, שמשם
נמשכין כל ההלואות והחובות.

ואפלו אם לא יפרעו ויסלקו את הכל, רק
כל אחד יתן ויסלק מעט מחובו,
גם-כן יעלה אלפים ורבבות פעמים, כמו סך
כל החוב והלואה שלה'.

וה'נמשל' מובן ממילא, והבן.

מט.

(ספר-המדות, עניני 'הלואות וחובות')

[א] מי שעושה מעשיו במהירות בלי
'ישוב-הדעת', נעשה 'בעל-חוב' (מזן עז).

[ב] מי שצריך ללות מאחרים, הוא דומה
לבהמה (מזן ח"ב יט).

[ג] על-ידי נאוף, באים לגלות תחת יד
'שרים לצים', ונעשה 'בעל-חוב' (נאוף לו).

[ד] מי ששומע 'תוכחה', ואינו נתקבל
אצלו, ידע שיצטרך ללות אצל אחרים.
וסימן לדבר (משלי כט, יט - וְשֵׁם כָּבֹד): "בדברים לא
יוסר עבד - לזה לאיש מלוח" (תוכחה ח"ב ג).

[ה] מי שרוצה לשוב, יזהר מלהיות 'בעל-
חוב' (תשובה מז).

נ.

(לקוטי-הלכות, הלואה ה, אה - על-פי לקוטי-
מוהר"ן ח"א לג, מי האיש החפץ חיים')

ה'הלואה' נמשכת - על-ידי שיש 'ימי
טוב' ו'ימי רע'.

כי ה'הלואה', מחמת 'חסרון הפרנסה'
שאין לו עתה, ומצפה שלאחר איזה
ימים יוכל לשלם לו.

וזה מחמת שחושב: "שעתה הזמן אצלו,
בחינת 'ימי רע', שמשם כל חסרון
הפרנסה!" - ועל-כן הוא לוח מחברו,
שימתין לו עד שיעברו ה'ימירע', ואז יוכל
לסלק לו.

וּלְפַעֲמִים גַּם הַצַּדִּיק מְכָרָה לָבוֹא לַיָּדֵי הַהֲלוֹאוֹת' - וְזֶה לְטוֹבַת הָעוֹלָם, בְּבַחֲיִנַת "יְרִידָה תְּכַלִּית הָעֲלִיָּה".

כִּי עַל-יָדֵי שְׁהִימִירְעוּ מִתְגַּבְּרִין כָּל-כָּפֹה, עַד שֶׁגַּם הַצַּדִּיק אֵינּוּ יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁפַע מִיָּד, וּמְכָרָה לָבוֹא לַיָּדֵי הַהֲלוֹאָה' - עַל-יְדֵי-זֶה הַצַּדִּיק מִתְגַּבֵּר אַחֲרֵי-כֵן בְּיֹתֵר, וּמְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ וּמוֹצֵא טוֹב הַרְבֵּה, בְּתַקְוָה הַתְּגַבְּרוֹת הַיְמִירְעוּ שֶׁהִתְגַּבְּרוּ בְּיֹתֵר.

כִּי זֶה בְּחִינַת הַמְּלַחְמָה שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, בְּפֶרֶט שֶׁל הַצַּדִּיק - שְׂאִינּוּ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ, וְאֵינּוּ מֵיֵאֵשׁ עֲצָמוֹ, בְּכָל הַיָּמִים רָעִים וְהַעֲתִים רַעוֹת הָעוֹבְרִים עָלָיו.

רַק אֲדַרְבָּא: כָּל מַה שֶׁמִּתְגַּבְּרִין הַיְמִירְעוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר - הוּא מִתְגַּבֵּר בְּיֹתֵר לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ גַּם בָּהֶם, עַד שֶׁמוֹצֵא גַּם בָּהֶם אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וּבוֹנֵה מֵהֶם תּוֹרָה.

כִּי בְּאֵמַת: אֵין שׁוֹם מְקוֹם נְמוּד וְיָרוּד בְּעוֹלָם, וְלֹא שׁוֹם יוֹם וְעַת וְזָמַן בְּעוֹלָם, שְׂאִין שֶׁם דְּבַר-יִתְוֹרָה בְּהַעֲלֵם וּבְצַמְצוּם, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶלְקוּתוֹ הַמְּחִיָּה אוֹתוֹ הַמְּקוֹם וְהַזְּמַן וְכוּ'.

נא.

(לקוטי-הלכות, ערב ג, יב)

הַלְלוּהָ, הוּא בְּבַחֲיִנַת 'עֲשִׂיה' וְעַבְדוֹת', בְּחִינַת (מְשַׁלֵּי כב, ז): "עֶבֶד לְוָה לְאִישׁ מְלוּוָה".

כִּי עַקֵּר כָּל הַהֲלוֹאוֹת וְהַחֻבוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת' - הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת (פְּרָאשִׁית ג, יז): "בְּעֲצָבוֹן תֵּאכְלֶנָּה" וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'ל"ט מְלֹאכּוֹת' - שֶׁמְחַמַּת-זֶה הוּא כָּל הַסְּרוּן הַפְּרָנְסָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְכָרְחִין לַעֲשׂוֹת כָּל הָעֲסָקִים.

וְכֹל מִי שֶׁנֶּאֱחָז בּוֹ בְּיֹתֵר 'זְהַמַּת-הַנְּחָשׁ', נוֹפֵל לְטַרְדּוֹת וְעַבְדוֹת וְעַסְקִים יוֹתֵר, עַד שֶׁנוֹפְלִים לְחֻבוֹת וְהַלְלוֹאוֹת, שֶׁהֵם 'עַבְדוֹת' מִמֶּשׁ, 'תַּקְוָה הָעֲשִׂיָּה', בְּחִינַת "עֶבֶד לְוָה לְאִישׁ מְלוּוָה", כַּנ"ל.

וְצָרִיךְ הַלְלוּהָ, לְהַשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְקַיֵּם מְצוֹת "פְּרִיעַת בַּעַל חוֹב מְצוּוָה" (פְּתוּבוֹת פו. בְּבִא-בְּתָרָא קַעַד. עֶרְכִין כב.), לְהַשְׁתַּדֵּל לְפָרַע לְהַמְלוּוָה בְּזָמְנוֹ.

וְאֲזִי מְבַטֵּל בְּחִינַת הָעַבְדוֹת, בְּחִינַת הַהֲלוֹאָה' וְהַחֻב', שֶׁהוּא בְּחִינַת הָעֲשִׂיָּה'. וְחוֹזֵר וְנִכְלָל בְּרִצּוֹן' - כִּי חֹזֵר הַדָּבָר לְמְקוֹמוֹ לְהַמְלוּוָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רִצּוֹן', כִּי גָמַל עִמּוֹ חֶסֶד, בְּנִדְבַת לְבוֹ וְרִצּוֹנוֹ הַטוֹב וְכוּ'.

"לא תשימון עליו נשך" (שמות כב, כד)

נב.

(ספר-המדות, עניני רבית')

[א] הַרְבִּית', מִפְּסִיד הַיִּרְאָה' (יִרְאָה ח"ב ה; מְמוֹן ח"ב טו).

[הַרְבַּ מִטְּשַׁעְהֲרִין ז' ל צִין לְשִׁמּוֹת-רַבָּה לֹא, ו: "כָּל מִי שֶׁלֹּקַח רְבִית, אֵין יִרְאָ אֱלֹקִים". וְצִין לְשִׁמּוֹת-רַבָּה לֹא, יג: כָּל מִי שֶׁנוֹטֵל רְבִית מִיִּשְׂרָאֵל, אֵינּוּ יִרְאָ מִן הַמְּקוֹם].

[ב] הַמְּלוּוָה בְּרַבִּית, נִכְסָיו מִתְמוֹטְטִין וְאֵינּוּ עוֹלִין (מְמוֹן צה).

[ג] הַמְּלוּוָה בְּרַבִּית, אֵינּוּ מוֹצֵא מִי שֶׁיִּלְמַד עָלָיו זְכוּת (מְמוֹן ח"ב טז).

”אם חבל תחבל שלמת רעה” (שמות כב, כה)

נג.

(ספר-המדות, בושה י)

מי שנצרך ללות על המשכון, בידוע שאלו הדברים הממשפנים, היו נבזים בעיניו בגלגול אחר.

”פי היא כסותה לבדה, היא שמלתו לערו” (שמות כב, כו)

נד.

(ח”א מז)

זוה פרוש (שמות כב, כו): ”פי היא שמלתו לעורו”, ”דא עזר של תפלין” (תקוני-זהר ק:). שבה נכנס בחינת תפלין.

[מוהרנ”ת שם בהתורה: נראה פונתו הקדושה - פי למעלה מבאר: שעל-ידי תפלין, שהוא בחינת אמת, בחינת יעקב, שזוכין על-ידי שבירת תאות-אכילה - נצולין מדלות ועניות. וזהו מה שהביא מקרא זה: ”פי היא שמלתו” וכו' לענין זה.

פרוש: פי מקרא זה נאמר על העני והאביון: ”פי היא כסותה לבדה, היא שמלתו לעורו”. ומרמז על עניות השכינה בגלותא, שמשם עקר העניות של ישראל בגלות, כמבאר ב'תקונים' (שם).

וזהו: ”פי היא כסותה וכו' היא שמלתו לעורו”, ”דא תפלין” - הינו: שהתפלין הם עקר השמלה המגנת על ענית השכינה וכנסת-ישראל, כי תפלין מבטלין ה'דלות. כי עקר השפע והעשירות נמשך על-ידי בחינת יעקב, בחינת אמת, בחינת תפלין].

”אלהים לא תקלל, ונשיא בעמך לא תאר” (שמות כב, כז)

”הרי זו אזהרה, לברפת השם, ואזהרה למללת דין”. (רש”י סנהדרין סו.)

נה.

(ספר-המדות, עניני בוזי דינים)

[א] על-ידי הבזיונות ש'מבזין את הדינים' - התבואה-נשתלח בה מארה (דין ו).

[הרב מטשעהרין ז”ל צין לשמות-רבה לא, ח: ”הזהיר לך הכתוב (שמות כב, כז): ”אלהים לא תקלל”. ואם קללת, תבואתך אתה מקלל, שנאמר (שם פסוק כח): ”מלאתך ודמעך לא תאחר” - לכך נכתבו זה אחר זה].

[ב] על-ידי ה'בזיונות' ש'מבזין דיני ישראל' - על-ידי-זה ה'יקר' הוה בעולם (דין ז).

[הרב מטשעהרין ז”ל צין להמשך שמות-רבה הנ”ל: ”וכן אתה מוצא: כשהדינין מתקללין, התבואה מתמעטת, שנאמר (רות א, א): ”ויהי בימי שפט השפטים, ויהי רעב בארץ”].

”ובשר בשודה טרפה לא תאכלו” (שמות כב, ל) - עניני טרפה -

נו.

(ח”א יז, ג-ד)

התקון להכניע ולבטל כסילות השכל - הוא על-ידי בחינת מזבח, בחינת אכילה בפשרות, כי ”שלהנו של אדם מכפר כמזבח” (ברכות נה.).

פי עקר יניקת ה'כסילות', דהינו ה'קלפות', הוא רק מבחינת 'מזבח' (זהר תרומה קלט). ועל-כן אפלו אחר אכילת איש הפשר, בהכרח שיהיה לו 'בלבול הדעת' קצת אחר האכילה, מחמת ש'ניקת ה'כסילות' הוא משם.

אך צריך שלא לתן חיות להקלפות, כפי-אם כפי חיונו בצמצום ולא יותר.

אָבֵל כִּשְׂאוּכָל כְּזוֹלָל וְסוֹבָא, שְׂזֵה בְּחִינַת
פְּגָם הַמְזַבַּח - אָזִי יוֹנְקִים ה'קִלְפוֹת/
דְּהִינּוּ ה'פְּסִילוֹת, יוֹתֵר מִהָרְאוּי - וְאָזִי
מִתְגַּבֵּר ה'פְּסִילוֹת' עַל ה'שִׁכְל'.

וְזֶה בְּחִינַת (זְבָחִים נג): **"מְזַבַּח בְּחֶלְקוֹ שֶׁל
טוֹרֶף"** - זֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיא, ה):
"טוֹרֶף נָתַן לִירְאִיו" - בְּחִינַת אֲכִילָה
בְּפִשְׁרוֹת, שְׁעַל־יְדִי־זֶה מְכַנִּיעֵין וְטוֹרְפִין
אוֹתוֹ, אֵת ה'קִלְפוֹת' וְה'פְּסִילוֹת'.

אָבֵל עַל־יְדֵי פְּגָם־הַמְזַבַּח, הִינּוּ פְּגָם־
הָאֲכִילָה - נוֹתֵן כַּח לַה'פְּסִילוֹת/
וְנַעֲשֶׂה מ'טוֹרֶף, טוֹרֶף־הַדַּעַת' שְׁמִתְגַּבֵּר
עַל־יְדִי־זֶה בְּנ"ל.

וְלַה'שְׁלִים פְּגָם־הַמְזַבַּח, הוּא עַל־יְדֵי
גְרִים וְכו' (עֵין בְּפָנִים).

וְזֶה בְּחִינּוֹת (בַּמִּדְבָּר כג, כד): **"לֹא יִשְׁכַּב עַד
יֹאכַל טוֹרֶף וְדָם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה,"**
וְתִרְגּוּמוֹ: **"וְנִכְסֵי עַמְמִיא יִירֹת"**.

"יֹאכַל טוֹרֶף" - זֶה בְּחִינּוֹת שְׁלֵמוֹת
הַמְזַבַּח, בְּחִינַת: **"מְזַבַּח
בְּחֶלְקוֹ שֶׁל טוֹרֶף" בְּנ"ל.**

וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי: **"וְנִכְסֵי עַמְמִיא יִירֹת,"**
הִינּוּ עַל־יְדֵי גְרִים, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ חֲז"ל
(בְּבִא־בְתָרָא מ.ב. נג: קמט. ועוד) לְעַנְיָן יִרְשֵׁת הַגֵּר:
"כָּל הַקּוֹדֵם בְּנִכְסֵי הַגֵּר, זָכָה".

[לְקוּטִי־הַלְכוֹת, טוֹרֶף א, ב: וְעַל־שֵׁם־זֶה נִקְרָא
טוֹרֶף, לְשׁוֹן טוֹרֶף הַדַּעַת' - כִּי טוֹרֶף ה' הִיא בְּחִינַת
פְּגָם־הָאֲכִילָה, שְׁמֵשׁ יוֹנֵק ה'פְּסִילוֹת' וְטוֹרֶף־הַדַּעַת,
הַמְזַבֵּר בַּמֶּאֱמָר (לְקוּטִי־מוֹתֵר"ן ח"א יז ה"ל): "וַיְהִי הֵם
מְרִיקִים שְׁקִיהֶם".]

[לְקוּטִי־הַלְכוֹת, בָּטוֹר שְׁנִתְעַלֵּם מִן־הָעֵין ב, א (על־
פִּי תוֹרָה יז ה"ל): **"טוֹרֶף נָתַן לִירְאִיו"** (תְּהִלִּים קיא, ה) - זֶה
בְּחִינַת אֲכִילָה בְּפִשְׁרוֹת, הַפֶּךָ פְּגָם־הָאֲכִילָה שֶׁהִיא
בְּחִינַת טוֹרֶף, בְּחִינַת טוֹרֶף־הַדַּעַת, שֶׁהִיא הַפֶּךָ טוֹרֶף
הַנ"ל].

נד.

(ח"א לז, ו)

"טוֹרֶף נָתַן לִירְאִיו" (תְּהִלִּים קיא, ה). **"טוֹרֶף"**
יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי מְשָׁמְעוֹת: לְשׁוֹן טוֹרֶף־
(זֶהר מְשַׁפְּטִים קכא:), וְלְשׁוֹן מְזוֹן. לְרַמֵּז:
כְּשִׂי־יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְרִים עֲצָמָם מ'טוֹרֶף־ - עַל־
יְדִי־זֶה יֵשׁ לָהֶם פְּרִנְסָה.

נח.

(ח"א מה)

מִחֵאֵת כַּפְּיִם בַּתְּפִלָּה - כִּי עַל־יְדִי־זֶה
נִתְעוֹרְרִים בְּחִינַת כַּנְּפִים,
שְׁמֵשׁ בָּא ה'דְּבוּר, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (קִהְלֵת י, כ):
"וּבַעַל כַּנְּפִים יִגִּיד דְּבָר", וּכְתִיב (יחֲזַקְאֵל א, ח):
"וַיְדִי אָדָם מִתַּחַת כַּנְּפֵיהֶם".

נִמְצָא: שְׁעַל־יְדֵי שְׂאָדָם נִתְעוֹרֵר ב'יְדֵים'
שְׁלוֹ - אָזִי ה'כַּנְּפִים' נִתְעוֹרְרִים,
הִינּוּ: כַּנְּפִי־רֵאָה, שְׁמֵשׁ נִתְהוּה ה'דְּבוּר.

אָבֵל עֲדִין צְרִיכִין לְהַכִּין וּלְתַקֵּן פֶּה,
לְקַבֵּל אֵת ה'דְּבוּר' בְּתוֹכוֹ. וְעַל־יְדֵי
שְׁמִפָּה כַּח אֵל כַּח, עַל־יְדִי־זֶה נִתְהוּה ה'פֶּה'
וְכו' (עֵין בְּפָנִים).

וְה'פֶּה' מְקַבֵּל ה'דְּבוּרִים' מִה'כַּנְּפִי־רֵאָה,
כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וּבַעַל כַּנְּפִים יִגִּיד
דְּבָר". ו'כַּנְּפִים' נִתְעוֹרְרִים בְּהַתְעוֹרְרוֹת יְדֵי
אָדָם, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וַיְדִי אָדָם מִתַּחַת
כַּנְּפֵיהֶם".

וְכַל־זֶה אָנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ: שְׁה'יְדֵים', הֵם
כַּנְּגֵד כַּנְּפִי־רֵאָה. וּבְשִׁבְלִי־זֶה
אָמְרוּ הַפּוֹסְקִים (שְׁלַח־עֲרוּף יוֹרֵה־דַעַת, נג, ב):
**"נִשְׁבֵּר הַגֵּף סְמוּךְ לַגֵּזֶף, טוֹרֶף־" - כִּי בּוֹדָאִי
נִקְבַּ עַל־יְדִי־זֶה ה'רֵאָה'.**

נט.

(ספר-המדות, עניני 'אכילת טרפה')

[א] על-ידי 'שנאת-חנם', נכשל ב'טרפות'
(אהבה ח"ב ד).

[ב] כשארע לאדם 'טרפה' בביתו על-ידי תערובת אסור בהתר, ואין בהתר לבטל את האסור, זה מראין לו: שפגם באיזהו 'יחוד וזווג עליון', פי ה'יחוד' וה'זווג' הוא בחינת 'בטול האסור בהתר', בבחינת (תהלים סה, ז):
"מוציא אסירים בפושרות" (הוראה ח"ב ג).

[וכן איתא ב'לקוטי-מוהר"ן ח"ב כט, עם התחלת המאמר: כשארע 'שאלה' בבית האדם על-ידי תערובת אסור בהתר וכו'].

[ג] השוחט שהוא מקים 'כבוד אב', הקדוש-ברוך-הוא משמרו שלא להאכיל 'טרפות', והוא-הדין להפך (שוחט ח"ב ב).

[ד] על-ידי ה'שוחטים הרשעים' המאכילין 'טרפות' - ה'גזלות' נתרבה בעולם (שוחט ח"ב ג).

"לכלב תשלכון אתו" (שמות כב, ל)

ס.

(ח"א נ)

כשמתפלל וטועם 'מתיקות' ב'דבורי-התפלה', זאת הבחינה נקראת: "כל עצמותי תאמרנה" (תהלים לה, י).

ואין יכול לטעם 'מתיקות' בתפלה, אלא כשתקן 'פגם-הברית', פי "מיין מתיקין" (זהר נשא קכה, ועוד) - זה בחינת 'מיין ידכון', 'זרע קדש' (ישעיה ג, יג), 'שמירת-הברית'.

ומי שהוא בבחינת 'מיין מתיקין' - אזי דבוריו מתוקים וטובים. וכשיוצאים

מפיו ומשמיע לאזניו, כמו שאמרו (ברכות טו.): "השמע לאזנה" וכו' - אזי נכנסים 'מתיקות המיין' לתוך 'עצמותיו', בבחינת (משלי טו, ל): "ושמועה טובה תדושן עצם".

וכש'עצמות' מרגישיין 'מתיקות הדבורים', זה בחינת: "כל עצמותי תאמרנה". ואז: "אריה נחת ואכל קרבנה" (תקוני-זהר קמ). פי 'עצם' זה בחינת 'אריה' (שם).

אבל מי שפגם בבריתו - הוא בבחינת "מיין מרירין" (תקוני-זהר פ), בבחינת (שמות טו, כג): "ולא יכלו לשאת מים ממרה", "מיין מסאבין" (תקוני-זהר שם), 'זרע טמא' - אזי אין יכול להתפלל בבחינת: "כל עצמותי תאמרנה".

ואז "כלבא נחת" (תקוני-זהר קמ), שהוא בחינת "מיין מרירין", "שצווח: הב הב" (תקוני-זהר שם, על-פי משלי ל, טו).

וזוה שנצטוינו ב'קרבן-פסח' (שמות יב, מז): "ועצם לא תשברו בו" - כדי שיבחינו כל אחד מישראל את-עצמו, אם 'בריתו' על תקונו.

פי ב'פסח' כתיב בו (שם יב, מח): "וכל ערל לא יאכל בו" - פי עקר ה'פסח' תלוי ב'מצות מילה', כידוע.

ובתוב בזהר (בא מא:): "שהיו מקימין בעצמות 'לכלב תשלכון אתו' (שם כב, ל), וזה היה קשה מאד להמצרים".

וכשהשליכו את 'עצמותיו' ל'כלבים', וראו אם שלטו בהם ה'כלבים' חסו-שלום, היו יודעים שאין ה'ברית' על תקונו.

"לא תשא שמע שוא" (שמות כג, א)

בתרגומו: "לא תקבל שמע דשקר" - אזהרה למקבל 'לשון הרע'. (רש"י; פסחים ק"ח. מכות כג.)

כל ענייני 'לשון הרע' נמצאים בפרשת 'מצורע'

"לא תהיה אחרי רבים לרעת וגו', אחרי רבים להטות" (שמות כג, ב)

ס.א.

(שיחות שאחרי ספורי מעשיות)

דע: שיש שני מיני פלטיין שדומין זה לזה. באחד דר 'מלך', ובהשני דר 'עבד'.

ובודאי באמת: הוא חלוק גדול בינם. רק אף-על-פי-כן אפשר לטעות ביניהם.

כי יש 'קשר' שמתקשרין הרבה נפשות, עד שנעשה מהם 'בית ופלטיין'. **כי מתקשרין אחד באחד ואחד באחד,** עד שנעשה מהם 'יסוד'. ואחר-כך נעשה 'אהל', עד שנבנה מהם 'בית ומדור'.

וזו ה'מדור' - הוא 'מדור' ל'אמת'. וכשצריכין לבקש 'אמת', מוצאין שם באותו ה'מדור'. הינו: בתוך ה'קשר של הנפשות הנ"ל, שמהם נעשה 'מדור' ל'האמת'.

ועל-כן צוה התורה (שמות כג, ב): "אחרי רבים להטות" - כי מאחר שרבים נתקשרו כאחד, בודאי שם האמת, כנ"ל.

אבל דע: שיש בנגד זה 'קשר של רשעים', שמתקשרין יחד הרבה נפשות של רשעים, ונעשה מהם 'בית' ו'מדור' ל'שקר'.

ועל-זה הזהיר הנביא (ישעיה ח, יב): "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר" - כי "קשר רשעים אינו מן המניין" (סנהדרין כו.). ועל-זה כתיב (שמות כג): "לא תהיה אחרי רבים לרעת".

"כי תראה חמור שנאף רבץ תחת משאו, וחדלת מעזב לו - עזב תעזב עמו" (שמות כג, ה)

ס.ב.

(שיחות הר"ן קכ)

צריך כל אחד ואחד, לחזק את חברו, לכל יפל בדעתו משום דבר שבעולם.

ואפלו אם הוא יודע בעצמו שהוא כמו שהוא, אף-על-פי-כן יחזק את חברו, כי את חברו בקל יותר לחזק, מלחזק את עצמו, כי "אין חבוש מתיר את-עצמו" (ברכות ה:).

וכשיזכה לבלי להפיל את חברו, אף-על-פי שידע בעצמו שהוא רחוק מעבודתו - אדרבא יחזקו בכל מיני התחזקות, ויחיהו וישיבהו בכל מיני דבורים המשיבין את הנפש וכו' - על-ידי-זה יכול להיות: שאחר-כך יזכה גם הוא, לחזר ולשוב לעבודת-השם על-ידי-זה.

ס.ג.

(לקוטי הלכות, אבדה ומציאה ג, טו-טז)

וזו בחינת מצות 'פריקה וטעינה', בחינת (שמות כג, ה): "כי תראה חמור שנאף רבץ תחת משאו, וחדלת מעזב לו, עזב תעזב עמו". ודרשו רז"ל (פסחים ק"ג): "שנאף - שעבר עברה".

וְזָהוּ: "רֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ" - שְׁקֵשָׁה לְהַגְבִּיחוֹ וּלְהַעֲלוֹתוֹ, מִגְדֹּל הַמִּשְׁאוֹי' שְׁמֹנֶחַ עִלְיוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מִשְׁאוֹי הָעוֹנוֹת' בְּחִינַת (תְּהִלִּים ל"ח, ה): "כְּמִשְׁאָ כְּבֹד יִכְבְּדוּ" וְכו'.

וְעַל-כֵּן יָכוֹל לְהִיזוֹת שְׁיַעֲלָה עַל דַּעְתָּךְ לְחַדֵּל מֵעִזֹּב לוֹ, בְּחִינַת: "וְחִדְלָתָ מֵעִזֹּב לוֹ"? - כִּי יִדְמָה לָךְ: שְׁקֵשָׁה לְהַעֲלוֹתוֹ מִגְדֹּל הַמִּשְׁאוֹי' שְׁעִלְיוֹ!

אָבֵל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ רַחוּם וְחַנוּן, וְרַחֲמָיו רַבִּים מְאֹד, עַל-כֵּן הִזְהִיר בְּרַחֲמָיו: "עִזֹּב תַּעֲזֹב עִמּוֹ" - שְׁאַפְלוּ נַפְשׁ כְּזֹאת צְרִיכִין לְעִזֹּב וּלְעִזֹּר, לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל כַּחוֹ לְהַגְבִּיחַ וּלְהַעֲלוֹתוֹ.

וְזָהוּ: "עִמּוֹ" דִּיקָא, כְּמוֹ שְׁדַרְשׁוּ רַז"ל (בְּבֵא-מִצֵּעָא ל"ב): "יָכוֹל אֶפְלוּ יָשֵׁב לוֹ וְאָמַר הוֹאִיל וְעַלְיָךְ מִצְוָה וְכוּ' - תִּלְמוּד לֹאִמַר: "עִמּוֹ"."

כִּי מִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר (ח"א יג): "שֶׁהַצְּדִיק בְּגֹדֵל כַּחוֹ, מִגְבִּיחַ וּמַעֲלָה בְּבְחִינַת 'עִבּוּר', גַּם הַנִּפְשׁוֹת הַרְחוּקִים מְאֹד, שֶׁלֹּא יֵצְאוּ עֲדִין מֵחַל אֶל הַקֹּדֶשׁ אֶפְלוּ כַּחוֹט-הַשְּׁעָרָה!"

הִינּוּ: כִּי בּוֹדָאֵי מִצְוָה גְּדוֹלָה לְהַטְפִּיל עִמּוֹ, וּלְעִזֹּר לוֹ גַּם-כֵּן לְהַעֲלוֹת וּלְחַדֵּשׁ נַפְשׁוֹ, אָבֵל כְּלִיזָה: "עִמּוֹ" - דְּהִינּוּ: כִּשֶׁהוּא בְּעִצְמוֹ רוֹצֵה גַּם-כֵּן לְעַסֵּק בָּזָה, לְרַחֵם עַל-עִצְמוֹ לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתַקְנַת-נַפְשׁוֹ, לְסַלֵּק הַמִּשְׁאוֹי' הַגְּדוֹלָה שְׁעִלְיוֹ.

רַק שְׂאִי-אֶפְשָׁר לוֹ בְּעִצְמוֹ, וְהוּא מְצַפֶּה לְמִי שְׁיַעֲזֹר לוֹ לָזָה - אִזִּי מִצְוָה גְּדוֹלָה לְעִזֹּר לוֹ בְּכָל כַּחוֹ לְהַטְפִּיל עִמּוֹ לְהַעֲלוֹתוֹ, כִּי יֵשׁ כַּח לְחַדֵּשׁ נַפְשׁוֹ גַּם-כֵּן - אִם הוּא בְּעִצְמוֹ

יֵשׁ לוֹ אִיזָה רְצוֹן אֲמַתִּי לָזָה, לְעַסֵּק בְּתַקּוּן נַפְשׁוֹ.

אָבֵל אִם רוֹצֵה לְסַלֵּק עִצְמוֹ לְגַמְרִי, וְאִינוֹ רוֹצֵה לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתַקּוּן-נַפְשׁוֹ כָּלֵל - רַק רוֹצֵה: שֶׁהַצְּדִיק בְּעִצְמוֹ יַעֲשֶׂה הַכֹּל עִבּוּרוֹ, וְהוּא לֹא יַעֲשֶׂה כָּלֵל, וְלֹא יִשְׁתַּדֵּל בָּזָה כָּלֵל - אִזִּי בּוֹדָאֵי אִין הַצְּדִיק צְרִיךְ לְעַסֵּק עִמּוֹ! - כִּי אִי-אֶפְשָׁר לְעִזֹּר לוֹ כִּשְׂאִינוֹ רוֹצֵה לְעַסֵּק בְּעִצְמוֹ בְּתַקּוּנוֹ כָּלֵל.

וְכִמוֹ שְׂאָמַר אֲדַמּוֹ"ר ז"ל לְאַחַד (תַּיִי-מוֹהַר"ן ש"ל): "אַתָּה בְּלִעְדֵי אֵינְךָ יָכוֹל לְעַשׂוֹת כָּלֵל (דְּהִינּוּ: לְתַקּוּן נַפְשׁוֹ בְּעִצְמוֹ)! - אָבֵל גַּם אֲנִי בְּלִעְדֵיךָ, אֵינִי יָכוֹל לְעַשׂוֹת דְּבַר!"

וְזָהוּ גַּם-כֵּן בְּחִינַת 'מִצְוֹת פְּרִיקָה וְטְעִינָה' מִמֶּשׁ בַּפְּשִׁיטוֹת! - כִּי זֶה שְׁחַמּוּרוֹ רוֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ צַעַר וַיִּגְיַעַה כְּזֹאת בְּדַרְךָ - זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, יט): "בְּזַעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם", בְּחִינַת (שָׁם שָׁם, יז): "בְּעִצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה" - שְׁמַשְׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַצַּעַר וְהִגְיַעוֹת שֵׁישׁ לְאָדָם בְּהַעֲסָקִים שְׁעוֹסֵק בְּשִׁבִּיל פְּרִנְסָה.

וְאִי-אֶפְשָׁר לְתַקּוּן זֹאת, וּלְהַנְצִיל מִזֶּה - כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתַּקּוּנִים הַנִּזְכָּרִים בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר (ח"א יג), דְּהִינּוּ: עַל-יְדֵי שִׁישְׁבֵּר 'תְּאוֹת-מְמוֹן' עַל-יְדֵי 'צְדָקָה', שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְבַטֵּל בְּחִינַת "בְּזַעַת אַפֶּיךָ" וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְדַעַת' וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן זֶה שְׂרוֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ יִגְיַעַה כְּזֹאת שְׁנִמְשָׁךְ מִפְּגַם 'תְּאוֹת-מְמוֹן' וְכוּ' - עַל-כֵּן אֶפְשָׁר יַעֲלָה עַל דַּעְתָּךְ: "שְׂאִי-אֶפְשָׁר לְעִזֹּר לְאִישׁ כְּזֶה, מֵאַחַר שְׁנִפְּל כָּל-כַּף"?!

ועל-כן הזהירה התורה: "עזב תעזב עמו!" - כי באמת צריכין להשתתף בצערו, ולעזר לו בכל פחו.

ובזה שמסייע לו בגשמיות, ומקים המצוה: "עזב תעזב" (שמות כג, ה), ו"הקם תקים" (דברים כב, ד) - בזה החסד שעושה עמו, מכניע ומבטל ממנו בחינת: "בזעת אפיק" וכו', פגם תאות-ממון' וכו'.

כי על כל אחד מישראל, מטל הדבר להשתדל בתקנת חברו בגשמיות ורוחניות, ולקים בחברו "עזב תעזב" ו"הקם תקים!"

כי אף-על-פי שחברו רחוק מאד מהשם-יתברך, אף-על-פיי-כן יכולין לעזר גם אותו, על-ידי כח הצדיק-האמת, שיש לו כח להעלות גם נפשו וכו'.

נמצא: שכל אחד ואחד, צריך לעזר ולהזכיר את חברו ביראת-שמים, אף-על-פי שהם כמו שהם, אף-על-פיי-כן בכח הצדיק, כלם יכולים לעלות.

ועל-כן הזהירה התורה לעזר גם להשונא, דהינו: "שראוהו עובר עברה" - כי גם אותו צריכין לעזר הרבה, כי יש כח להעלותו גם-כן, בכח הצדיק הגדול העוסק בזה.

סד.

(לקוטי-הלכות, פריקה-וטעינה א, אג"ד)

"כי תראה חמור שנאף רבץ תחת משאו וכו', עזב תעזב עמו" (שמות כג, ה), ותרגמו: "משבק תשביק מה דבלבך עליה" וכו'.

כי פבדת ה'משאוי' שנכבדת ונופלת, הוא על-ידי ה'שנאה', פי 'שנאה' הוא 'פגם-

הדעת'. וכשנפגם ה'דעת', אזי נכבדת ה'משאוי' ונופלת - פי ה'דעת' מרים כל הדברים.

ועקר ה'חיות' על-ידי ה'דעת', ועל-כן האדם על-ידי ה'דעת', יכול להרים כל ה'משאות' שבעולם בקל, על-ידי תחבולות ועצות. אבל כשנסתלק ה'דעת' - נסתלק ה'חיות', ואזי נופל ה'משאוי'.

וזה: "שנאף" דיקא - פי עקר נפילת ה'משאוי', היא על-ידי ה'שנאה'. **ועל-כן צוטה התורה לעזר לחברו לפרק ולטען, פדי שיהיה 'אהבה וחבה' ביניהם!** - ועל-ידי-זה נתתקן פגם נפילת ה'משאוי', שהוא על-ידי ה'שנאה'.

וזה שתרגם: "משבק תשביק מה דבלבך" וכו' - פי עקר מצוה זו בשביל ה'אהבה'. וכמו שאמרו רז"ל (תנחומא משפטים א) לענין מצוה זו: "שמי שרואה שונאו, שהוא פורק וטוען עמו - בודאי יחבקנו וינשקנו!" - פי עקר זאת המצוה, בשביל ה'אהבה'.

וזה שאמרו רז"ל (פסחים קיג): "ש'שונא' האמור כאן, הוא שראוהו עובר עברה!" - ומזה בעצמו נעשה בחינת ה'נפילה', בבחינת (תהלים לח, ה): "כי עונתי עברו ראשי כמשא כבד" וכו' פנ"ל - פי אסור לשנא ישראל, אם לא שראוהו עובר עברה, שאז מצוה לשנאתו.

ואף-על-פיי-כן צוטה התורה: לבל יניחנו לפל לגמרי, רק צריך לעזב מה שבלבו עליו, ולהפך בזכותו - להביאו לבחינת 'אהבה', כמו שתרגם אוגקלוס: "משבק תשבוך" וכו', ועל-ידי-זה מרים אותו מנפילתו, פנ"ל.

אֵינָהּ בַּמֶּלֶךְ "כִּי מִרְחֹמַי יִנְהַגֶּנּוּ" (ח"ב ז):
 "שֶׁעַקֵּר הִרְחַמְנוֹת הוּא: כְּשֶׁאֶחָד
 מִיִּשְׂרָאֵל נֹפֵל בְּעֹנֹת חֲסִיּוֹשָׁלוֹם.

כִּי זֶהוּ מִשָּׂא כְּבֵד, שְׂאִי-אֶפְשֵׁר לְאִישׁ
 יִשְׂרָאֵלִי לְשֵׂא כָּלֹל מִשָּׂאוֹי כְּבֵד כְּזוֹ וְכוּ',
 וְצָרִיךְ לְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיאֵם מִעֹנֹת,
 וּלְהַכְנִיֵם בָּהֶם דַּעַת וְכוּ'."

וְזֶה מִרְמָז בַּמִּצְוָה הַנִּלְכָּד: כִּי "שׂוֹנֵא" פִּרְשׁוּ
 רַז"ל (פְּסָחִים קיג): "מִי שֶׁרָאָה אוֹתוֹ
 שֶׁעֲבָר עֲבָרָה."

וְזֶהוּ בְּחִינַת: "רִבֵּץ תַּחַת מִשָּׂאוֹ" - כִּי
 מִתְגַּבֵּר עָלָיו 'כְּבֵד הַמִּשָּׂאוֹי', שֶׁהוּא
 הַמִּשָּׂאוֹי שֶׁל עוֹן, וּמִחֲמַת זֶה הוּא "רִבֵּץ
 תַּחַת מִשָּׂאוֹ", כִּי אֵי אֶפְשֵׁר לוֹ לְשֵׂא כָּלֹל
 'מִשָּׂאוֹי' כְּזוֹ, כִּנְ"ל.

כִּי כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר חֲסִיּוֹשָׁלוֹם הַמִּשָּׂאוֹי שֶׁל
 עוֹן, אֲזִי אֵינוֹ נִקְרָא בְּשֵׁם אָדָם, כִּי עַקֵּר
 הָאָדָם הוּא הַדַּעַת, רַק הוּא בְּחִינַת 'חַיָּה
 בְּדַמּוֹת אָדָם', כְּמִבְּאֵר בַּמֶּלֶךְ הַנִּלְכָּד (ח"ב ז).

וְהִזְהִירָהּ הַתּוֹרָה, עַל כָּל אֶחָד שֶׁיִּרְאֶה אֶת
 חֲבֵרוֹ שֶׁהִתְגַּבֵּר עָלָיו חֲסִיּוֹשָׁלוֹם
 הַמִּשָּׂאוֹי שֶׁל עוֹן, כִּי רַק זֶה נִקְרָא 'מִשָּׂאוֹי'
 כִּנְ"ל - אֲזִי אָסוּר לוֹ לְהַעֲלִים עֵינָיו.

רַק מִטַּל עָלָיו לְרַחֵם עַל חֲבֵרוֹ וּלְעִזֹּר לוֹ,
 לְקַיֵּם: "עִזְבֵּת תְּעִזְבֵּת עִמּוֹ."

כִּי זֶה מִטַּל עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל: "לְרַחֵם
 עַל חֲבֵרוֹ בְּרַחֲמֵנוֹת הָאֱמֶתִית, הַגְּדוֹל
 מִכָּל מִינֵי רַחֲמֵנוֹת!" - דְּהֵינּוּ: לְעִזֹּר לוֹ לְפָרֵק
 מֵעָלָיו הַמִּשָּׂאוֹי הַכְּבֵד שֶׁל עוֹן, אֲשֶׁר אֵי-
 אֶפְשֵׁר לוֹ לְשֵׂא כָּלֹל מִשָּׂאוֹי כְּבֵד כְּזוֹ, כִּנְ"ל.

כִּי כָּל אֶחָד מִחַיֵּב לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַשְׁגִּיחַ עַל
 חֲבֵרוֹ, לְדַבֵּר עִמּוֹ בִּירְאֵת-שָׁמַיִם,
 לְהוֹצִיאֵם מִהַמִּשָּׂאוֹי הַכְּבֵד שֶׁל עוֹנֹת' -

וְעֵתָה יֵשׁ לְרַמֵּז מִצְוָה זוֹ עַל הָאָדָם
 בְּעֵצְמוֹ: "כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֶׁנֶּאֱדָר
 רִבֵּץ" וְכוּ' - שֶׁכְּשֶׁרוֹאִין חֲמוֹרוֹ וְגוֹפוֹ שֶׁל
 שׂוֹנֵאוֹ שֶׁעֲבָר עֲבָרָה כִּנְ"ל, שֶׁהוּא רִבֵּץ תַּחַת
 מִשָּׂאוֹ, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְשֵׂא עָלָיו מִשָּׂאוֹי וְעַל
 תּוֹרָה, וְנוֹפֵל חֲסִיּוֹשָׁלוֹם - כִּי יְדוּעַ: "שֶׁהָאָדָם
 צָרִיךְ לְהִיזֵת כְּשׂוֹר לְעַל וְכִחְמוֹר לְמִשָּׂאוֹי"
 (עֲבוּדָה-זֶרָה ה:).

וְכִשְׁרוֹאִין הָאָדָם נֹפֵל מִעֲבוּדַת-הַשֵּׁם
 חֲסִיּוֹשָׁלוֹם, וְזֶה עַל-יְדֵי
 'עֲבֵרוֹת' חֲסִיּוֹשָׁלוֹם, בְּחִינַת "שֶׁנֶּאֱדָר" כִּנְ"ל -
 צוֹתָהּ הַתּוֹרָה: "לְבַלִּי לְהַתְעַלֵּם מִמֶּנּוּ."

רַק "עִזְבֵּת תְּעִזְבֵּת עִמּוֹ" - שֶׁצָּרִיךְ לְרַאֲוֹת
 לְעִזֹּר לוֹ, וּלְקַרְבוֹ וּלְהַרְיִמוֹ מִנְּפִילָתוֹ,
 וְצָרִיךְ לְאַהֲבוֹ דוֹקָא, כְּמוֹ שֶׁתִּרְגַּם: "מִשִּׁבְקָ
 תִּשְׁבּוּק" וְכוּ'.

כִּי צָרִיךְ לְדוֹן אֶת כָּל אָדָם לְכַפֵּי-זְכוּת,
 וְאֶפְלוֹ בְּרִשְׁעֵי גְמוֹר צָרִיךְ לְמַצֵּא בּוֹ
 אֵיזָה זְכוּת! וְעַל-יְדֵי-זֶה מוֹצִיאִין אוֹתוֹ
 מִרִּשְׁעָתוֹ, וּמְכַנְּסִין אוֹתוֹ בְּאֱמֶת לְכַפֵּי-זְכוּת,
 וְחוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתַב רַבֵּנוּ בְּסִימָן
 רפ"ב.

וְזֶהוּ מִצְוָת: "עִזְבֵּת תְּעִזְבֵּת" - שֶׁעַקֵּר הַמִּצְוָה
 הִיא ה'אֲהַבָה', כְּמוֹ שֶׁתִּרְגַּם כִּנְ"ל - כִּי
 גַּם לְהַרִים הָאָדָם עֵצְמוֹ מִנְּפִילָתוֹ, הוּא רַק
 עַל-יְדֵי ה'אֲהַבָה' - דְּהֵינּוּ: עַל-יְדֵי שֶׁמְכַנְּסִין
 אוֹתוֹ לְכַפֵּי-זְכוּת וְאֲהַבָה, כִּנְ"ל.

סה.

(לְקוֹטִי-הַלְכוּת, פְּרִיקָה-וִטְעִינָה ב)

כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֶׁנֶּאֱדָר רִבֵּץ תַּחַת מִשָּׂאוֹ,
 וְחִדְלָתָ וְכוּ', עִזְבֵּת תְּעִזְבֵּת עִמּוֹ" (שְׁמוֹת)

(כג ה).

שהוא כבוד מפל המשאות, שזה עקר הרחמנות, כנ"ל. וזהו: "עזב תעזב עמו!"

וגם המצוה בעצמה ממש, דהינו פריקה וטעינה ממש - לעזר לחברו לפרק ה'משאוי' ממש מעל חמורו - הוא גם כן בחינה הנ"ל.

כי ה'משאוי' שעל הבהמה שהוא ממונו ופרנסתו - נמשך מים החכמה, שבא על ידי ככליות בן ותלמיד, על ידי הארת הדעת בבן ותלמיד, כפי מה שמוציאין אותן מ'משאוי' הכבד של עוין, כמובן שם במאמר הנ"ל.

ועל כן מי שזוכה לצאת מ'משאוי' הכבד של עונות, וזוכה לדעת, שהוא בחינת הארת בן ותלמיד - כמובן פרנסתו מעופפת לו בנקל, כי משם עקר הפרנסה כנ"ל.

וכן להפך חסוּשָׁלוֹם - מי שמתגבר עליו חסוּשָׁלוֹם ה'משאוי' של עוין, ואין בו דעת חסוּשָׁלוֹם - אזי פרנסתו באה לו בכבדות גדול, וביגיעה גדולה מאד וכו'.

וזהו בחינת: "כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו" - שכבד עליו ה'משאוי' של ממונו ופרנסתו, ויש לו יסורים וכבדות גדול, וזה נמשך רק מ'משאוי' הכבוד של עונות, כנ"ל.

וזהו בחינת: "שנאך" - כי "אין שונא אלא זה שעבר עברה" (פסחים קיג).

והזהירה התורה: לבלי לחדל מעזב לו, רק צריכין לעזב מלב מה שעשה, ולעזר לו. כמו שתרגם אונקלוס: "משבק תשבוק מה דבלבך עלוהי, ותפרק עמיה".

ולכאזרה תמונה: מאחר ש'שונא' האמור בתורה, הוא מחמת "שראוהו עובר עברה" - איך שיד לומר: "משבק תשבוק מה דבלבך עלוהי" וכו'!

אך באמת: מבאר בדברי רבנו ז"ל (ח"א רפב): "שצריך לדון את כל אדם לכף זכות, וצריך למצא זכות אפלו ברשע גמור! כי איך אפשר שלא עשה איזה מעט טוב מימיו? ועל ידי זה שמוצא בו איזה נקדה טובה, מכניסו באמת לכף זכות, ויכול להחזירו בתשובה" וכו'.

וזהו ענין הנ"ל: שאף על פי שהוא "שונאך", "שראית אותו עובר עברה" - אף על פי כן אל תמנע מלעזר לו!

רק אדרבה! "משבק תשבוק מה דבלבך עלוהי" - כי אתה צריך למצא לו זכות, ולרחם עליו, ולמחל לו! - כי על ידי שמוצא בו זכות, מכניסו באמת לכף זכות, ומחזירו בתשובה.

נמצא: שיש פה ביד כל אחד מישראל, למחל עונות חברו - כי יכול להכניסו לכף זכות, על ידי שמוצא בו איזה זכות.

ועל כן כשאחד רואה, שחברו יש לו יסורים בדרך, שחמורו רובץ תחת משאו, וכבדת המשאוי' הזו הוא מחמת כבדת המשאוי' של עוין, כנ"ל - הוא מחיב לרחם עליו ולמחל לו, דהינו: למצא לו זכות, ולהכניסו לכף זכות, כנ"ל, שזהו עקר הרחמנות, ולעזר לו לפרק ה'משאוי'.

ועל ידי זה שעוזב השנאה ומרחם עליו, ומכניס בו רחמנות,

מחמת שמבקש ומוציא בו איזה זכות - על-ידייה מכניסו באמת לכף-זכות, ומפרק מעליו ה'משאוי הכבד של עונות'.

ועל-ידייה בעצמו, מפרק מעליו ה'משאוי' ממש - פי עקר כבודות המשאוי, הוא מחמת ה'משאוי של עון, כנ"ל.

כי באמת: עקר מצוה זו של פריקה וטעינה, הוא בשביל אהבה ורחמנות וכו' (תנחומא משפטים א) - פי עקר המצוה, כדי לפרק ה'משאוי של עון, שזהו נעשה על-ידי האהבה והרחמנות, כנ"ל.

"מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז)

- עניני דבורי שקר -

סו.

(ח"א ט, ג)

על-ידי 'שקר' - מסלק הקדוש-ברוך-הוא וכו', כי "דבר שקרים לא יבון לנגד עיניו" (תהלים קא, ז). אבל על-ידי 'אמת' - הקדוש-ברוך-הוא שוכן עמו, כמו שכתוב (תהלים קמה, יח): "קרוב ה' לכל קראיו, לכל אשר יקראהו באמת".

סז.

(ח"א כא, ב)

אי-אפשר להגיע לבחינת 'שפע אלקי' (רוח-הקדש, בחינת 'מקיפין'), אלא שיקדש את פיו וחטמו ועיניו ואזניו, והן הן מאירין לו 'שפע אלקי'. הינו: שישמר את עצמו מלהוציא 'שקר' מפיו וכו'.

סח.

(ח"א כג, ה-בסוף)

וזו פרוש שאמרו 'סבי דבי אתונא' (בכורות ח:): "אמר לנו מלי דכדיבא"

- זה בחינת 'שקר', בחינת 'עבודה-זרה', כמו שאמרו חז"ל, (סנהדרין צב): "כל המחליף בדבורו, פאלו עובד עבודת-פוכבים" וכו'.

ואמר להם: "הוי לן פדניתא וילדה" - 'פדניתא' זו 'פרדה' - זה בחינת 'עבו"ם' דשריא ב'פרודא', כמובא בזהר (משפטים צה): "שאר ב'הנרא וסיים ב'פרודא".

"וילדה" - זה בחינת 'רוח' המכנה בשם 'לדה'.

ואמרו לו: "וכדניתא מי ילדה" - פי "עבו"ם אל אחר, אסתרס ולא עבד פרוין" (זהר שם קג).

והשיב להם: "הי ניהו מלי דכדיבא" - הינו: ה'שקר' - שנדמה להם שמרויחין, ובאמת אינם מרויחין.

וזהו בחינת (שבת קד): "קשטא קאי" - פי אמרו רז"ל (פסחים קיט - על דברים יא, ו): "ואת כל היקום אשר ברגליהם, ז"ה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו".

ועל-כן עקר ה'מעמד פרנסה, הינו "ממונו של אדם, שמעמידו על רגליו" - הוא על-ידי 'אמת', שהוא בחינת 'שבירת תאות-ממון'.

וזו בחינת: "קשטא קאי" - הינו: על-ידי 'אמת' - יש לו 'ממון', שהוא בחינת 'עמידה', שמעמידו על רגליו, כנ"ל.

אבל (שבת שם): "שקרא לא קאי" - פי 'שקר' הוא 'עבודה-זרה', 'תאות-

מִמּוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל: "הַמְחַלֵּף בְּדַבְרוֹ,
כְּאִלוּ עוֹבֵד עֲבוּדֵה-זָרָה".

וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שֶׁקֶר, שֶׁהוּא עֲבוּדֵה-
זָרָה, תִּתְּאוֹת-מִמּוֹן - אֵין לוֹ שׁוּם
קִיּוּם וּמַעֲמָד, הֵינּוּ: שֶׁאֵין לוֹ מִמּוֹן הַנִּקְרָא
'יְקוּם' וְכוּ' בַּנ"ל.

וְזֶהוּ: שֶׁקֶרָא לָא קְאִי" כַּנ"ל - כִּי
"עֲבוּדֵה-זָרָה אֵל אַחֵר אֶסְתָּרֶם, וְלֹא
עֶבֶד פִּרְיָן".

סט.

(ח"א מז)

מִי שֶׁהוּא מְשַׁקֵּעַ בְּתֵאוֹת-אֲכִילָה, סִימָן
שֶׁהוּא 'שֶׁקֶרָן'!

וְכֵן אֶפְלוּ אִישׁ צָדִיק שֶׁכָּבֵד יָצָא מֵהַתְּאוּה,
וְנָפַל מִמְדַּרְגָּתוֹ וְנָפַל לְתֵאוֹת-אֲכִילָה -
סִימָן שֶׁיֵּצֵא 'שֶׁקֶר' מִפִּיו! - כִּי הַמְשַׁקֵּעַ
בְּאֲכִילָה, הוּא רְחוּק מֵאֱמֶת! (עֵינֵי הַטַּעַם
בַּפְּנִימִים).

ע.

(ח"א מז)

הָאוֹחֵז בְּמִדַּת-אֱמֶת, אֲזִי פִּרְנָסְתוֹ בְּרוּחַ!
כִּי ה'הִשְׁפָּעָה' מִמִּדַּת אֱמֶת!

וְזֶה רָמַז (שַׁבַּת קד.): "קִשְׁטָא קְאִי" - כִּי
רַז"ל דָּרְשׁוּ (פְּסָחִים קיט) עַל פָּסוּק (דְּבָרִים
יא, ו): "וְאֵת כָּל הַיְקוּם" וְכוּ', "זֶה מְמוֹנֵנוּ שֶׁל
אָדָם שֶׁמַּעֲמִידוֹ" וְכוּ'.

וְזֶהוּ: "קִשְׁטָא" - הָאוֹחֵז בְּמִדַּת-אֱמֶת -
אֲזִי "קְאִי" - זֶה מְמוֹנֵנוּ שֶׁמַּעֲמִידוֹ
עַל רַגְלָיו, וּפִרְנָסְתוֹ בְּרוּחַ. אֵךְ "שֶׁקֶרָא לָא
קְאִי" - כִּי הוּא בְּהִסְתָּרֵת-פְּנִימִים שֶׁהוּא
בַּחֲנִינוּת אֱמֶת.

עא.

(ח"א מח)

הַדְּבֻרִים שֶׁאֵינָם דְּבֻרִים-קְדוּשִׁים - אֲזִי
גֹרֶם שְׁנֵתְעוֹרֵר 'סִפְת נּוֹצְרִים',
'סִפְת עֲבוּ"ם', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קמד, ח"יא):
"אֲשֶׁר פִּיהֶם דָּבַר שָׁוָא, וַיִּמְיָנֶם יָמִין שֶׁקֶר"
- שֶׁהוּא 'הַבּוֹק דְּסִטְרָא-אַחֲרָא'.

וְאֲזִי גּוֹבְרִים אֲמוֹת-הָעוֹלָם, וְגוֹבֵר 'יָמִין
שֶׁקֶר', וְנַעֲשֶׂה מִרַב"י - 'רִי"ב'.

עב.

(ח"א נא)

ה'שֶׁקֶר' מְזִיק לְעֵינַיִם בְּגַשְׁמִיּוֹת
וּבְרוּחָנִיּוֹת, בְּבַחֲנִיַת (יִשְׁעִיָה ג, טז):
"וּמְשַׁקְרוֹת עֵינַיִם" - כִּי כְּשֶׁהֵעֵינַיִם כְּהוֹת,
הֵם מְשַׁקְרִין, כְּגוֹן: עַל דְּבַר גְּדוֹל מִרְאָה
שֶׁהוּא קָטָן, וְעַל אֶחָד שֶׁהוּא שְׁנַיִם, הַפֶּה מִן
הָאֱמֶת וְכוּ'.

כִּי "הֵעֵינַיִם נַעֲשׂוּ כְּהוֹת מִן הַדְּמָעוֹת" (שַׁבַּת
קנא), וְדְמָעוֹת הֵן מִפְּוֹתְרֵי הַמְּרָה-
שְׁחֹרָה, וְהַמְּרָה-שְׁחֹרָה שׁוֹאֵבֶת
מֵעֲכִירַת-הַדְּמִים, וְעֲכִירַת-הַדְּמִים הוּא
עַל-יְדֵי ה'שֶׁקֶר', כִּי אֵי-אֶפְשָׁר לְדַבֵּר שֶׁקֶר,
עַד שֶׁיַּעֲבֹר אֶת דְּמִיו. וְאֱמֶת אֵי-אֶפְשָׁר
לְדַבֵּר, כִּי-אִם כְּשֶׁמְזַכֵּן מִקֶּדֶם אֶת הַדְּמִים
וְכוּ'.

וְהַתְּהוּוֹת הַשֶׁקֶר, שֶׁהוּא הַדְּעַ, שֶׁהוּא
הַטְּמָאָה, הוּא: מַחֲמַת הַרְחוּק
מֵאֶחָד, כִּי הַדְּעַ הוּא נְגִידוּת. לְמַשָּׁל: כָּל
מָה שֶׁהוּא נְגִיד רְצוֹנֵנוּ שֶׁל אָדָם הוּא 'דְּע'.

וּבְאֶחָד, אֵין שִׁיבָה נְגִידוּת - אֶלָּא כְּלוּ
טוֹב. וְעַל-כֵּן "לְעֵתִיד-לָבוֹא,
יִהְיֶה אֵז כְּלוּ אֶחָד" (פְּסָחִים נ. עַל-פִּי זְכַרְיָה יד, ט),
"כְּלוּ טוֹב". כִּי אֱמֶת הוּא אֶחָד.

לְמַשָּׁל: על 'כְּלִי-כֶסֶף' כְּשֹׂאוֹמְרִים עָלָיו
 "שֶׁהוּא 'כְּלִי-כֶסֶף'" - הוא
 ה'אֱמֶת'. אָבֵל כְּשֹׂאוֹמְרִין עָלָיו "שֶׁהוּא 'כְּלִי-
 זָהָב'" - הוא שֶׁקֶר.

נִמְצָא: שֶׁה'אֱמֶת' הוא 'אֶחָד'. אָבֵל
 ה'שֶׁקֶר' הוא 'הַרְבֵּה' - כִּי אֶפְשָׁר
 לוֹמַר שֶׁהוּא 'כְּלִי-זָהָב', וְכִלְי־נִחְשָׁת', וְשֶׁאֵד
 שְׁמוֹת.

וּבְשִׁבִיל-זֶה: לְעֵת־לְבוֹא יִתְבַטַּל הָרָע'
 וְהַהֲתַנַּגְדוֹת', וְיִתְבַטַּל
 ה'דְּמָעוֹת' וְכוּ', וְיִתְבַטַּל ה'טְמֵאָה' - כִּי אִז
 יִהְיֶה "כֹּלֹ אֶחָד" וְכוּ' וְכוּ'. נִמְצָא: שֶׁשֶׁקֶר
 אֲחִיזַת ה'שֶׁקֶר', שֶׁהִיא ה'טְמֵאָה' וְכוּ', הוּא
 מִחֲמַת ה'רְחוֹק מֵאֶחָד', מִבְּחִינַת 'אֲחֵר-
 הַבְּרִיאָה' וְכוּ'.

וְעַל-יְדֵי אֱמֶת' - הַשְּׁגַחַת הַשֵּׁם-יִתְבַּרַךְ
 עָלָיו וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי ה'שֶׁקֶר'
 שֶׁהוּא הָרָע' - מְסִיר מִמֶּנּוּ הַשְּׁגַחַת הַשֵּׁם-
 יִתְבַּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קא, ז): "דְּבַר
 שִׁקְרִים לֹא יִפּוֹן לִנְגַד עֵינַי". וְעַל-יְדֵי
 ה'הַשְּׁגַחַה' - "כֹּלֹ אֶחָד", כְּמוֹ שֶׁהִיא 'קֶדֶם-
 הַבְּרִיאָה'.

וּבְשִׁבִיל-זֶה: ה'שֶׁקֶר' מְזִיק לְעֵינַיִם'
 כְּנֹל - כִּי עַל-יְדֵי ה'שֶׁקֶר',
 מְסַלֵּק הַשְּׁגַחַת עֵינַי הַשֵּׁם-יִתְבַּרַךְ, וּפּוֹגֵם
 בְּעֵינַיִם, בְּבְחִינַת 'הַשְּׁגַחַה' כְּנֹל - כִּי
 ה'שֶׁקֶר' נִמְשָׁךְ מִרְחוֹק מֵאֶחָד', שֶׁמִּשָּׁם עָקַר
 'אֲחִיזַת הַטְּמֵאָה', שֶׁהוּא הָרָע', שֶׁהוּא
 ה'שֶׁקֶר' וְכוּ' (עֵינֵי בְּפָנִים).

עג.

(ח"א פו)

כְּשֹׂאֵדָם מִתְחִיל בְּשִׁבְת' לִילֵךְ בְּדַרְכֵי
 הַשֵּׁם-יִתְבַּרַךְ, צְרִיךְ עוֹד 'סַעַד'
 לְתַמְכוֹ, וְה'סַעַד' הַזֶּה הוּא בְּחִינַת 'אֱמֶת'.

וּבְחִינַת אֱמֶת' הַזֶּה, הוּא בְּחִינַת רְגֵל
 שְׁלִישִׁי, כְּדֹאִיתָא בְּגִמְרָא (שַׁבַּת
 קד.): "קִשְׁטָא קְאִי".

וְשִׁבְת' הוּא בְּחִינַת אֱמֶת', כְּדֹאִיתָא
 (ירושלמי דְּמַאי פ"ד ה"א): "אֶפְלוּ עִם
 הָאָרֶץ יֵרָא לְשֶׁקֶר בְּשִׁבְת'". וְכִשְׁמֹדֵבֶק
 עֲצָמוֹ בְּמִדָּה זו - הוּא 'סַעַד' לְתַמְכוֹ, וּבְחִינַת
 רְגֵל שְׁלִישִׁי.

עד.

(ח"א קיז)

"אֵין אֲלֵיהּ בָּא, אֶלָּא לְרַחֵק הַמְּקַרְבִּין
 בְּזָרוּעַ, וְלִקְרַב הַמְּרַחֲקִין בְּזָרוּעַ"
 (עֲדוּת פ"ח מ"ז), הֵינּוּ: לְרַחֵק הַשֶּׁקֶר וְלִקְרַב
 הָאֱמֶת. כִּי אָמְרוּ רַז"ל (שַׁבַּת קד.): "שֶׁקֶר
 מְקַרְבִּין מֵלֶה, וְאֱמֶת מְרַחֲקִין מֵלֶה", וְהֵבִין.

עה.

(ח"א קנב)

זֶה יְדוּעַ: שֶׁמִּדַּת-הַנִּצְחוֹן אֵינָה סוֹבֶלֶת
 הָאֱמֶת - כִּי אִם יֵרָאֵה לְעֵינַיִם דְּבַר-
 אֱמֶת, יִדְחָה אוֹתוֹ מִחֲמַת הַנִּצְחוֹן.

אֵךְ לֹא כְּמִדַּת בְּשָׂר־וָדָם, מִדַּת הַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּךְ-הוּא - כִּי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא אִם
 בְּהַנִּצְחוֹן הוּא אֱמֶת, וְאֵינּוּ מִשֶּׁקֶר חֶסֶם-
 וְשָׁלוֹם. וְזֶהוּ (שְׁמוּאֵל-א טו, כט): "וְגַם נִצַּח
 יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֵר".

עו.

(ח"א רנא)

אֱמֶת' הוּא אֶחָד! - כִּי אֶחָד' הוּא רַק
 'אֶחָד' וְכוּ', וְכֵן ה'אֱמֶת' הוּא רַק
 'אֶחָד'. כִּי כְּשֹׂאוֹמְרִים ה'אֱמֶת' עַל אֵיזָה דְּבַר
 - אֵי-אֶפְשָׁר לוֹמַר כִּי אִם אֶחָד, דְּהֵינּוּ:
 ה'אֱמֶת' כְּמוֹ שֶׁהוּא. אָבֵל 'שֶׁקֶר', אֶפְשָׁר לוֹמַר
 דְּבָרִים רַבִּים עַל דְּבַר אֶחָד'.

עז.

(ח"ב, ב, ד)

"קושטא קאי" (שבת קד.), "ואפלו שקר",
 אין לו קיום רק על-ידי 'אמת'
 (רש"י במדבר יג, כז), נמצא: שעקר קיום
 ושלמות הדבור, הוא על-ידי ה'אמת'.

עח.

(תני-מוהר"ן תקנ)

אמר: בשחזרין ה'שקר' שתי פעמים,
 נעשה 'אמת'! - כלומר: שנעשה
 אצלו ב'אמת'! על-ידי שחזר הדברים של
 'שקר' שתי פעמים.

גם אמר: שיש אחד ששוכב על מטתו,
 ובודה מלבו 'דבר-שקר' על חברו -
 שחברו דבר עליו, או עשה לו שלא פהגן
 להקעיסו, וכיוצא בזה, ומתחיל להתרגז על-
 זה, ובווער פעסו על חברו. ונתמלא רגז עליו
 הנם על לא דבר - כי הוא בעצמו חשב ובה
 זאת על חברו, ובאמת חברו נקי מזה לגמרי.

עט.

(ספר-המדות, ענין "מדבר שקר תרחק")

[א] מי שרוצה לדבק את-עצמו בהשם-
 יתברך, עד שילך במחשבתו מהיכל אל
 היכל ויראה את ההיכלות בעיני השכל,
 ישמר את-עצמו מלומר שקר אפלו בטעות
 (אמת ח"א א).

[ב] מ'רוח פיו' של ה'שקרן' נעשה ה'יצר-
 הרע', וכשיבא משיח, אז לא יהיה 'שקר',
 ובשביל-זה לא יהיה 'יצר-הרע' בעולם (אמת
 ח"א ה; אמונה ח"א נד).

[ג] מי שהוא 'איש אמת' - אזי הוא מביר
 באחר, אם אחר 'דובר שקר' אם לאו (אמת

ח"א ט; אמונה ח"א נה).

[ד] ה'שקרן', שזנא 'עניוות' (אמת ח"א טז).

[ה] איש ואשה שרגילין לומר 'שקר' -
 הבנים שלהם יהיו 'מתנגדים'; גם יהיו
 'פוגמים בבגדית' (אמת ח"א כו).

[ו] מי שאין לו 'בטחון', הוא 'דובר שקרים';
 ועל-ידי 'שקרים', אין יכול לבטח ב'אמת'
 (אמת ח"א כט; בטחון ח"א ה).

[ז] מי שאינו אומר 'שקר' - הקדוש-ברוך-
 הוא מושיע לו בעת צרתו; גם 'בנים' יהיו לו
 (אמת ח"א לב).

[ח] מי ששומר את-עצמו מ'שקר', הוא
 מנצח תמיד (אמת ח"א לט).

[ט] מי שדובר 'כזבים', הוא אויב (אמת ח"א
 מב).

[י] מי ששומר את-עצמו ודובר תמיד
 'אמת', כאלו עשה שמים וארץ ואת הים
 ואת כל אשר בהם (אמת ח"א מט).

[יא] כשאין 'אהבה' בין בני-אדם, על-ידי-
 זה הם 'הולכי רכיל'; ועל-ידי 'רכילות',
 באים ל'ליצנות'; ועל-ידי 'ליצנות', הם
 'דוברים שקר' (אהבה ח"א א).

[יב] כל שהוא מפני 'דרכי שלום', אין בו
 משום [שמות כג, ז]: "מדבר שקר תרחק"
 (שלום ג).

[יש עוד הרבה עניני 'אמת ושקר' ב'ספר-המדות', רבו
 מספר כי אין מספר, והבאנו רק מה שכתוב מפרש 'דבר
 שקר', וכדומה].

"כִּי לֹא אֶצְדִּיק רְשָׁע" (שמות כג, ז)

"וְאַתֶּם יִדְעֶתֶם אֶת נַפְשׁ הַגֵּר, כִּי גֵרִים
הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות כג, ט)

פ.

(ח"א נה, ג)

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלַמֵּד זְכוּת עַל
הַרְשָׁע, בְּשִׁבִיל
לְהַצִּיל אֶת הַצְדִּיק מִרַע-עֵינַי שֶׁל הַרְשָׁע.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ חַז"ל (ברכות ז): "וְלֹא עוֹד אֵלָּא
שְׁזוּכָה בְּדִין, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים י, ה):
מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִנְגִדוֹ". וְזֹאת הַזְכִּיחַ שְׁזוּכָה
בְּדִין, שֶׁמְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת - עַל-יְדֵי-זֶה נִצּוֹל
הַצְדִּיק מִרַע-עֵינַי שֶׁל הַרְשָׁע.

וּבְשֵׁנֵת-גְּלוּה "יַד הַשֵּׁם" - אֲזִי נַעֲשֶׂה אֲצִל,
שְׁבוּ נִתְפַסֵּה הַצְדִּיק מֵאָרֶם
שֶׁל הַרַע-עֵינַי שֶׁל הַרְשָׁעִים, שְׂאִין הָאָרֶם
שְׁלָהֶם יָכוֹל לְהַזִּיק.

וְהַצְדִּיקִים, עַל-יְדֵי ה'אֲצִל' - נִתְחַזַּק
מֵאֲזוּרְעֵינֵיהֶם, כְּדָרְךָ
חֲלוּשֵׁי-הָרְאוֹת שְׂאִינָם יְכוּלִים לְרְאוֹת הַיֵּטֵב
כְּשֶׁאֲזוֹר חֲזָק וְגָדוֹל - שְׁצָרִיכִים ל'אֲצִל'.

וְעַל-יְדֵי ה'אֲצִל' - נִתְחַזַּק מֵאֲזוּרְעֵינֵינוּ שֶׁל
הַצְדִּיק כְּנ"ל, וְיָכוֹל לְרְאוֹת
לְמַרְחֹק, וְרוֹאֶה וּמְשִׁיג צְדָקְתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ.

וְיָכוֹל לִידַע וּלְהִבִּין כִּי "ה' הַצְדִּיק" (שמות
ט, כז) - אִף-עַל-פִּי שֶׁהַרְשָׁע זוֹכָה
בְּדִין, וְאִין זֶה מִמְדַת הַצְּדָק.

וְרוֹאֶה: שֶׁהַצְּדָק שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מַצְדִּיק אֶת הַרְשָׁע בְּמִשְׁפָּט, זֶהוּ
צְדָקְתוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא - "כִּי לֹא
אֶצְדִּיק רְשָׁע" (שמות כג, ז).

פא.

(ח"ב ח, יא)

כְּשֶׁמוֹצִיאִין מֵהַסְטֵרָא-אַחֲרָא מַה שְׁבִלַע
- אֲזִי מוֹצִיאִין גַּם 'עֲצָמוֹת
חַיִּיתוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'גֵּרִים'.

וְזֶה בְּחִינַת 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה - כִּי אֲזִי: הַתְּפִלָּה
בְּבְחִינַת 'דִּין וּמִשְׁפָּט', בְּבְחִינַת 'מִטָּה
עִז'. וְעַל-יְדֵי-זֶה מוֹצִיאִין כָּל הַחַיּוֹת שֶׁל
הַסְטֵרָא-אַחֲרָא, שֶׁיִּנְק מִדַּעַת וּמִתְפַּלְאוֹת-
יִשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת 'תְּשֻׁרָי', בְּחִינַת (שמות כג, ט):
"וְאַתֶּם יִדְעֶתֶם אֶת נַפְשׁ הַגֵּר כִּי
גֵרִים הֵייתֶם" וְכוּ, סוֹפֵר-תְּבוּת: 'תְּשֻׁרָי'.

"וְשִׁחַד לֹא תִקַּח, כִּי הַשִּׁחַד יַעֲזוֹר פְּקָחִים,
וַיִּסְלַף דְּבָרֵי צְדִיקִים" (שמות כג, ח)

פב.

(ח"א ב, ה)

עֶקֶר ה'מַחְשְׁבוֹת-זָרוֹת', הֵם עַל-יְדֵי
'קְלִקוּל-הַמִּשְׁפָּט' - כִּי 'מִשְׁפָּט' הוּא
בְּחִינַת 'עֵינַיִן', כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בראשית יד, ז):
"וַיָּבֵאוּ אֶל עֵין מִשְׁפָּט", זֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים לג,
כח): "עֵין יַעֲקֹב".

וְעַל-יְדֵי 'קְלִקוּל-מִשְׁפָּט', בָּא קְלִקוּל
ל'עֵינַיִן', כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים טז,
יט): "כִּי הַשִּׁחַד יַעֲזוֹר עֵינַי הַכַּמִּים" - זֶה
בְּחִינַת 'מַחְשְׁבוֹת-זָרוֹת' שֶׁבְּתְפִלָּה, שֶׁהֵם
"עֲנַנִּין דְּמַכְסִּין עַל עֵינַיִן" (זֶהַר פְּנִיחַס רַנְב), כְּמוֹ
שְׁכָתוּב (אֵיכָה ג, מד): "סִפְתָּה בַעֲנֵן לָךְ" [מַעְבוֹר
תְּפִלָּה] וְכוּ.

פג.

(ספורי מעשיות, מעשה ו ממלך ענו)

וְלָקַח הַחֶכֶם עִמּוֹ מָמוֹן רַב, וְהָלַךְ לְשֵׁם, וְרָאָה שְׁעוֹשִׁים בְּמָה מִיָּנִי לִיצְנוּת וצחוק.

וְהָבִין בַּה' קִאטָאוועס' (עניני צחוק): "שֶׁהַמְּדִינָה בְּלֹא מְלָאָה שְׁקָרִים מִתְחַלֶּה וְעַד סוּף!"

כִּי רָאָה שְׁעוֹשִׁין 'צחוק' אִיךְ מְאָנִים וּמְטַעִים בְּנִי-אָדָם בְּמִשְׁאֵ-וּמִתָּן, וְאִיךְ הוּא בָּא לְדוֹן בַּהֲמָאנִיסְטְרַאט [ערפאה נמוכה] וְשֵׁם בְּלוֹ שְׁקָר וּמְקַבְּלִין שַׁחַד. וְהוֹלֵךְ לְהַסְאָנֵד [ערפאה גבוהה יותר] הַגְּבוּהָ יוֹתֵר, וְגַם שֵׁם בְּלוֹ שְׁקָר, וְהָיוּ עוֹשִׂים בְּדֶרֶךְ צְחוּק, 'אָנְשֵׁטְעֵלן' [פעין הצגה] מִכָּל הַדְּבָרִים הַלְלוֹ.

וְהָבִין הַחֶכֶם בְּאוֹתוֹ הַצְּחוּק: "שֶׁהַמְּדִינָה בְּלֹא מְלָאָה שְׁקָרִים וְרַמְאוֹת, וְאִין בַּה שׁוֹם אָמֵת!"

וְהָלַךְ וְנִשְׁאֵ-וְנָתַן בַּהֲמְדִינָה, וְהִנִּיחַ עֲצָמוֹ לְהוֹנוֹת אוֹתוֹ בַּהֲמִשְׁאֵ-וּמִתָּן, וְהָלַךְ לְדוֹן לִפְנֵי הָעֵרְכָאוֹת, וְהֵם בְּלֵם מְלָאִים שְׁקָר וְשַׁחֲדִים, וּבִיּוֹם זֶה נָתַן לָהֶם שַׁחַד, לְמַחֵר לֹא הִבִּירוּהוּ.

וְהָלַךְ לְעֵרְכָאוֹת גְּבוּהָ יוֹתֵר, וְגַם שֵׁם בְּלוֹ שְׁקָר. עַד שֶׁבָּא לִפְנֵי הַסְּאָנָאט [ערפאה עליונה יותר], וְגַם הֵם מְלָאִים שְׁקָר וְשַׁחֲדִים. עַד שֶׁבָּא אֶל הַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ.

וּבְשֶׁבָּא אֶל הַמֶּלֶךְ, עָנָה וְאָמַר: "עַל מִי אַתָּה מְלֹךְ? שֶׁהַמְּדִינָה מְלָאָה שְׁקָרִים בְּלֹא, מִתְחַלֶּה וְעַד סוּף, וְאִין בַּה שׁוֹם אָמֵת"?! - וְהִתְחִיל לְסַפֵּר כָּל הַשְּׁקָרִים שֶׁל הַמְּדִינָה וְכוּ'.

פד.

(ספורי מעשיות, מעשה יג משבעה בעטלערס - הבעטלער החרש ביום השני)

וְרָאִיתִי שְׁשָׁנִי בְּנֵי-אָדָם מְרִיבִים זֶה עִם זֶה מִחֲמַת אֵיזָה מִשְׁאֵ-וּמִתָּן. וְהָלְכוּ אֶל הַבֵּית-דִּין לְדִין וְכוּ'.

אַחֲרֵיכֵן חָזְרוּ וְנִתְקוּטְטוּ וְכוּ', וְאָמְרוּ: "שְׂאִינֶם רוֹצִים זֶה הַבֵּית-דִּין, רַק בֵּית-דִּין אַחֵר" וְכוּ'. אַחֲרֵיכֵן חָזְרוּ וְנִתְקוּטְטוּ וְכוּ'. וְכֵן הָיוּ מְרִיבִים וּמִתְקוּטְטִים שָׁם, וּבְחָרוּ לָהֶם כְּמָה בְּתֵי-דִינִים.

עַד שֶׁכָּל הָעִיר הִיְתָה מְלָאָה מִבְּתֵי-דִינִים. וְהִסְתַּכְּלָתִי: שֶׁזֶה מִחֲמַת שְׂאִין שֵׁם אָמֵת. וְעַתָּה זֶה מִטָּה דִּין וְנוֹשָׂא פָּנִים לְזָה, וְאַחֲרֵיכֵן חָבְרוּ נוֹשָׂא פָּנִים לוֹ - כִּי הֵם מְקַבְּלִים שַׁחַד, וְאִין בָּהֶם אָמֵת וְכוּ'.

וְכֵן הֵם הִכְנִיסוּ שַׁחַד בְּמְדִינָה. וְעַל-יַדֵּי-זֶה נִחְשְׁכוּ הָעֵינַיִם, וְנִתְקַלְקַל הַמְּרָאָה, "כִּי הַשַּׁחַד יַעֲוֶר עֵינֵי הַכְּמִים" (דברים טז, יט). וְכוּ'.

עַל-כֵּן תִּרְאוּ לְתַקֵּן הַמְּדִינָה מִשְׁלֹש-עֲבֻרוֹת אֵלּוֹ וְכוּ', וְאִז, לֹא דֵי שִׁיתַתְקֵן הַטַּעַם וְהַמְּרָאָה וְהָרִיחַ, כִּי אִם גַּם הַגְּנֵנִי שֶׁנֶּאֱבַד יוּכַל לְהַמְצֵא וְכוּ'.

פה.

(ספר המדות, עניני 'שחד')

[א] עִיר שֵׁישׁ בַּה גְּנָבִים, בִּידוּעַ שֶׁחָרַב אוֹהֵב 'שַׁחַד' (גנבה וגזלה יב).

[ב] מִי שֶׁמְנִיחַ 'צָרְכֵי צְבוּר', וְעוֹסֵק בְּצָרְכֵי עֲצָמוֹ - כְּאֵלּוֹ לֹקַח 'שַׁחַד' (התנשאות ח"ב י).

[ג] עַל-יַדֵּי 'שְׁתִּית יין', לְסוּף שֶׁמְקַבֵּל 'שַׁחַד' (שכרות ב).

[ד] עיר שיש בה 'קבלת שחד', תילות באין עליה (שחד א).

[ה] על-ידי 'שחד', גדלתו מסתלקת (שחד ב).

[ו] על-ידי שחד, בא שרפה (שחד ג).

"ושם אלהים אחרים לא תזכירו" (שמות כג, יג)

פו.

(חיי-מוהר"ן ריב)

על ה'מפרסמים של שקר' שיש להם שם ופרסום בעולם, נאמר (שמות כג, יג): "ושם אלהים אחרים לא תזכירו".

ויש 'צדיקים-אמתיים' שנתעלים שם, דהיננו: שאין להם שם ופרסום כראוי להם, שזה בחינת (שמות ג, טו): "זה שמי לעולם". [לעולם פתיב, לשון העלמה - פסחים ג. וברש"י].

"שלש רגלים תחג לי בשנה" (שמות כג, יד)

כל עניני 'שלש-רגלים' - נמצאים: ב'המפתח למועדי-השנה', עניני 'כלליות שלש-רגלים'

"שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך למועד חדש האביב, כי בו יצאת ממצרים, ולא יראו פני ריקם" (שמות כג, טו)

פז.

(ח"ב עד)

על-בן צרוף של 'פורים', מרמז ב'פסח', בפסוק (שמות כג, טו): "שבעת ימים

תאכל מצות כאשר צויתך למועד חדש האביב, כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם".

"מ'מצרים ולא יראו פני ריקם" - ראשי-תבות: 'פורי"ם'.

כי 'פורים' הוא דרך ל'פסח', שיהיו יכולים להיות נזהרין מהמץ.

כי בתחלה היו כל ההתחלות מפסח, ועל-בן כל המצוות הם זכר ליציאת מצרים. ועכשו... (ורבנו ז"ל לא סים את דבריו).

[לקוטי-הלכות, ברפת-הריח ד, כה: כי עכשו התחלה של הגאולה ותקון כל העולמות, הוא מפורים! כמו שמובן מרמזי דבנינו הקדושים של רבנו ז"ל, בעת שאמר התורה על פסוק: "מ'מצרים ולא יראו פני ריקם" וכו', ועכשו" וכו'. ופסק באמצע ולא סים דבריו.

ומתוך דבריו הבנתי: "שעכשו התחלה מ'פורים', שהוא 'מחית-עמלק', שהיא עקר הגאולה של משיח" וכו'!].

"וחג האסף בצאת השנה, באספך את מעטיך מן השדה" (שמות כג, טז)

פח.

(ח"ב א, ה)

ב'סבות' נתתקן 'תאות-אכילה', כי 'סבות' נקרא 'חג האסוף' (שמות כג, טז; לד, כב), "שאוסף כל מיני מאכל" (רש"י שם).

וזהו בחינת 'תקון תאות-אכילה', כי "אינו דומה מי שיש לו פת בסלו, למי שאין לו" וכו' (יומא עד:).

פט.

(ח"ב ה, יד)

'ספה' זה בחינת 'תקון-המלאך' - כי 'סוף'ה' בגימטריא 'מלאך'ה', בחינת "חלום על-ידי מלאך" (ברכות נה:), שנעשה על-ידי 'תקון המחין והתפלין', בחינת 'תקון-הפריה'.

ועל-כן 'ספות' הוא 'זמן שמחתנו', בחינת 'שמחה של תפלין' - לתן חזוק לה'מלאך', בדי שלא יזיקו ה'מאכלים' לקלקל את ה'חלום', שלא לבא לידי 'טמאת-קרי' חס-ושלום על-ידי ה'מאכלים'.

כי 'ספות', הוא "הג האסיה" (שמות כג, טז; לד, כב), "שאוסף כל מיני מאכל" (רש"י שם). ועל-כן אז צריכין 'שמחה' לחזק את ה'מלאך', שזהו 'תקון-המאכלים' - ועל-כן אז הוא 'זמן שמחתנו' (עי' בפנים).

"שלש פעמים בשנה, יראה כל זכורך אל פני האדן ה'" (שמות כג, יד)

צ.

(ח"א ל, ה)

עקר ה'חיות' הוא מ'אזרה-פנים', בחינות (משלי טז, טז): "באור פני מלך חיים". ועל-כן צריכין להעלות ה'מלכות', בחינות 'חכמה-תתאה', אל 'אזרה-פנים' המאיר ב'שלש-רגלים'.

כי עקר 'אזרה-פנים' הוא 'שמחה' וכו', ועקר ה'שמחה' הוא מן ה'מצוות' וכו', ועקר ה'שמחה' הוא ב'לב' וכו', וה'לב של כל השנה' הם ה'שלש-רגלים' וכו'.

בשביל-זה נצטוונו (דברים טז, טז): "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלוקיך" - בשביל לקבל 'אזרה-פנים'.

וזה (תהלים פח, יד): "צדק לפניו יהלך", "צדק מלכותא קדישא" (פתח אליהו), כשמוליכין אותה אל אזרה-פנים. העקר על ידי בחינות (תהלים שם): "וישם לדרך פעמיו" - הינו: "שלש פעמים בשנה" וכו' - שעל-ידיהם מקבלין מ'אזרה-פנים' בנ"ל.

צא.

(ח"ב ד, ו-ז ט"י)

'התגלות-הרצון', הוא על-ידי 'ימים-טובים', כי כל אחד מה'ימים-טובים' מכריז וקורא ומגלה את ה'רצון', שהכל מתנהג רק על-פי 'רצונו' בלבד, בבחינת (ויקרא כג): "מקרא קדש" - שהיום-טוב קדש קורא ומכריז את הרצון.

כי בכל יום-טוב עשה השם-יתברך עמנו אותות נוראות הפך הטבע, שעל-ידי-זה נתגלה שהכל ברצונו, ואין שום חיוב הטבע כלל.

וכל-אחד לפי מה שמרגיש ושומע את קול הקריאה של יום-טוב שמכריז וקורא את הרצון, כמזכין יש לו 'שמחת יום-טוב'.

כי כשנתגלה הרצון שהכל ברצונו יתברך - אזי יודעים: שכל השעבודים והגלות, וכל ההכפדות של העבדים שהם מכבידים עלינו, על כלם ינקם בהם הוא יתברך ויגאלנו מידם.

אבל כַּשְׂפוּבֵרִים שֶׁהִכֵּל עַל־פִּי 'חַיֹּב-
הַטָּבַע' - אֵין שִׁיךְ נִקְמָה בָּהֶם, מֵאַחַר
שֶׁהִכֵּל מִתְנַהֵג רַק עַל־פִּי 'סְדֵר־הַטָּבַע'.

וְזֶה בְּחִינַת (תַּחֲלִים נח, יא): **"יִשְׁמַח צַדִּיק בִּי**
חֲזָה נָקָם, פְּעָמָיו יִרְחֹץ בַּדָּם הַרְשָׁע."
"פְּעָמָיו" דִּיקָא. הֵינּוּ: עַל־יַדֵּי **"שִׁלֵּשׁ**
פְּעָמִים בַּשָּׁנָה" (דְּבָרִים טז, טז), עַל־יַדֵּי־זֶה:
"יִשְׁמַח צַדִּיק בִּי חֲזָה נָקָם" וְכו'.

אך לֹא כָּל אֶחָד וְאֶחָד שׁוֹמֵעַ 'קוֹל
הַקְּרִיאָה' הַנִּזְכָּר שֶׁל יוֹם־טוֹב, בִּי יֵשׁ
חַיּוּת־רַעוּת דּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים, 'חֲכַמֵי־הַטָּבַע',
שֶׁמֵּרְאִין בְּחֻמְתָּם הַמְטַעִית שֶׁהִכֵּל עַל־פִּי
הַטָּבַע, וְכֹאֲלוֹ אֵין שׁוֹם רְצוֹן חִסְד־שְׁלוֹם,
וְאִפְּלוֹ הָאוֹתוֹת נוֹרְאוֹת מְשִׁימִים הַכֹּל בְּתוֹךְ
'דֶּרֶךְ־הַטָּבַע'.

וּכְשֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים - אֲזִי קוֹל שֶׁאַגְתֵּם
עוֹלָה וּמִתְגַּבֵּר עַל 'קוֹל הַקְּרִיאָה'
שֶׁל יוֹם־טוֹב, שֶׁקוֹרָא אֶת הַרְצוֹן, וְאֲזִי נִשְׁבֵּת
'שִׁמְחַת יוֹם־טוֹב' חִסְד־שְׁלוֹם וְכו'.

וְהַכְּנַעְתֶּם שֶׁל אֱלוֹ הַחַיּוּת־רַעוּת 'חֲכַמֵי־
הַטָּבַע' - הוּא עַל־יַדֵּי 'חֲכָם
גָּדוֹל שֶׁבְּקִדְשָׁה', שֶׁיִּכּוֹל לְקַשֵּׁר כָּל הַרְצוֹנוֹת
בְּשִׁרְשׁ הַרְצוֹן, בְּחִינַת 'מִצַּח הַרְצוֹן'.

אך כְּנִגַּד זֶה יֵשׁ בְּחִינַת 'מִצַּח הַנְּחָשׁ', שֶׁרֵשׁ
חֲכַמֵי־הַטָּבַע, וַיִּנְיֶקְתוּ מִזְקַנֵי־הַדּוֹר'
שֶׁאֵין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת. וְצִדְקָה' מוֹעִיל לָזֶה.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁרָצָה יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹת רְצוֹן בְּעֵשׂוֹ,
אָמַר (בְּרֵאשִׁית לג, י): **"וְלִקְחַתָּ**
מִנְּחֹתַי מִיָּדַי, בִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פָּנֶיךָ בְּרֵאֵת
פָּנֵי אֱלֹקִים וַתִּרְצֵנִי" - בִּי גַם מֵה שְׁנוֹתַנִּין
לְעַכְשָׁנָה, הוּא גַם־כֵּן בְּחִינַת 'צִדְקָה' (בְּבֹא־בְתָרָא
(.ט).

וְעַל־יַדֵּי 'צִדְקָה' נַעֲשֶׂה רְצוֹן. וְזֶהוּ:
"וְלִקְחַתָּ מִנְּחֹתַי מִיָּדַי" - הֵינּוּ
'צִדְקָה', בְּחִינַת (מְלָאכִי ג, ג): "מְגִישֵׁי מִנְחָה
בְּצִדְקָה".

"בִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פָּנֶיךָ בְּרֵאֵת פָּנֵי
אֱלֹקִים" - הֵינּוּ: כְּמוֹ רְאוֹת פָּנֵי
אֱלֹקִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת (דְּבָרִים טז, טז): **"שִׁלֹּשׁ**
פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶת פָּנֵי ה',"
דְּהֵינּוּ 'מִים־טוֹבִים', שֶׁעַל־יָדָם נִתְגַּלָּה
הַרְצוֹן - וְעַקֵּר הַתְּגַלּוֹת־הַרְצוֹן עַל־יַדֵּי
'מִים־טוֹבִים', הוּא עַל־יַדֵּי הַצִּדְקָה' - כְּמוֹ־
כּוֹ יִהְיֶה נַעֲשֶׂה אֲצִלוֹ רְצוֹן עַל־יַדֵּי הַצִּדְקָה'.

וְזֶהוּ: **"וַתִּרְצֵנִי" - בִּי מֵאַחַר שֶׁהִמְנַחָה'**
וְהַצִּדְקָה' שֶׁנָּתַן לְעֵשׂוֹ הִיא בְּחִינַת
'צִדְקָה' מְמָשׁ. נִמְצָא: שֶׁעַל־יַדֵּי־זֶה נִתְגַּלָּה
הַרְצוֹן־הַעֲלִיּוֹן, שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יַדֵּי 'צִדְקָה' -
וּמִשָּׁם מִשְׁתַּלְּשֵׁל הַרְצוֹן לְמַטָּה, וְנַעֲשֶׂה רְצוֹן
גַם בְּעֵשׂוֹ.

"בִּי שְׁמִי בְּקִרְבוֹ" (שְׁמוֹת כג, כא)

זֶה מְטַטְרוּן שֶׁשְׁמוֹ כְּשֵׁם רַבּוֹ. מְטַטְרוּן'
בְּגִימְטְרִיא 'שִׁד"י'. (רש"י: סְנֵהדְרִין לַח:)

צב.

(ח"א יא, ה)

'שְׁמִירַת־הַבְּרִית' יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת. א)
יֵשׁ מִי שֶׁזּוֹנְגוֹ בְּשִׁשֶּׁת
יָמֵי הַחֹל, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא שׁוֹמֵר אֶת
בְּרִיתוֹ עַל־פִּי הַתּוֹרָה, שֶׁאֵינּוּ יוֹצֵא מִדִּינֵי
הַתּוֹרָה. ב) וַיֵּשׁ מִי שֶׁהוּא שׁוֹמֵר הַבְּרִית,
שֶׁזּוֹנְגוֹ מִשְׁבֵּת לְשִׁבְתָּהּ. וְהוּא בְּחִינַת: **'יְחוּדָא**
עַל־אָה, וְיְחוּדָא תַתְּאָה'.

”וְשִׁבַּר תְּשִׁיב מִצְבַּתֵּיהֶם” (שמות כג, כד)

צד.

(ח"ב ח, יא)

‘שְׁבָרִים’ (של ‘תקיעת-שופר’), זה בְּחִינַת בְּטוּל אֲמוּנוֹת-כְּזָבוֹת, בְּבִחִינַת (שמות כג, כד): **”שִׁבַּר תְּשִׁיב מִצְבַּתֵּיהֶם”** (תקוני-זוהר לו), הִינּוּ: בְּחִינַת בְּטוּל אֲמוּנוֹת-כְּזָבוֹת, וְתִקּוּן הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, בְּחִינַת (תהלים קמה, טו): **”עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ”**.

”וְעִבַּדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וּבִרְךְ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וְהִסְרֵתִי מִחֻלָּה מִקִּרְבְּךָ” (שמות כג, כה)

צה.

(ח"ב א, ח-ט-י-יא)

ה'תִּפְלָה' היא גְבוּהַ מְאֹד, וּבְנֵי-אָדָם מְזַלְזְלִין בָּהּ. וּכְשֶׁעוֹמְדִים לְהַתְּפַלֵּל, חִפְצִים לִפְטוֹר הַתִּפְלָה מֵעֲלֵיהֶם, כְּמֵאמֹר רַז"ל (פְּרָכּוֹת ו: עַל תְּהִלִּים יב, ט): **”כָּרַם זֶלַת לִבְנֵי אָדָם – אֵלּוּ דְבָרִים הָעוֹמְדִין בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְנֵי-אָדָם מְזַלְזְלִין בָּהֶם”** וכו'.

וּכְשֶׁנִּגְאָלַת וּנְפַדִית ה'תִּפְלָה' – אֲזִי נוֹפֵל כָּל ה'דְּאִקְטִירִי, פִּי אֵין צְרִיכִין לְרַפּוּאוֹת.

כִּי כָּל ה'רַפּוּאוֹת' הֵם עַל-יְדֵי 'עֲשָׂבִים', וְ”כָּל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב – מְקַבֵּל כַּח מְפֹכָב וּמְזַל הַמִּיחָד לוֹ” (פְּרָאשִׁית-רַבָּה י, ו), וְכָל כּוֹכַב וּמְזַל – מְקַבֵּל כַּח מְפֹכָבִים שֶׁלְמַעַלָּה מִפְּנֵי. וְהַעֲלִיזוֹן – מְהַעֲלִיזוֹן מִפְּנֵי, עַד הַשָּׂרִים-הַעֲלִיזִים – עַד שֶׁכֶּלֶם מְקַבְּלִים מ'שָׂרֵשׁ הַכֹּל, שֶׁהוּא ”דְּבַר ה'” (תהלים לג, ו).

וְזֶה בְּחִינַת 'שִׁדְיֵי שֶׁל שַׁבָּת' – ”שֶׁאֵמֹר לְעוֹלָמוֹ דִּי” (תְּגִיגָה יב), שֶׁצִּמְצַם אֶת-עֲצָמוֹ מִכָּל הַמְּלָאכּוֹת, וְזֶה בְּחִינַת 'יְהוּדָא-עֲלָא'.

וַיֵּשׁ בְּחִינַת 'שִׁדְיֵי שֶׁל חַל' – שָׁגַם בְּחַל יֵשׁ צִמְצוּמִים מִמְּלָאכָה לְחִבְרָתָהּ. וְזֶה בְּחִינַת 'מַט"ט', ”שֶׁשְׁלֹטְנוּתָהּ שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל” (זוהר פְּנִיחָם רמג: תְּקוּנֵי-זוהר ב: לד. סא), ”בְּחִינַת שֵׁשֶׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה” (זוהר מִשְׁפָּטִים קטו. צו כט:). – ”שֶׁשְׁמוֹ כְּשֵׁם רַבּוֹ” (סְנֵהֲדִין לח:), כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (שמות כג, כא): **”כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ”**.

וְזֶה בְּחִינַת 'יְהוּדָא-תְּתָא' – הִינּוּ: שֶׁהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא מְלַבֵּישׁ עֲצָמוֹ בְּמַט"ט ב'שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל', וּמְנַהֵיג הָעוֹלָם עַל-יְדוֹ.

צג.

(ח"א לא, ה)

יֵשׁ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת 'בְּרִית': 'אֲבָרָהם', וְ'אֱלִיעֶזֶר'.

'אֲבָרָהם' – הוּא 'בְּרִית-עֲלָא'.

וְ'אֱלִיעֶזֶר' – הוּא 'בְּרִית-תְּתָא'. בְּבִחִינּוֹת (שמות כג, כא): **”כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ”**, ”שֶׁמוֹ כְּשֵׁם רַבּוֹ” (רש"י שם; סְנֵהֲדִין לח:), שֶׁהוּא 'חֲנוּךְ מַט"ט' (זוהר בְּרָאשִׁית כז. בְּלֶק קפט: תְּקוּנֵי-זוהר קיט: זוהר-חֲדָשׁ רוֹת). בְּבִחִינּוֹת (בְּרָאשִׁית יד, יד): **”וַיִּרַק אֶת חֲנִיכִיו”**, בְּבִחִינּוֹת (מְשַׁלֵּי כב, ו): **”חֲנוּךְ לְנַעַר”** וכו'.

וְעַל-כֵּן בְּשִׂזְזוּכִין לְתַפְלָה; אִין צְרִיכִין לְדַפּוּאָת הָעֲשָׂבִים - כִּי ה'תַּפְלָה' הִיא בְּחִינַת "דְּבַר ה'", שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ הַכֹּל.

וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קז, כ): "יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם וַיִּמְלֹט מִשְׁחִיתוֹתָם".

"יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם" - הֵינּוּ: שְׁמִקְבָּלִין כָּל הַדַּפּוּאָוֹת רַק עַל-יַדִּי "דְּבַר ה'", דְּהֵינּוּ תַּפְלָה'.

אָזִי: "וַיִּמְלֹט מִשְׁחִיתוֹתָם" - הֵינּוּ: עֲשָׂבִים' - בְּבְחִינַת (פָּאָה פ"ב מ"א; מְנַחֹת פ"י מ"ח): "הַקּוֹצֵר לְשַׁחַת" - כִּי אִין צְרִיכִין לְדַפּוּאָת-הָעֲשָׂבִים, כִּי כֹל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת (שְׁמוֹת כג, כה): "וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וַיִּבְרַךְ אֶת לְחֶמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וַהֲסִירְתִי מִחֶלְקָהּ מִקְרַבְךָ".

"וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה'" - "עֲבוּדָה זֹו תַּפְלָה" (בְּבִא-קָמָא צב:).

אָזִי: "וַיִּבְרַךְ אֶת לְחֶמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וַהֲסִירְתִי מִחֶלְקָהּ מִקְרַבְךָ" - הֵינּוּ: שְׂיִהְיֶה לְךָ דַּפּוּאָה' עַל-יַדִּי לְחֶם וּמִים, עַל-יַדִּי שְׂיִתְבָּרְכוּ מִן שְׂרֵשׁ הַכֹּל, דְּהֵינּוּ: "דְּבַר ה'", בְּחִינַת תַּפְלָה' - וְיִהְיֶה לְלֶחֶם וּמִים' כַּח לְדַפּוּאָוֹת כְּמוֹ עֲשָׂבִים'.

כִּי 'הַתְּחַלְקוֹת הַבְּחוֹת', שְׂזֶה הָעֵשֶׂב יֵשׁ לוֹ כַּח לְדַפּוּאָוֹת חוֹלְאֹת פְּלוּגִי, וְזֶה חוֹלְאֹת פְּלוּגִי, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה - כָּל חֲלוּקֵי כְּחוֹתָם הוּא רַק לְמַטָּה.

אָבֵל לְמַעַלָּה בְּשֵׂרֵשׁ הַכֹּל, דְּהֵינּוּ "דְּבַר ה'" - הַכֹּל אֶחָד - וְאִין חֲלוּקֵי בֵּין לְחֶם וּמִים' וּבֵין עֲשָׂבִים'.

וּכְשֶׁאֲחַזְזִין בְּה'שְׂרֵשׁ', דְּהֵינּוּ "דְּבַר ה'", בְּחִינַת תַּפְלָה' - יְכוּלִין

לְהַמְשִׁיךְ כְּחוֹת הַדַּפּוּאָה לְתוֹךְ לְחֶם וּמִים, וְיִהְיֶה לוֹ דַּפּוּאָה' עַל-יַדִּי לְחֶם וּמִים, בְּחִינַת: "וַיִּבְרַךְ אֶת לְחֶמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וַהֲסִירְתִי מִחֶלְקָהּ מִקְרַבְךָ", כִּי כֹל.

אֵךְ יֵשׁ שְׁלֹשׁ עֲבוּדוֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא, שְׁמִפְסִידִין עֲבוּדוֹת הַתַּפְלָה' - וְהֵם שְׁלֹשׁ מִדּוֹת:

(א) שְׁלֹא לְבַזוֹת שׁוֹם אָדָם, בְּחִינַת 'שְׂפִיכוֹת-דְּמִים'.

(ב) עֲבוּדָה-זָרָה. וְאִפְּלוֹ קַלְקוּל הָאֲמוּנָה' שְׂאִין הָאֲמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת, הוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת עֲבוּדָה-זָרָה'.

(ג) 'שְׂמִירַת-הַבְּרִית' - הֵינּוּ: מִי שְׂאִין שׁוֹמֵר הַבְּרִית כְּרִאוּי, בְּחִינַת גְּלוּי-עֲרִיּוֹת'.

וְצָרִיךְ לְצִאת מִשְׁלֹשׁ עֲבוּדוֹת, שְׁלֹשׁ מִדּוֹת' אֵלוֹ - וְאִזּוֹ זֹכִיךְ לְעֲבוּדַת הַתַּפְלָה' - וְאִזּוֹ יְכוּלִין לְהַתְּרַפְּאוֹת בְּכֹל דְּבַר שְׂבַעזוֹלָם, אִפְּלוֹ בְּלֶחֶם וּמִים, כִּי כֹל.

וְזֶה פְּרוּשׁ (פְּסָחִים כה:): "בְּכֹל מִתְּרַפְּאִין" - בְּכֹל דְּבַר שְׂבַעזוֹלָם יְכוּלִין לְהַתְּרַפְּאוֹת. "חֻץ מִעֲבוּדָה-זָרָה וּגְלוּי-עֲרִיּוֹת וּשְׂפִיכוֹת-דְּמִים" - דְּהֵינּוּ: 'שְׁלֹשׁ מִדּוֹת' הֵנ"ל.

הֵינּוּ: כְּשִׂיּוֹצֵא מִשְׁלֹשׁ מִדּוֹת' אֵלוֹ - אָזִי: "בְּכֹל מִתְּרַפְּאִין" - אִפְּלוֹ בְּלֶחֶם וּמִים, כִּי כֹל.

וְדַע: שְׂיֵשׁ חֲלוּקֵי בֵּין ה'חוֹלְאֹת':

כִּי יֵשׁ 'חוֹלְאֹת' - שֶׁהוּא בְּחִינַת 'צוּמַח', כְּמוֹ שְׂזוֹרְעִין גְּרַעִין בְּאֶרֶץ וְהוּא נִרְקָב, וְיִוֹצֵא מִכֶּנֶס שְׂמִנּוּנִית וְנַעֲשִׂין גִּידִין וְכוּ', עַד שְׂצוּמַח הַפְּרִי.

כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ חוֹלְאֵת - שְׁגָדֵל בְּאָדָם כַּמָּה שָׁנִים.

וַיֵּשׁ חוֹלְאֵת - שֶׁהוּא בְּאָדָם בְּתוֹלְדָה מֵאָבִיו וְאִמּוֹ, וְאִינוּ נִתְגַּלָּה אֶלָּא לְעֵת זְקֻנוֹתוֹ, וּבִשְׁעַת צְמִיחָתוֹ, הוּא נִסְתָּר וְנִעְלָם מֵעֵינַי כָּל חַי, וְאִין שׁוֹם אָדָם יוֹדַע מִמֶּנּוּ, רַק שֵׁישׁ מְחוּשִׁים שְׁנוֹלְדִים בְּאָדָם אֲזִי, בְּעֵת גְּדוּל הַחוֹלְאֵת, שֶׁהֵם סִימָנִים עַל ה'חוֹלְאֵת'.

וּכֵן בְּרִפּוּאֵת הָעֶשְׂבִים יֵשׁ גַּם-כֵּן חֲלוּקִים: שֵׁישׁ חוֹלְאֵת - שִׁיּוּכֵל לְהִתְרַפְּאוֹת עַל-יְדֵי עֶשֶׂב אֶחָד.

וַיֵּשׁ חוֹלְאֵת גְּדוּל מְזָה - שְׁצָרִיכִין לְרִפּוּאֵתוֹ לְהִרְפִּיב 'כַּמָּה עֶשְׂבִים' לְרִפּוּאֵה.

וַיֵּשׁ - שְׁצָרִיכִין רִפּוּאֵת מִמְרַחֲקִים.

וַיֵּשׁ חוֹלְאֵת - שְׁאִין מוֹעִיל לוֹ שׁוֹם רִפּוּאֵה' - כִּי 'כַּח הַחוֹלְאֵת' גְּדוּל מ'כַּח הָעֶשְׂבִים'. וּבִתְחִלַּת צְמִיחַת הַחוֹלְאֵת, קָדָם שְׁנַצְמָח וְנִתְגַּלָּה - הָיָו יְכוּלִין לְרַפְּאוֹת אוֹתוֹ בְּקָל, רַק שְׁאֲז הָיָה נִעְלָם וְנִסְתָּר מֵעֵינַי כָּל, וְאִין יוֹדַע מִמֶּנּוּ רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד.

אָבֵל כְּשִׂאוּחֻזִין בְּבַחֲנֵת "דְּבַר ה'", בַּחֲנֵת תְּפִלָּה, כַּנֵּ"ל - שְׁאֲזִי מְקַבְּלִין הַרְפּוּאֵה מִכָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם אִפְלוּ מְלָחָם וּמִים, בְּבַחֲנֵת: **"כָּל מִתְרַפְּאִין"** - אֲזִי יְכוּלִין לְהִתְרַפְּאוֹת אִפְלוּ בְּעֵת צְמִיחַת הַחוֹלְאֵת, בְּעֵת שֶׁהוּא נִסְתָּר מֵעֵינַי הָאָדָם, מֵאַחַר שֶׁאִין צָרִיךְ לְרִפּוּאֵת כָּלְל, רַק רִפּוּאֵתוֹ עַל-יְדֵי לָחֶם וּמִים, כַּנֵּ"ל.

עַל-כֵּן גַּם אֲזִי בְּעֵת שֶׁעֲדִין לֹא נִתְגַּלָּה ה'חוֹלְאֵת - יוּכַל גַּם-כֵּן לְהִתְרַפְּאוֹת עַל-יְדֵי לָחֶם וּמִים שְׁאוּכַל אֲזִי.

וְגַם כְּשִׁנוֹלְד וְנִצְמָח הַמַּחְלָה, כַּגּוֹן כְּשִׁאִין זוֹכָה לְהִתְרַפְּאוֹת מִקָּדָם - אֲזִי גַם-כֵּן יוּכַל לְהִתְרַפְּאוֹת עַל-יְדֵי בַּחֲנֵת "דְּבַר ה'", גַּם מ'מַּחְלָה גְּמוּרָה', בְּבַחֲנֵת: **"וַיְבַרֵךְ אֶת לַחְמֶךָ וְכוּ', וְהַסִּירוֹתֵי מַחְלָה מִקֶּרְבֶּךָ"** - הֵינּוּ: **'מַחְלָה גְּמוּרָה'.**

כִּי עַל-יְדֵי "דְּבַר ה'" - יוּכַל לְהִתְרַפְּאוֹת לְעוֹלָם, בְּכָל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, כַּנֵּ"ל.

וְזֶה שֶׁאָמַר חֲזַקְיָה: "וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי" (מְלָכִים-ב, כ, ג; וְשַׁעֲיָה לַח, ג), **"שֶׁסָּמַךְ גָּאֻלָּה לְתַפְּלָה, וְגַנְזוּ סֵפֶר הַרְפּוּאוֹת."**

וְהַכֵּל אֶחָד - כִּי עַל-יְדֵי 'שֶׁסָּמַךְ גָּאֻלָּה לְתַפְּלָה', הֵינּוּ: שֶׁגָּאֵל אֶת הַתַּפְּלָה מִן הַגְּלוּת - עַל-יְדֵי-זֶה 'גַּנְזוּ סֵפֶר הַרְפּוּאוֹת' - כִּי כְּשֶׁנִּגְאָלַת הַתַּפְּלָה, אֲזִי נוֹפְלִים כָּל הַרְפּוּאוֹת, כַּנֵּ"ל - כִּי נִתְרַפְּאִין עַל-יְדֵי "דְּבַר ה'", כַּנֵּ"ל.

וְאֲזִי: כָּל הַדְּאִקְטוֹרִים מִתְבַּיְשִׁין בְּרִפּוּאוֹת שְׁלָחָם - כִּי אֲזִי אִין כַּח לְשׁוֹם רִפּוּאֵה, כִּי כָּל הָעֶשְׂבִים חוֹזְרִים כַּחֵם לְתוֹךְ הַתַּפְּלָה, שֶׁהוּא בַּחֲנֵת "דְּבַר ה'", שֶׁהוּא 'שְׂרָשֶׁם הָעֲלִיּוֹן'.

צו.

(סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אֲמוּנָה ח"ב ה; רִפּוּאֵה ח"ב א)

דַּע: שֵׁישׁ לְכָל עֶשֶׂב וְעֶשֶׂב, כַּח מִיחַד לְרִפּוּאוֹת אֵיזָה חוֹלְאֵת מִיחַדָּת.

וְכַל-זֶה אִינוּ אֶלָּא לָמִי שֶׁלֹּא שָׁמַר אֲמוּנָתוֹ וּבְרִיתוֹ, וְלֹא שָׁמַר אֶת-עֲצָמוֹ מִלְּעֵבֵר עַל (אָבוֹת פ"ד מ"ג): "אֵל תְּהִי בָז לְכָל אָדָם."

אָבֵל: (א) מִי שֵׁישׁ לוֹ 'אֲמוּנָה' בְּשִׁלְמוֹת. (ב) וְהוּא גַם-כֵּן 'שׁוֹמֵר הַבְּרִית'. (ג) וּמְקִיָּם: "אֵל תְּהִי בָז לְכָל אָדָם!" - אִין

רפואתו תולה בהלקי עשבים המיחדים לחולאתו, אלא נתרפא בכל מאכל ומשקה, בבחינת (שמות כג, כה): "וברך את לחמך" וכו'. ואין צורך להמתין עד שיתרמו עשבים המיחדים לרפואתו.

"ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"
(שמות כד, ז)
- עניני "נעשה ונשמע" -

צז.

(ח"א כב, ט"י"א; ח"א לג, ג;
ח"א לת, ז; ח"א סה, ד; ח"א קכ)

נמצאים ב'פרשת יתרו' - בפסוק (שמות כד, ז): "כל אשר דבר ה' נעשה".

"ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר"
(שמות כד, י)

צח.

(ח"א ו, ה"ז)

על-ידי ה'דמימה' וה'שתיקה', נעשה בחינת 'חיריק', פמובא בתקונים (ז. - על שמות כד, י): "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר", "דא חיריק".

וזה בחינת (ישעיה סו, א): "והארץ הדם רגלי" - 'הדם' זה בחינת 'דמימה'.

וזה פרוש (תהלים מז, ד): "ידבר עמים תחתינו, ולאמים תחת רגלינו" - זה בחינת 'חיריק', נקדה התחתונה של אלה, שהוא בחינת: "ותחת רגליו", בחינת: "והארץ הדם רגלי".

צט.

(ח"א קא)

"יצב גבלת עמים למספר בני ישראל" (דברים לב, ח). "למספר", הוא לשון 'ספיר ונהיר', בחינת (שמות כד, י): "לבנת הספיר".

הינו: אחר 'אנפין-נהירין', שהם בחינת "מספר בני ישראל" - דהינו: על-ידי "שקבל עליו על-תורה" (אבות פ"ג מ"ה), שהיא בחינת 'אנפין-נהירין' - אחריהם: "יצב גבולות עמים", שהם בחינת 'אנפין-חשוכין' - הינו: ש"מעבירין מפנו על מלכות ועל דרך ארץ" (אבות שם).

"וכנעם השמים לטהר" (שמות כד, י)

ק.

(כתב-יד רבנו ז"ל, השיך לתורה נא, הנדפס בסוף הספר)

עקר ה'רע', הוא מחמת הרחוק מ'אחד' - כי ה'רע' הוא 'נגדיות', הוא 'נגד' רצונו של אדם; ו'נגדיות' אין שיך ב'אחד' - אלא ב'שנים', שאחד מתנגד לשני. אבל ב'אחד', אין שיך 'נגדיות'. נמצא: ש'אחד' הוא טוב.

וכשהוציא את ישראל מבח אל הפעל - אזי יצאו מבחינת 'אחד', כי נתפסים ב'מנין', כי שיך לומר שם 'שנים', והם נחשבים במספר בפני-עצמם.

ומפעלה הזאת שהוציא אל הפעל - נעשה ה'בחירה'. כי ה'בחירה' שיך ב'שני דברים', ועכשו שהם 'שנים', 'אב' ו'בן' - שיך 'בחירה'.

"ומראה כבוד ה' פאש אכלת" (שמות כד, יז)

קב.

(ח"א נט, א)

מי שמשתדל תמיד לקרב בני-אדם לעבודת השם-יתברך, צריך לשמור עצמו שלא יתאחזו בו הקלפות והרע של אלו בני-אדם וכו'.

פי זה האיש, המשתדל לקרב ולעשות נפשות - הוא בונה בחינת: 'היכל-הקדש'.

'קדש' - זה בחינת (ישעיה ד, ג): "והנותר בירושלים קדוש יאמר לו". הינו: זה שבני-אדם נשארים דבוקים ב'יראה-שלמה' על-ידו, אף-על-פי שיש פמה וכמה שנפלו מקדשתם, אף-על-פי-כן מאלו שנשארו ב'יראה-שלם, על-ידי-זה: "קדוש יאמר לו".

ו'היכל' - זה בחינת: ה'כבוד' שנתפד השם-יתברך וכו'. שעל-ידי שמקרבים עצמן לעבודת השם-יתברך אלו הרחוקים - זהו 'כבודו' יתברך שמו. ו'הכבוד' זהו בחינת 'היכל', בבחינת (תהלים כט, ט): "ובהיכלו בלו אמר כבוד".

ו'היכל-הקדש' הזה - מושך עצמו תמיד לשרשו, הינו ללב ש'עושהו, פי שם ש'רשו. פי מחמת הדברים שיצאו מעמק לבו של האיש הפשוט, נכנסו בלבם וחזרו להשם-יתברך.

ו'היכל-הקדש' הזה - שורה ומלביש ה'רוח החיוני' שבלב האיש הפשוט וכו'.

וזה בחינת 'טהור' - פי ה'טהרה', היא בין ה'קדשה' ובין ה'טמאה', ויכולין לעלות על-ידי ה'טהרה', מ'טמאה' ל'קדשה' - על-ידי שהוא בוחר ב'טוב'. וגם חסוֹשֵׁלוֹם להפך - להפך.

וזה בחינת (שמות כד, י): "כעצם השמים לטהר" - פי ה'טהרה' היא בחינת שנעשה 'מספר' בפני-עצמו, שהוציא אותנו מבח אֵל הפעל. (עין בפנים; ובתורה ח"א נ"א השיך לזה).

"ואתנה לך את לחת האבן" (שמות כד, יב)

קא.

(ח"א סא, ו)

על-ידי ה'ספרים' שנתחדשים על-ידי ה'מחלקת' (עין בפנים) - נשלם התורה.

ואזי התורה בבחינת (שמות כד, יב): "לחת האבן" - שמקבלת הארה מבחינת אבן שתיה, ומשפעת בכל החכמות, ונמתקים כל הדינים.

פי כל דבר שבעולם - יש לו צמצום אחר בכמות ואיכות. וכל הצמצומים שבעולם - כלם נרשמים ב'אבן שתיה', 'שמונו השתת העולם' (יומא נד, ב), וכלם מקבלים מפנו, ושם המתקת כל הדינים, פי הוא בחינת 'חכמה-עלאה', בחינת 'קדשי-קדשים'.

שאר עניני הלוחות' - נמצאים בפרשת 'פי תשא'

ומחמת ש'היכל' הנ"ל, נעשה מהנפשות אשר היו רחוקים עד הנה, ויש קלפות רבות השוכנים סביבם, ואפשר עכשו כשמלביש ה'היכל' את ה'לב' כנ"ל - אפשר שיתאחזו חסיוןשלום ה'היצונים', ב"יצר מהשבות לבו" (בראשית ו, ה) של הפשר הזה.

והעצה על־זה: שיזמין מלאכי לבו, שהוא בחינת ה'התלהבות הלב'! ש'ה'התלהבות' הוא בחינת מלאכים, בבחינת (שמות ג, ב): "וירא אליו מלאך ה' בלבת אש" - ו'אש' הזה הוא שורף אותם!

ואז: גם ה'היכל־הקדש' מקבל 'פח האש', ושורף את הקלפות גם מלהתאחז בו - בבחינת (שם כד, יז): "וכבוד ה' פאש אכלת".

ו'אש המלאך' הזה - נעשה מבחינת 'משפט' שאדם שופט את־עצמו וכו'.

אכלת", והוא בא בתוך ה'ענן', בבחינת (שם טז, י): "וכבוד ה' נראה בענן", הינו: בתוך בחינת ה'עננין דמכסין על עינין'.

ואזי נקרע ה'ענן', ומזה נעשין בחינת ד'עמים', בבחינת (תהלים כט, ג): "אל הכבוד הרעים" - שעל־ידי ה'כבוד' נעשין ד'עמים' (עין בפנים).

"ויעל משה אל ההר" (שמות כד, טו)
- ענין 'משה עלה למרום' -

קד.

(שיר־נעים של רבנו ז"ל, בתחלת הספר)

"משה עלה למרום", וענן לבושו. נמצא המחיב דבר עמו בכל פעם, ופרש מן האשה.

קה.

(ח"א רפ)

"ושבית שבי" (דברים כא, י), זה בחינות ה'תורה', כמו שפתיב (תהלים סח, יט): "עלית למרום שבית שבי".

קו.

(ח"ב א, ב)

"בשעה שעלה משה למרום, אמרו מלאכי־השרת: מה לילוד אשה בינינו, אמר להם: לקבל תורה בא. אמרו: אשר תנה הו'ך על השמים' (תהלים ח, ב) וכו'. אמר הקדוש־ברוך־הוא למשה: החזר להם תשובה. אמר: אני מתירא שלא ישרפוני בהכל פיהם. אמר לו: אחז בכסא כבודי וכו'" (שבת פח:).

קג.

(ח"א סז, ח)

ד'עמים' נעשין על־ידי מה שנותנין 'כבוד' לזקן ששכח תלמודו, כמו שאמרו רז"ל (ברכות ח): "הזהרו בזקן ששכח תלמודו".

כי ה'ד'עמים' נעשין על־ידי שיוצאין 'אדים' וקיטורים חמים, ובאים בתוך ה'ענן', ונתלהבים שם, ועל־ידי־זה נקרע ה'ענן', ומזה נשמע קול הרעים'.

כמו־כן פשנותנין 'כבוד' לזקן ששכח תלמודו, וה'שכחה' הוא בחינת "עננין דמכסין על עינין" (זהר פנחס רנב), וכשנותנין לו 'כבוד', וה'כבוד' הוא בחינת 'אש', בבחינת (שמות כד, יז): "וכבוד ה' פאש

היגו: שנתן לו השם יתברך עצה: לאחז ולתקשר ב'שרשי הנשמות', שהם בחינת 'פסא-הכבוד' - שעל-ידי-זה יהיה נצול מן 'קנאת המלאכים'.

'משה' היה למעלה מן ה'מחשבה' - לכך היה יודע את ה'תרוץ', פי השיג בחינת 'פתרי אותיות'.

קז.

(ח"ב ז, ח)

"בשעלה משה למרום, מצאו להקדושי-ברוך-הוא שהיה קושר פתרים לאותיות. אמר לו: רבוננו-של-עולם מי מעבב על ידך. אמר לו: עתיד אחד לעמד ו'עקיבא בן יוסף' שמו, שיהיה דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלין של הלכות. אמר לו: רבוננו-של-עולם ראוי שתנתן תורה על-ידו. אמר לו: שתק בך עלה במחשבה" (מנחות כט:).

ולכאזרה קשה: מה אמר לו השם יתברך 'שתק' וכו', הלא כבר אמר הקשיא? ומה זו שתיקה, מאחר שבכך הקשה מה שהקשה!?

אך תבא פשאמר משה הקשיא, נפל בשכלו תרוץ על הקשיא. אך אם היה אומר את התרוץ, היה נכנס בו מקיף אחר, והיה בא על קשיא יותר חזקה ורחבה מבתחלה.

על-כן אמר לו השם יתברך "שתק" על ה'תרוץ' - היגו: שישתק ולא יגלה את ה'תרוץ' - בדי שלא יבוא על 'קשיא' יותר חזקה מבתחלה.

וזהו: "שתק, בך עלה במחשבה" - היגו: שתבא בשמגלין ה'שכל הפנימי, אזי עולה במחשבה 'שכל אחר חדש' - פי נכנס 'מקיף אחר' לפנים - ועל-כן צריכין לשתק, בדי שלא יבוא ל'מקיפים' שאין צריכין להשיגם.

קח.

(ח"ב פב)

כל דבר שנמשך מ'מקום גבוה' נקרא 'שבי', כמו שכתוב (תהלים סח, יט): "עלית למרום שבית שבי".

קט.

(שיחות-הר"ן פו)

מה שנותנין להחתן 'מעוה' שקורין 'דרשה-געשאנק' [דורוך-דרשה], לרמז: "עלית למרום שבית שבי" (תהלים סח, יט), בשביל-זה: "לקחה מתנות" (שם).

קי.

(ספורי-מעשיות, מעשה יב מ'בעל-תפלה')

וכן היה נרשם [על ה'יד' של ה'מלך'] ה'דרך' מעולם לעולם, כי יש 'דרך' ונתיב 'שעל-ידו יכולין לעלות מארץ לשמים' (פי אי-אפשר לעלות לשמים, מחמת שאין יודעין הדרך, ושם היה נרשם הדרך לעלות לשמים).

והיה נרשם שם כל הדרכים שיש מעולם לעולם.

פי 'אליהו' עלה לשמים בדרך פלוני, והיה כתוב שם אותו הדרך.

ו'משה רבנו' עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם אותו הדרך גם-כן.

וכן 'חנוך' עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם גם אותו הדרך וכו'.

"וַיבֹּא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעָנָן" (שמות כד, יח)

קיא.

(ח"א נח, א"ב)

'מֹשֶׁה' הָיָה נִשְׁמָתוֹ כְּלוּל מִשְׁלֹשָׁה אַבוֹת'
(תקוני-זהר קיב. השמטות-זהר ח"א רסו:),
וְהָיָה לוֹ פֶּחַ לְהַמְשִׁיךְ אֵלָיו הַשְּׁלֹשָׁה
הַשְּׁפָעוֹת: (א) 'בְּאֵר' (ב) 'עֵנָן' (ג) ו'מֶן'. כִּי
"כֻלָּם [כָּל הַשְּׁלֹשָׁה הַשְּׁפָעוֹת] חֲזְרוּ בְּזִכּוֹת מֹשֶׁה"
(תענית ט.).

"בְּאֵר מַיִם חַיִּים" (בראשית כו, יט) - זֶה
בְּחִינַת 'אַבְרָהָם', 'מִימֵי הַחֶסֶד'.
וְ"אַבְרָהָם הִתְחִיל לַחֲפֹר בְּאֵרוֹת" (שם כא, כה;
כו, טו"ח).

'עֵנָן' - זֶה בְּחִינַת 'יִצְחָק', בְּחִינַת (דְּבָרִים ד,
יא): "חֶשֶׁד עָנָן וְעֶרְפֶּל", בְּחִינַת
(בראשית כז, א): "וַתִּכְהֶיךָ עֵינָיו מֵרֵאתִי".

'מֶן' - זֶה בְּחִינַת 'עֵקֵב', בְּחִינַת (תהלים עח,
עא): "לְרַעוֹת בִּיעֵקֵב עֵמוֹ".

וְ'מֹשֶׁה' שֶׁהָיָה כְּלוּל מֵאַבוֹת, נֹאמֵר בּוֹ
(שמות ב, טו): "וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה עַל
הַבְּאֵר", וְכָתִיב בָּהּ (שם כד, יח): "וַיֵּבֵא מֹשֶׁה
בְּתוֹךְ הָעָנָן"; וְכָתִיב בָּהּ (שם טז, טו): "וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֲלֵהֶם, 'הוּא' הַלָּחֶם". 'הוּא' דִּיקָא,
קָאֵי עַל 'מֹשֶׁה' בְּעֵצְמוֹ - שְׂבֻזְכוֹתוֹ אֲכָלוּ
הַמֶּן'.

וְהָיָה מֹשֶׁה בְּהַר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה"
(שמות כד, יח) - עֵנָן 'אַרְבָּעִים יוֹם שָׁל הַתּוֹרָה'

קיב.

(ח"א ג)

הַתְּקוּן שְׂיוּבֵל לְשִׁמְעַע נְגִינָה' מִכָּל אָדָם,
הוּא עַל-יְדֵי שְׂיִלְמֹד בְּלִילָה 'תּוֹרָה

שְׂבַע-לִפְּהָ, הֵינּוּ: 'גְּמֵרָא' שֶׁהִיא בְּחִינַת
לִילָה'.

כְּדֹאֵיתָא בְּמִדְרָשׁ (מִדְרָשׁ תְּהִלִּים יט):
"כְּשֶׁהָיָה מֹשֶׁה בְּהַר אַרְבָּעִים
יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה" (שמות כד, יח) - כְּשֶׁהָיָה
לוֹמֵד 'תּוֹרָה-שְׂבַכְתָּב' הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יוֹם,
וְכִשְׁלֹמֵד 'תּוֹרָה שְׂבַע-לִפְּהָ' הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא
לִילָה".

קיג.

(ח"א ח, ב-בסוף)

עֶקֶר 'רוּחַ-חַיִּים' הוּא בְּהַתּוֹרָה, כְּמוֹ
שְׂכָתוּב (בראשית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹקִים
מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", הוּא הַתּוֹרָה'.
וְהַצְּדִיקִים דְּבָקִים בְּתוֹרָה, וְעַל-כֵּן עֶקֶר
הַרוּחַ-חַיִּים הוּא אֲצֵלָם וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת (בְּבֵרָא-בְּתָרָא ע"ד): "וַיִּזְקֶיף רִמְחָא"
- 'רִמְחָא' הוּא בְּחִינַת 'רוּחַ מ"ם',
בְּחִינַת (בראשית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת
עַל פְּנֵי הַמַּיִם" - הֵינּוּ: 'הַתּוֹרָה שְׂנַתְנָה
לְאַרְבָּעִים יוֹם', שְׁשֵׁם הַרוּחַ-חַיִּים' -
כְּלוּמֵר: שֶׁהַצְּדִיק' הָיָה לוֹ בְּחִינַת הַרוּחַ'
שְׂמֻקְבֵּל מֵהַתּוֹרָה'.

קיד.

(ח"א יג, א"ב-ג'ה"ו)

עֶקֶר 'קְבֻלַּת-הַתּוֹרָה', עַל-יְדֵי הַשְּׂכָל',
שֶׁהוּא 'מֹשֶׁה-מְשִׁיחַ' וְכוּ'.

וּמִי שֵׁישׁ לוֹ בְּחִינַת 'מֹשֶׁה-מְשִׁיחַ' - יוּכַל
לְקַבֵּל תּוֹרָה, וְיִכּוּל לְהַמְשִׁיךְ הָאֵרֶת
הַתּוֹרָה' לְלַמֵּד שָׂאָר בְּנֵי-אָדָם.

כִּי 'הַתְּגִלוֹת הַתּוֹרָה' בָּא מִיְחֻדָּא דְקַדְשָׁא-
בְּרִיךְ-הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ. וְיִחֻדָּם' עַל-יְדֵי
הַעֲלָאת 'נִפְשוֹת יִשְׂרָאֵל', בְּבְחִינַת 'מִיּוֹךְ-
נוֹקְבִין'. וְהַחֲכָם יִכּוּל לְקַח הַנִּפְשׁוֹת'

וְלֹהֲעֹלוֹתֶם בְּבַחֲיִנַת מִיַּיִן-נוֹקְבִין, בְּבַחֲיִנַת (משלי יא, ל): "וְלִקַּח נַפְשׁוֹת חָכָם". וְעַל-יְדֵי ה'יַחֲוֹד' הַזֶּה נוֹלָד ה'תּוֹרָה'.

וּכְשֵׁעוֹלָה ה'חָכָם' עִם ה'נַפְשׁוֹת', בְּבַחֲיִנַת (שם כא, כב): "עִיר גְּבָרִים עָלָה חָכָם" - וְנַפְשׁ' זֶה בַּחֲיִנַת 'רְצוֹן', שְׁכָל אֱלוֹ הַבָּאִים לַחֲכַם-הַדּוֹר, כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אִיזְהוּ רְצוֹן.

וְהַצְדִּיק לֹוֹקַח כָּל הַרְצוֹנוֹת וְעוֹלָה עִמָּהֶם - עַל-יְדֵי-זֶה (שם): "וַיֵּרֶד עִז מִבְּטַחָה".

בְּבַחֲיִנַת (יחזקאל א, יד): "וְהַחֲיִיִּת רְצוֹא וְשׁוֹב". "רְצוֹא" - ב'עֲלִיּוֹת-הַנַּפְשׁוֹת', וְשׁוֹב" - ב'הַחֲזֵר-הַנַּפְשׁוֹת', עִם ה'הַתְּגַלּוֹת-הַתּוֹרָה'.

וְזֶהוּ בַּחֲיִנַת תְּקוּנָא ד'מְרַבְּתָא עֲלָאָה' ו'מְרַבְּתָא תַּתָּאָה' - שְׁעַל-יְדֵי הַחָכָם שְׁלוֹקַח הַנַּפְשׁוֹת וְעוֹלָה עִמָּהֶם - נִתְתַקְּנוּ 'שְׁנֵי הַמְּרַבְּבוֹת'. כִּי יֵשׁ 'אַרְבַּע חֵיּוֹת בְּבַחֲיִנַת נַפְשׁ' וְכוּ', וְיֵשׁ 'אַרְבַּע חֵיּוֹת בַּתּוֹרָה' וְכוּ'.

וְזֶה פְרוּשׁ (בבא-בבא עג): "אֲשַׁתְּעוּ לִי נְחוּתֵי יַמָּא, בֵּין גַּלְא לְגַלְא תְּלַת מָאָה פְּרָסִי, וְרוּמְיָא דְגַלְא תְּלַת מָאָה פְּרָסִי. זְמַנָּא הָדָא הוּי אַזְלִינְן בְּאַרְחָא, וְדַלִּינְן גַּלְא, עַד דְּחֲזִינְן בִּי מְרַבְּתָא דְכּוֹכְבָא זּוּטָא, דְּהוּי כְּמַבְזַר אַרְבַּעִין גְּרִינָא בְּזָרָא דְחַרְדָּלָא".

[ספרו לי 'יורדי-הים': בֵּין גַּל לְגַל יֵשׁ שְׁלֹשׁ-מֵאוֹת פְּרָסָה, וְגוֹבָה הַגַּל שְׁלֹשׁ-מֵאוֹת פְּרָסָה. פֶּעַם אַחַת הֵינּוּ מֵהַלְכִים בְּדֶרֶךְ הַיָּם, וְהַגְבִּיָּה אוֹתֵנּוּ הַגַּל לְרַקוּעַ, עַד שְׂרָאִינוּ מִקּוֹם שְׂכִיבָתוֹ (מוֹשְׁבוֹ) שֶׁל כּוֹכַב קֶטָן שְׂבֻכְטָנִים. שְׁהִיָּה בְּגַדְל שְׂטַח, שֶׁל זְרִיעַת אַרְבַּעִים כּוֹר חֲרָדְל].

"נְחוּתֵי יַמָּא" - הֵינּוּ 'מִמְשִׁיכֵי יַמָּא' דְּאוּרִיתָא' לְזֶה הָעוֹלָם וְכוּ'. וְה'צְלִים' הֵם ה'נַפְשׁוֹת' וְכוּ'.

"וְדַלִּינְן גַּלְא" - הֵינּוּ: שְׂדִלִּינְן הַנַּפְשׁוֹת לְמַעְלָה, בְּבַחֲיִנַת: "עִיר גְּבָרִים עָלָה חָכָם".

"עַד דְּחֲזִינְן בִּי מְרַבְּתָא דְכּוֹכְבָא זּוּטָא" - הֵינּוּ: שְׂגַרְמָנּוּ 'זּוּזְנָא עֲלָאָה'.

"מְרַבְּתָא" - זֶה בַּחֲיִנַת 'זּוּזְג', כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (תְּהִלִּים קל"ט, ג): "אַרְחֵי וְרַבְעֵי". 'שְׂכִינְתָא' נִקְרְאת בְּשַׁעַת 'זּוּזְג': "כּוֹכְבָא זּוּטָא, כְּמוֹכָא בְּזַהַר (בְּלֶק קצ"א): "אַתְעֵבִידַת נִקְדָּה זְעִירָא מְגוֹ רְחִימְתָא, כְּדִין אַתְחַבְּרָא בְּבַעְלָה".

"וְהוּהוּ כְּמַבְזַר אַרְבַּעִין גְּרִינָא בְּזָרָא דְחַרְדָּלָא" - כְּמוֹכָא בְּזַהַר (פְּנַחֲס רמ"ט): "הֵאֵי חִיָּה כִּד אַתְעֵבְרָא, אַסְתַּתְמַת וְכֹא יְכִילַת לְאוֹלְדָא, עַד דְּאַתִּיא נְחָשׁ וְנִשְׁדַּד בְּעָרִיתָא, כְּדִין אַתְפַּתַּחַת וְנִפְק מִנָּה דְמָא, וְהִיא שְׂתִית לְדְמָא - וְאַחַר-כֵּן אוֹלִידַת".

[אוֹתָהּ חִיָּה - בְּשַׁעַת שְׂמַתְעַבְרַת, נִסְתַּתְמַת, וְאִינָה יְכוּלָּה לִילֵד. עַד שְׂמַגִּיעַ 'נְחָשׁ', וְנִשְׁדַּד לָהּ בְּאוֹתוֹ-מְקוֹם פְּעָמִים - וְאִז נִפְתַּחַת וְיוֹצֵא מִמֶּנָּה דָם, וְהִיא שׁוֹתָה הַדָּם - וְנִפְתַּחַת וְיוֹלְדַת. (עִיר-שֶׁם בְּזַהַר)].

וְזֶה בַּחֲיִנַת "בְּזָרָא דְחַרְדָּלָא" - הֵינּוּ בַּחֲיִנַת 'טַפַּת דָם בְּחַרְדָּל' דְּנִפְק מִנָּה, מִחֲמַת הַנְּשִׁיכָה בְּבֵית-הַזֶּרַע. "בְּזָרָא" - פְּרֵשׁ רַש"י: "בֵּית זֶרַע".

"וְאַחַר-כֵּן אוֹלִידַת" - וְה'תּוֹלְדָה' הַזֹּאת הִיא ה'תּוֹרָה' כְּנ"ל, וְהַתּוֹרָה הַזֹּאת הִיא הוֹלְכַת דְּרֹךְ 'אַרְבַּעִים יוֹם', הֵינּוּ בַּחֲיִנַת: "שְׂאֵר חֵיּוֹתָא, שְׁהֵם 'אַרְבַּעִים', עֲשָׂרָה לְכָל סְטֵר", כְּמוֹכָא שָׁם (בְּזַהַר הַנ"ל).

וְזֶה בַּחֲיִנַת: "אַרְבַּעִין גְּרִינָא", בַּחֲיִנַת "אַרְבַּעִין חֵיּוֹתָא", שְׁהֵם 'אַרְבַּעִים יוֹם שֶׁל הַתּוֹרָה'.

קטו.

(ח"א לו,ב)

כי ב' - היא 'התחלת התורה'. ול' - היא
'סוף התורה'. וע' - פנגד 'שבעים'
פנים'. ומ' - פנגד 'ארבעים יום שנתנה
תורה'.

גם אותיות 'בלע"ם' מרמזין: שהוא
בקלפה פנגד התורה.

לקוטי תפלות

פרשת משפטים

מפתח התפלות

- [א] "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", לשפט את עַמּוֹ (ח"א טו).
- [ב] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה' (ח"א סב).
- [ג] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה' (ח"א קז).
- [ד] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה'; "ועבדתם את ה' אלקיכם, וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך" (ח"ב א).
- [ה] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה'; "ועבדתם את ה' אלקיכם, וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך" (ח"ב ג).
- [ו] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה' (ח"ב ד).
- [ז] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה' (ח"ב כא).
- [ח] "רק שבתו יתן ורפא ירפא" - ענייני רפואה' (ח"ב מט).
- [ט] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"א כג).
- [י] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"א נו).
- [יא] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"א סו).
- [יב] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"א סח-סט).
- [יג] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"ב ה).
- [יד] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"ב יז).
- [טו] "אם כסף תלוה את עמי" - ענייני חובות והלואות (ח"ב נג).
- [טז] "ואנשי קדש תהיון לי, ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" (ח"א יז).
- [יז] "ואנשי קדש תהיון לי, ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" (ח"א לז).
- [יח] "מדבר שקור תרחק" (ח"א מז).
- [יט] "מדבר שקור תרחק" (ח"א נא).
- [כ] "מדבר שקור תרחק" (ח"ב ב).

את כל העסקים והענינים והמעשים אשר
אני עושה, אם כף ראוי לי לעשות,
לבלות ימים במעשים כאלה חסוּשְׁלוֹם.

ואזכה לאחז את דעתי היטב זמן
מסים, בישוב-הדעת הזה,
ובמשפט הזה. ולא אניח את דעתי
ומחשבתי לברח מזה מהרה, רק אזכה
לכנס בישוב-הדעת הזה, ובמשפט הזה
היטב היטב.

עד שאזכה, שיתחזק ישוב-דעתי
באמת, בתקף גדול, ובהתגברות
חזקה. באפן שאזכה לסור ולשוב מעתה
תקף-ומיד, מכל המעשים-הרעים ומכל
המחשבות-הרעות, ולאחז רק במעשים-
טובים תמיד.

ועל-ידי-זה תזכני ברחמיך ליראה
שלמה, "ליראה את השם
הנכבד והנורא הזה, את יהוה אלהינו".
ותהיה יראתי ברה ונקיה בלי שום פסלת,
ויהיה לי רק יראת יהוה לבד.

ותגדל חסדך עמי, ותמתיק ותבטל
מעלי, ומעל זרעי, ומעל כל
עמך בית-ישראל, כל-מיני דינים
שבעולם. ואל תדינני כמעשי, ואל
תשפטני כמפעלי. "אל תבוא במשפט
עמי, כי לא יצדק לפניך כל חי".

רק תגזר בחסדיך הגדולים והמרבים,
לבטל מעלי כל המשפטים וכל
הדינים שבעולם, שלא יהיה להם שום
פתחון-פה לעורר דין ומשפט חס-
ושלום.

☪ [א] לקוטי-תפלות ח"א טו ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א טו,
'מי שרוצה לטעם טעם אור-הגנוז')

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

(שמות כא, א)

אנא יהוה, זכני ברחמיך הרבים
וחסדיך העצומים, לבל אאבד את
עולמי חסוּשְׁלוֹם, ולא איגע לריק ולא
אלד לבהלה.

ואזכה להסתכל על-עצמי תמיד,
ולישב דעתי היטב היטב, מה
אני עושה בעולם-הזה, עולם העובר
כהרף עין.

ולחשב דרכי, ולשפט בעצמי את כל
המעשים אשר אני עושה בכל
עת ובכל יום ובכל שעה, להשפט בעצמי
עליהם בכל-עת, אם אני עושה פהוגן,
אם לאו חסוּשְׁלוֹם.

למען אזכה על-ידי-זה לרחם על-
עצמי, ולשוב ממעשי הרעים
וממחשבותי המגנות, להיות סור מרע
באמת, הן במחשבה, הן בדבור, הן
במעשה. ולעשות רק הטוב בעיניך תמיד.

ענני יהוה ענני, עזרני עזרני, חנני
חנני, הושיעני הושיעני, תן לי
חנינא ולא אבד, זכני ועזרני לשוב אליך
באמת בתשובה שלמה, ועשה את אשר
בחקיך אלך ואת משפטיך אשמר.

וזכני למשפט דקדשה באמת, שאזכה
לישב דעתי בכל יום תמיד,
ואשפט את-עצמי היטב, ואדון בעצמי

❁ [ב] לקוטי-תפלות ח"א סב ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סב, זיטב אלקים)

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

וְנִהְיֶה חֲזָקִים בְּמִדַּת הַבְּטָחוֹן בְּשִׁלְמוֹת
תְּמִיד, וְלֹא נִתְּלָה שׁוֹם דְּבַר
בְּשׁוֹם סָבָה וּבְשׁוֹם אֲמֻצְעֵי כָּלֵל, רַק גִּדְע
וְנִאֲמִין שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתְךָ לְבַד.

הֵן פְּרֻנְסָה, וּבְנִים, וּרְפוּאָה, וְכָל שְׂאָר
הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם, בְּכֹלם לֹא
נִשְׁתַּמֵּשׁ וְלֹא נִתְּלָה בְּשׁוֹם סָבָה כָּלֵל.

וְגִדְע וְנִאֲמִין וְנִבְטַח בְּאַמֶּת שְׂאֵתָה יָכֹל
לְשַׁלַּח לָנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, בְּלִי
שׁוֹם עֲסָקֵי רְפוּאוֹת וְסָמִים, כִּי אֵתָה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, עֲלֵת כָּל הָעֲלוֹת, וְסִבַּת כָּל
הַסְּבוֹת.

❁ [ג] לקוטי-תפלות ח"א קז ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א רעז, צדיק פתמר יפרח)

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

רַחֵם עָלֵינוּ, שְׁלֹא נִצְטָרֵךְ לְעֶסֶק חֵס
וְשָׁלוֹם, עִם שׁוֹם דְּאֶקְטוּרִים
וְרוּפְאִים שֶׁבְּעוֹלָם.

רַק תְּבָרֵךְ אֶת כָּל יְבוּל הָאָרֶץ, וְתִשְׁפִּיעַ
בָּהֶם כֹּחַ, לְרַפְאוֹת כָּל תַּחֲלוּאֵי
וּמְכַאוּבֵי עַמְּךָ בֵּית-יִשְׂרָאֵל.

וְתַעֲלֶה מְהֵרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה, לְכָל
תַּחֲלוּאֵינוּ, וְלְכָל מְכַאוּבֵינוּ,
וְלְכָל מְכַוְתֵינוּ, (וּבְפָרֵט וְכו').

רַק תִּזְכְּנִי, שְׂאֲנִי בְּעֲצָמֵי אֲשַׁפֵּט עֲצָמֵי
הַיָּטֵב בְּכָל-עֵת, לְעוֹרֵר עֲצָמֵי
לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת תְּמִיד, עַד שְׂאֲזַכֶּה
לְהִיּוֹת כְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת לְאַמֶּתוֹ.

וְתִצְיַלְנֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, מִכָּל מִינֵי
יָרְאוֹת חֲצוֹנִיּוֹת, מִיָּרְאוֹת
נְפוּלוֹת, שְׁלֹא אִירָא וְאֶפְחַד מִשׁוֹם שׁוֹר
וְאֶדוֹן, וְלֹא מִשׁוֹם מִין חַיָּה רְעָה וְלִסְטִים,
וְלֹא מִשׁוֹם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם.

כִּי-אִם מִמֶּךָ לְבַד אִירָא וְאֶפְחַד, וְתִהְיֶה
יָרְאָתְךָ עַל-פְּנֵי תְּמִיד לְבִלְתִּי
אֶחָטָא. וְאֲזַכֶּה לְהַעֲלוֹת הִירָאָה לְשִׁרְשָׁה
לְדַעַת הַקְּדוֹשׁ.

וְאֲזַכֶּה בְּרַחֲמֶיךָ הָעֲצוּמִים לְהַשְׁלִים
דַּעַתִּי בְּשִׁלְמוֹת בְּקִדְשָׁה
וּבְטָהֳרָה, לְמַעַן אֲדַע מִמִּי אֶתִּירָא, לִירָאָה
אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל לְבַד.

וַיִּמְשַׁךְ הִירָאָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל אַבְרִי,
בְּרַמ"ח אַבְרִי וּבִשְׁס"ה גִּידֵי.
וְאֲזַכֶּה לְהִיּוֹת מְלֵא אֵימָה וּפְחַד וִירָאָה
גְּדוּלָה בְּאַמֶּת, מִשְׁמֶךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ,
בְּכָל-עֵת וּבְכָל שְׁעָה תְּמִיד.

אֲנִי יְהוָה, מְלֵא רַחֲמִים. חֲמַל עָלַי
וְחַנּוּנִי מֵאֵתְךָ דַּעַה שְׁלֵמָה, שְׂאֲזַכֶּה
לְדַעַת שְׁלֹם דְּקִדְשָׁה, לְמַעַן אֲדַע אֶת שְׁמֶךָ
בְּאַמֶּת, וְאִירָא מִמֶּךָ תְּמִיד, וְאֲזַכֶּה לִירָאָה
עֲלָאָה, יָרְאֵת הָרוּמָמוֹת.

כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה, ואין לנו שום סמיכה, על שום רפואה של הרופאים והדאקטורים, כי אם עליך לבד, בורא רפואות. רפאינו יהוה ונרפא, הושיענו ונושעה, כי תהלתנו אתה.

☪ [ד] לקוטי-תפלות ח"ב א ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב א, 'תקעו ממשלה')

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

"ועבדתם את ה' אלקיכם, וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך" (שמות כג, כה)

ובכן תרחם עלינו מלא רחמים, ותחוס ותחמל על ימינו ושנותינו, ותטיב לנו מטובך האמתית, ותזכנו לתפלה בשלמות.

ונזכה להתפלל כל תפלותינו לפניך, בכל לב ונפש. ולא נזלזל חס-ושלום בדברים העומדים ברומו של עולם, שהיא התפלה.

ולא נעשה תפלתנו קבע, אלא רחמים ותחנונים. ולא תדמה עלינו תפלתנו, כמשאוי חס-ושלום. רק נזכה ברחמיך הרבים, להתאמץ ולהתחזק ולהתגבר, בכל פח ועוז ותעצומות, בכל מיני פחות, להתפלל תפלה-שלמה לפניך, בכונות-הלב באמת פראוי.

כי אתה יודע אבינו שבשמים, כמה וכמה קשה וכבד עלינו, לפתח פינו בתפלתנו, ותפלתנו פגומה מאד. חוסה

עלינו כרב רחמיה, וזכנו לגאל ולפדות את התפלה, מן הגלות הגדולה והמרה, שנפלה אצלנו עכשיו בעונותינו הרבים.

"אדני שפתי תפתח, ופי יגיד תהלתך. תכין לבי תקשיב אזנה". עזרנו מלא רחמים, יושב תהלות ישראל, שתהיה תפלתנו שגורה בפינו תמיד. ויקים מקרא שכתוב: "בורא ניב שפתים, שלום שלום לרחוק ולקרוב, אמר יהוה ורפאתיו".

ונזכה בכח תפלותינו, להכניע ולהשפיל, ולשבר, ולבטל, כל הרפואות הטבעיים של הרופאים. ויתגלה האמת בעולם, שאין שום רופא בעולם יודע כלל לרפאות שום חולאת.

רק כל הרפואות כלן, הן רק על-ידי דבר יהוה לבד, על-ידי תפלות ובקשות ותחנונים של הצדיקים בעלי-התפלה המתפללים על ישראל ומרצין ומפיסין אותך, וממשיכין רפואות בעולם.

כי כל העשבים והסמים של הרפואות, וכל הכוכבים ומזלות הממנים עליהם, כלם מקבלים כחם מהמלאכים אשר עליהם. ואלו המלאכים, מקבלים כחם מהמלאכים הגבוהים עליהם.

ובלם מקבלים ולוין זה מזה, וזה מזה, עד למעלה למעלה, עד שכלם מקבלים כח מהמלוה הגדול, שהוא ה'בעל-תפלה' שזוכה לדבר יהוה, שהוא שרש כל הבריאה כלה מראש ועד

סוף, כמו שכתוב: "בדבר יהוה שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם".

על-כן אי-אפשר להמשיך שום רפואה בעולם, כי-אם על-ידי תפלה ותחנונים לבד. ותזכנו לדעת זאת, באמת גמורה, ובאמונה-שלמה. וברחמיך הרבים נזכה, להמשיך ולקבל כל הרפואות, לנו ולכל עמך ישראל, על-ידי דבר יהוה של התפלה לבד.

ותעזרנו ותושיענו, שנזכה להמשיך כל הפחות של כל הרפואות, לתוך כל הדברים שבעולם, ללחם ולמים, ולכל דבר מאכל ומשקה שתזמין לתוך פינו לאכל ולשתות, יהיה מה שיהיה, ימשך לתוכם כח וסגלת הרפואות של כל העשבים והסמים.

עד שיהיה לנו רפואה-שלמה, בכל-עת שנצטרך, על-ידי לחם ומים לבד. ויקים בנו מקרא שכתוב: "וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך".

ותרפאנו ברחמיך רפואה-שלמה, בגוף ונפש, לכל רמ"ח אברינו ושס"ה גידינו, כי אתה לבד ידעת את כל מכאובינו, ואת מחלותינו הגליות לנו והנסתרות מאתנו.

אנא יהוה, רפאינו יהוה ונרפא, הושיענו ונושעה פי תהלתינו אתה, והעלה רפואה שלמה, לכל תחלואינו ולכל מכאובינו ולכל מכותינו.

ונזכה על-ידי תפלותינו, שכל העשבים וכל שיח השדה, כלם כאחד יחזרו וישובו כל פחותם לתוך דבורי התפלה שלנו, שהוא דבר השם - יתברך, שהוא שרשם העליון.

ויבלינו כל הפחות של כל הרפואות, של כל העשבים והסמים שבעולם בתוך תפלותינו.

ותהיה תפלתנו בשלמות גדולה, כלולה מכל טוב, מכל הפחות של כל העשבים וכל שיח השדה למיניהם.

ותזכנו להעלותם כלם לפניך לריח ניחוח, להחזירם ולהשיבם לשרשם העליון, על-ידי תפלתנו שתהיה כלולה מכלם.

ועל-ידי-זוה נזכה להמשיך הפחות של כל הרפואות שבעולם, לתוך לחם ומים, ולתוך כל הדברים אשר נאכל ונשתה.

עד שיהיה לנו רפואה שלמה לכל תחלואינו ולכל מכאובינו, על-ידי כל הדברים שבעולם, בלי שום רופאים ודאקטורים כלל.

רק אתה בעצמך ובכבודך, תרפאנו רפואה שלמה, כמו שכתוב: "כי אני יהוה רופאך".

ונזכה לקבל מאתך רפואה שלמה בעת צמיחת המחלה, בעת

שֶׁהַחֹלָאֵת סְתוּם וְטָמוֹן בְּקִרְבָּנוּ, וְאִין יוֹדְעִים מִמֶּנּוּ כָּלֵל, כִּי אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ כָּל הַתַּעְלוּמוֹת שֶׁבְּקִרְבָּנוּ.

רַחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְתִקְדִים רְפוּאָה לְמִכָּה, וְתִרְפָּאֵנוּ קִדְם צְמִיחַת הַמַּחְלָה, בְּעֵת שְׁמִתְחִיל אֵיזָה מִחוּשׁ לְהַתְגַּדֵּל וְלִצְמַח מִמֶּנּוּ מָה שְׁיִצְמַח חֲלִילָה, אַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ לְבַד תִּרְפָּאֵנוּ מִכָּל זֶה.

כִּי אִין אָנוּ יוֹדְעִים שׁוֹם עֲצָה וְתַחֲבוּלָה, וְשׁוֹם רְפוּאָה לְשׁוֹם מַחְלָה וּמִכָּה וּכְאֵב. הֵן בְּעֵת שֶׁנִּסְתָּרָה הַמַּחְלָה, הֵן בְּעֵת שֶׁכָּבַר נִתְגַּלָּה חֲלִילָה.

בְּכֻלָּם אִין לָנוּ שׁוֹם תְּקוּהָ, עַל שׁוֹם רְפוּאָה שֶׁבְּעוֹלָם בְּדֶרֶךְ-הַטֶּבַע. כִּי אָנוּ יוֹדְעִים וּמֵאֲמִינִים בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, שְׂאִין מוֹעִילִים כָּלֵל שׁוֹם רְפוּאוֹת שֶׁל כָּל הַדְּאִקְטוֹרִים, הֵן רוֹפְאֵי אֱלִיל כְּלָם תְּהוּ "הֵמָּה מֵהֶבֶל יָחַד, לֹא יוֹעִילוּ וְלֹא יִצִּילוּ כִּי תְהוּ הֵמָּה.

כִּי-אִם עָלֶיךָ לְבַד אָנוּ נִשְׁעָנִים, וְלִרְפוּאוֹתֶיךָ אָנוּ מְקוּיִם וּמִיחָלִים, כִּי אַתָּה רוֹפֵא נְאֻמָּן, רוֹפֵא אֲמֵת, רוֹפֵא חָנָם, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.

וְתַעֲזֹר וְתוֹשִׁיעַ וְתִגַּן עָלֵינוּ, וְתִרְחִיקֵנוּ מִרוֹפְאִים וְדְאִקְטוֹרִים תְּמִיד, וְתִכְנִיעַ וְתַפִּיל וְתַשְׁפִּיל כָּל הַדְּאִקְטוֹרִים, עִם כָּל הַרְפוּאוֹת שְׁלָהֶם.

כִּי אַתָּה יוֹדֵעַת, אֲשֶׁר הֵם מְזִיקִים הָעוֹלָם מְאֹד מְאֹד, וְהוֹרְגִים נַפְשׁוֹת רַבּוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה בְּשׁוּגַג וּבְמִזִּיד.

הַצִּילֵנִי מֵהֶם אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, שְׁמֵרְנוּ מֵהֶם, אוֹתָנוּ וְאֵת זֶרְעֵנוּ וְאֵת זֶרַע זֶרְעֵנוּ וְאֵת כָּל זֶרַע עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

זַכֵּנוּ לְקַבֵּל כָּל הַרְפוּאוֹת שֶׁבְּעוֹלָם עַל-יְדֵי תַפְלָה לְבַד, וְתַתְּגַלָּה הָאֲמֵת בְּעוֹלָם, שְׂאִין שׁוֹם רְפוּאוֹת בְּעוֹלָם כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה לְבַד.

וְנִזְכָּה לְקַיֵּם מִקְרָא שְׁכָתוּב: "וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְהִישָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה, וְהִאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו, וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו. כָּל הַמַּחְלָה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם, לֹא אֲשִׁים עָלֶיךָ, כִּי אֲנִי יְהוָה רַפְּאֵךְ.

⊗ [ה] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב ג ⊗

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ג, 'פְּדִיוֹן-נַפְשׁ')

"דַּק שְׁבַתוֹ יִתֵּן וּרְפָא יִרְפָּא" (שְׁמוֹת כ"א, יט)

"וְעַבַּדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וּבִרְךָ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶךָ, וְהִסִּירוּתִי מִחֲלָה מִקְרַבְךָ" (שְׁמוֹת כ"ג, כה)

רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, רוֹפֵא אֲמֵת, רוֹפֵא נְאֻמָּן וּרְחַמָּן, רַחֵם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְשְׁמֵרְנוּ מִרוֹפְאִים וְדְאִקְטוֹרִים.

וּבְרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים תִּקְדִים תְּמִיד רְפוּאָה לְמִכָּה, וְתִשְׁמֵרְנוּ וְתִצִּילֵנוּ שְׁלֵא נִבְא לְיַדֵּי שׁוֹם מַחְלָה וּמִחוּשׁ וּכְאֵב כָּלֵל.

וְאַפְלוּ בְּעֵת אֲשֶׁר תִּשְׁלַח לָנוּ חֶסֶד-וְשָׁלוֹם, אֵיזָה חוֹלָאֵת אוֹ מִחוּשׁ,

ורוצחים נפשות בידיים, וכמה וכמה
נפשות שקעו על-ידם.

כי רבים אשר מתו על-ידי הרופאים
והדאקטורים, מאשר מתו מיתת
עצמן, כאשר נגלה לפניך אדון כל.

ובאשר הרופאים האמתיים מודים
על-זה בעצמן: "שאי-אפשר
לידע חכמה זאת על בוריה". והודו ולא
בושו: "שטוב יותר למנוע מרפואות".

רבוננו של עולם, מלא רחמים, בורא
רפואות, אדון הנפלאות. אתה
יודע, שכבר נשתקע העולם הרבה
בטעות זה לעסק ברפואות, מימים ושנים
הרבה, עד אשר קשה להוציאם ממבוכה
זאת.

ובפרט מחמת גדל הצער והמכאוב
של כל סובלי חולאים רחמנא-
ליצלן, הם מוסרים עצמן ליד הרופאים,
לבקש תעלה ותרופה למכותם.

אבל רבם ככלם תוחלתם נכזבה,
והרופא לא יגהה מהם מזור, כי
אם ברחמיה וחסדיה העצומים, כאשר
רחמיה גוברים עליהם, להגהות מזורם
ולחבש חלים.

על-כן באתי לפניך מלא רחמים, רופא
אמת. רחם עלינו, ותן בלבנו
בינה, להבין ולהשפיל, בכל-עת אשר
נצטרך לאיזה רפואה, לנו או לבני-ביתנו
חסו-שלום - לבל נלך ונדרש אחר
הרופאים, רק נדרש ונבקש את פני יהוה
תמיד.

על-פי גזרת דיניך הקדושים והאמתיים,
אנא רחום ברחמיה הרבים, שמרנו
והצילנו, שלא נטעה חסו-שלום, למסר
עצמנו חלילה, ליד הרופאים
והדאקטורים, כי הן "רופאי אליל כלם",
"המה מהבל יחד".

כי אתה יודע האמת: שאין שום רופא
יודע לרפאת החולאת והמחוש
כראוי באמת לאמתו, אפלו הרופאים
הממחים הבקיאיים ומפלגים בחכמתם
מאד.

כי אין שום רופא ממחה וחקם, שיוכל
לידע ולכוון הסם המיוחד לרפאת
אותו החולה, כפי גזרת דיניך שגזרת:
"שלא יתרפא החולה, כיאם על-ידי
איש פלוני, וסם פלוני, ביום פלוני".

אשר על-כן, אי-אפשר בשום-אופן
שיתרפא החולה, כיאם על-ידי
סבות אלו דיקא שנגזרו על רפואתו. ומי
הוא החכם שידע כל-זה.

מכל-שכן שרב הרופאים והדאקטורים,
הם נבערים מדעת חכמת
הרפואות, ואינם בקיאיים היטב בחכמת-
הרפואה.

כי היא חכמה עמוקה, ויש בה חלוקים
ושנויים רבים לאין שעור ותכלית,
אשר על-פי-רב אי-אפשר לכוון האמת
לאמתו.

ובתנועה קלה הם מזיקים הרבה,
ומפסידים ומקלקלים, יותר
ממה שמתקנים לפעמים, והם הורגים

וּתְחַוֶּק אֶת לְבַבְנוּ, לְהֶאֱמִין וּלְכַטֵּחַ בָּךְ,
וּבְצַדִּיקֶיךָ וּיְרֹאֶיךָ הָאֱמֹתִיִּים.
וּתְעֹזֵר לָנוּ וּתוֹשִׁיעֵנוּ, שְׁנֹזֶכֶה לְתֵן מָמוֹן
עַל פְּדִיּוֹן נַפְשֵׁנוּ תָּמִיד.

וּתְזַמֵּן לָנוּ בְּכָל-עֵת, אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים
וּיְרֹאִים בְּאֵמֶת, אֲשֶׁר יִהְיֶה לְאֵל
יָדָם לַעֲשׂוֹת 'פְּדִיּוֹן-נֶפֶשׁ', מֵהַכֶּסֶף אֲשֶׁר
נָתַן לָהֶם, בְּאִפְּן שְׂיִמְתִּיקוּ הַדִּין, מֵעַלִּינוּ
וּמֵעַל זֶרְעֵנוּ וּבְנֵי-בֵיתֵנוּ, עַל-יְדֵי ה'פְּדִיּוֹן-
נֶפֶשׁ' שְׂיַעֲשׂוּ עִבּוּרֵנוּ.

וְאִתָּה תִּמְלֵא רַחֲמִים עָלֵינוּ, וּתְרַפְּאֵנוּ
רְפוּאָה-שְׁלֵמָה, רְפוּאֵת-הַנֶּפֶשׁ
וּרְפוּאֵת-הַגּוּף. רְפָאֵנוּ יְהוָה וְנִרְפָּא,
הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוְשָׁעָה, כִּי תִהְלֹתְנוּ אִתָּה.
וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מְכּוּתֵינוּ,
וּלְכָל מְכַאוֹבֵינוּ, וּלְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, (וּבְכַרְט
לְהַחֲלִיחַ פְּלוּנֵי בֶן פְּלוּנֵי), כִּי אֵל רּוֹפֵא נֶאֱמָן
וְרַחֲמָן אַתָּה.

כִּי אֵין לָנוּ שׁוּם סְמִיכָה, עַל שׁוּם
רְפוּאָה, שֶׁל שׁוּם רּוֹפֵא שְׁבַעוּלָם, כִּי
אִם עָלֶיךָ לְבַד אָנוּ נִשְׁעָנִים.

אֵל נָא רְפָא נָא לָנוּ, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים,
וּבְחַסְדֶיךָ הַגְּדוֹלִים, כִּי אַתָּה לְבַד
יּוֹדַע, גְּדֹל הַצַּעַר וְהַמְּכַאוֹב, שֶׁל כָּל
הַסּוֹבְלֵי חוֹלָאִים וּמְכַאוּבוֹת.

מִלֵּא רַחֲמִים, רַחֵם עָלֵיהֶם, וְאֵל תִּסְתַּר
פְּנֵיךָ מֵהֶם, וּתְרַאֶה וּתִשְׁגִּיחַ בְּעַנְיָם
וּמְכַאוּבָם, וּתְמַלֵּא רַחֲמִים עָלֵיהֶם,
לְהַחֲלִימָם, וּלְרַפְּאֵתָם, לְהַחֲזִיקָם,
וּלְהַחֲיוֹתָם, חַיֵּשׁ קַל מִהָרָה.

וַיִּקְרָא מִקְרָא שְׁכָתוֹב: "וְהִסִּיר יְהוָה
מִמֶּךָ, כָּל חֲלִי, וְכָל מַדּוּי מִצָּרִים
הָרָעִים אֲשֶׁר יִדְעָתָ לֹא יִשְׁיִמָּם בָּךְ וּנְתַנֶּם
בְּכָל שְׁנָאֶיךָ".

וְנֹאמֵר: "וְעַבַּדְתֶּם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם,
וּבִרְךָ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶךָ,
וְהִסִּירוּתִי מִחֲלָה מִקְרַבְךָ".

וְנֹאמֵר: "וַיֹּאמֶר, אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע
לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְהִיָּשֵׁר
בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה, וְהִאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו, וְשָׁמַרְתָּ
כָּל חֻקָּיו. כָּל הַמְּחַלָּה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי
בְּמִצְרַיִם, לֹא אֲשִׁים עָלֶיךָ, כִּי אֲנִי יְהוָה
רַפְּאֶךָ". אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

❁ [ו] ❁ לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב ד

(על-פי לקוטי-מוֹהַר"ן ח"ב ד,
זְאֵת הָעֲרָבִים צוּיְתִי לְכַלְכֵּלְךָ)

"רַק שִׁבְתוּ יַתֵּן וּרְפָא יִרְפָּא" (שִׁמוֹת כ"א, יט)

וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תִּמְשִׁיךְ רְפוּאָה
שְׁלֵמָה, לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ,
וּלְכָל מְכַאוֹבֵינוּ, וּלְכָל מְכּוּתֵינוּ. וּתְרַפָּא
כָּל מְכּוּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּכָל תַּקּוּנֵי
רְפוּאוֹתֵיהֶם, בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

וּבְזָכוֹת וְכַח הַצְּדָקָה, תִּרְחַם עַל כָּל
חוֹלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר
שָׁלַחְתָּ עָלֵיהֶם מְכּוּתֶיךָ בְּעוֹנוֹתֵינוּ-הָרַבִּים.

וּתְעֹזֵר לָהֶם, שְׂיִהְיוּ נִפְתָּחִין פִּי כָּל
הַמְּכּוּת, וּתְמַשִּׁיךְ וּתּוֹצִיא כָּל
הַקְּלֻקּוּלִים, וְכָל הַלְּחוֹת רָעוֹת, וְכָל

הַדְּמִים הָעֹכּוּרִים וְהַמְקַלְקְלִים, מִתּוֹךְ כָּל
מִכּוֹת עַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל.

בְּאֵפֶן שְׁנֹזְכָה כְּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמּוֹךְ בֵּית
יִשְׂרָאֵל, לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה מִן־
הַשָּׁמַיִם לְכָל מִכּוֹתֵינוּ.

כִּי אֵין אָנוּ סוּמְכִים עַל שׁוֹם רַפּוּאָה
וְסִבָּה בְּדַרְךְ־הַטֶּבַע כָּלֵל, כִּי אִם עֲלֶיךָ
לְבַד אָנוּ נִשְׁעָנִים, וְלְרַפּוּאוֹתֶיךָ אָנוּ מְקוּיִם
וּמִיחָלִים, כִּי אַתָּה "רוֹפֵא לְשְׁבוּרֵי לֵב
וּמַחְבֵּשׁ לְעַצְבוֹתָם".

רַפֵּא נָא אֶת כָּל מִכּוֹתֵינוּ בְּכָל הַבְּחִינּוֹת,
בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת, כִּי אֵל מְלֶךְ
רוֹפֵא נְאֻמָּן וְרַחֲמָן אַתָּה.

מִשָּׁם כָּל הַרְפּוּאוֹת שֶׁל כָּל מִינֵי חֲלָאִים
שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי שְׂמֵחָה הִיא עֵקֶר חַיּוֹת
הָאָדָם.

רַפֵּאנוּ יְהוָה וְנִרְפָא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה
כִּי תִהְלֹתְנוּ אִתָּה, וְהַעֲלֵה אֲרוּכָה
וּמִרְפָּא לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל מַכְאוּבֵינוּ
וּלְכָל מִכּוֹתֵינוּ, רַפּוּאת הַנֶּפֶשׁ וְרַפּוּאת
הַגּוּף.

⊗ [ח] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"ב מט ⊗

(על-פי שיחות-ה"ר"ן צח, 'תהלים מסגל לרפואה')
"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שימות כא, יט)

וְעֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, שְׁנֹזְכָה לְרַחֵק אֶת
עַצְמָנוּ מִרוֹפְאִים וְדַאקְטוֹרִים
בְּתַכְלִית הָרַחוּק. וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלִילְנוּ מִכָּל
מִינֵי חוֹלָאִים וּמַכְאוּבִים וּמַחּוּשִׁים.

וְאִם בְּרַחֲמֶיךָ נִצְטָרְךָ לַפְעָמִים לְאִיזָה
רַפּוּאָה, תִּרְחַם עָלֵינוּ, וְתַחֲזַק אֶת
לְבַבְנוּ, שֶׁלֹּא יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּנוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ
עִם שׁוֹם רוֹפֵא וְדַאקְטִיר. רַק לְסִמּוֹךְ עֲלֶיךָ
לְבַד, וּלְהַרְבוֹת בְּאֲמִירַת תְּהִלָּים בְּשִׁבִיל
הַחֻלָּה.

וְלַהֲיוֹת נְכוּן וּבָטוּחַ וְנִשְׁעָן עַל אֲמִירַת
תְּהִלָּים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תִּשְׁלַח
רַפּוּאָה שְׁלֵמָה, לְכָל הַצָּרִיכִים רַפּוּאָה.

וַיִּשׁוּבוּ כָּל חוֹלֵי עַמּוֹךְ בֵּית־יִשְׂרָאֵל
לְאִיתָנָם, וְתִרְפָּאם וְתַחֲלִימָם
וְתַחֲיִים בְּחַיִּים טוֹבִים וְאַרְפִּים בְּאַמַּת.

⊗ [ז] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"ב כא ⊗

(על-פי לקוטי-מוה"ר"ן ח"ב כד,
'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד')
"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שימות כא, יט)

וְאַזְכָּה לַהֲיוֹת בְּשִׂמְחָה תְּמִיד. וְעַל־יְדֵי־
זֶה יִהְיֶה נִמְשָׁךְ עָלַי רוּחַ־חַיִּים
דִּקְדָּשָׁה, לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי דְפִיקִין
שֶׁבְקָרְבִי.

וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּשְׁמְרֵנִי וְתִצְלִילְנִי, מִכָּל
מִינֵי חֲלָאִים וּמַכְאוּבִים
וּמַחּוּשִׁים בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת, אֲשֶׁר כָּלֵם
בָּאִים עַל־יְדֵי מָרָה שְׁחוּרָה וְעַצְבוֹת חֶסֶד־
וְשָׁלוֹם.

וְתִרְפָּאֵנִי אוֹתִי וְאֶת כָּל עַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל,
וְתַחֲלִימֵנִי וְתַחֲיִינֵנִי עַל־יְדֵי
שְׂמֵחָה וְחִדּוּהַ שְׂתַמְשִׁיךָ עָלַי תְּמִיד, אֲשֶׁר

☪ [ט] לקוטי-תפלות ח"א כג ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כג, 'צוית צדק')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

ותזמין לי פרנסתי קדם שאצטרך לה, בסבה קלה, בלי שום יגיעה ועצבות כלל. ואזכה לשפע עשירות דקדשה, להיות שמח בחלקי תמיד.

ואל תצריכני, לא לידי מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלואתם. ותצילני ברחמיך שלא אהיה בעל-חוב כלל לעולם, ולא אצטרך ללות מאחרים כלל, ולא ארדף אחר מותרות חסוּשלוּם, ללות מאחרים חסוּשלוּם, בשביל להנהיג משא-ומתן גדול.

רק תרחם עלי, ותשפיע עלי ברחמיך, ותזמין לי פרנסתי בסבה קלה, בלי שום הלואה מאחרים כלל. ותשלח ברכה והצלחה והרוחה, בכל מעשי ידי.

☪ [י] לקוטי-תפלות ח"א נו ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נו, 'זביום הבכורים')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

מלא רחמים, אמר לצרותי די, חמל עלי בחמלתך הגדולה, זכני נא לתשובה שלמה לפניך מהרה, ותן לי פרנסתי מאתך קדם שאצטרך, והצילני מחובות והלואות.

☪ [יא] לקוטי-תפלות ח"א סו ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סו, 'ייהי נא פי שנים')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

ואל תצריכני, לא לידי מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלואתם. ותרחם על עני ואביון כמוני, הרחוק מפרנסה כמוני, ותעזרני מהרה חושה, לסלק ולשלם כל ההלואות והחובות שאני חייב עד הנה.

אבי רחום צדיק, רועה ישראל, "נותן לחם לכל בשר פי לעולם חסדו". פתח ירך לעני ואביון ודל כמוני, ותמלא לי כל מחסורי בגשמיות וברוחניות.

ותעזרני מהרה, לסלק כל החובות שאני חייב מכפר, פי "השתרגו עלו על צוארי הכשילו כחי", ואיני יודע מה לעשות. ותצילני מעתה מחובות והלואות.

רחם עלי למען שמך, ומלא משאלותי לטובה ברחמים, ותן לי פרנסתי מאתך, ברוח ולא בצמצום, בהתר ולא באסור, בנחת ולא בצער, באפן שאזכה לעשות רצונך באמת.

☪ [יב] לקוטי-תפלות ח"א סח-סט ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סח-סט,

'חמר אסור פעם וגזלה')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

רבוננו של עולם, חמל עלי והושיעני, ותן לי פרנסה ברוח, מתחת ירך

מלא רחמים, חוס וחסל על נפשי,
ועזרני לתקן פגם כל הגזלות
והחובות שבידי.

☪ [יג] לקוטי-תפלות ח"ב ה ☪

(על-פי לקוטי-מזרח"ן ח"ב ה, 'תקעו אמונה')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

עזרנו והושיענו ברחמיך הרבים. ותן
לנו פרנסותינו מאתך, קדם
שנצטרך להם בהרחבה גדולה, בהתר
ולא באסור, בכבוד ולא בבזוי, בנחת ולא
בצער.

ואל תצריכנו, לא לידי מתנת בשר-
ודם, ולא לידי הלואתם, ותצילנו
מחובות והלואות לעולם. ותזפנו מהרה,
לסלק ולשלם כל ההלואות והחובות,
שאנו חיבים מכבר.

כי אתה יודע אבינו שבשמים, פי קשה
וכבד עלינו מאד, לשא עלינו עול
החובות, אשר השתרגו עלו על צוארינו,
הכשילו כחינו, והם מבלבלים אותנו
הרבה, ממעט העבודה שאנו חפצים
להתחיל לעבד אותך באמת.

☪ [יד] לקוטי-תפלות ח"ב יז ☪

(על-פי לקוטי-מזרח"ן ח"ב טז, 'הקשו')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

אבינו שבשמים, עשה למענך, ורחם
עלינו, ותסבב סבות לטובה,

הרחבה והמלאה. ואל תצריכני, לא לידי
מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלואתם.

ועזרני לסלק כל החובות שאני חיב
מכבר, ומעתה תצילני שלא
אבא לידי שום חוב והלואה כלל.

ותתיה בעזרי, שאזכה מהרה לתקן
פגם כל הגזלות שבידי, מעודי
עד היום הזה. ואזכה להשיב את כל
הגזלות אשר גזלתי, או את העשק אשר
עשקתי, בין בשוגג, בין במזיד, בין
באנס, בין ברצון.

ובל מיני סכסוכים בעסקי ממון,
שנשאר בידי איזה ממון של חברי,
על-ידי איזה טעות והעלמה, מאיזה
משא-ומתן וחוב וכדומה, הן מה שאני
זוכר עדין, הן מה שנשכח ממני, הכל
אזכה לסלק ולשלם לבעליהם חיש קל
מהרה.

ותשפיע לי ברחמיך ממון הרבה,
באפן שאזכה לצאת ידי
חובתי, לסלק לכל מי שנגעתי בממונו
וחפציו, שום צד נגיעה בעולם.

ואם חסו-שלום יש בידי איזה גזלה
וחוב, שאיני יודע בעצמי למי
גזלתי, תעזרני ברחמיך הרבים, שאזכה
לעשות מהם צרכי רבים, כאשר צויתנו
על-ידי חכמיך הקדושים. באפן שאזכה
מהרה בחיי, לתקן ולהחזיר כל הגזלות
והחובות שבידי.

כי אתה יודע חמר אסור גזלה,
"שנחשב פאלו גוזל נפשו ונפש
בניו ובנותיו, וכאלו בא על אשת-איש".

באפן שתגיע לנו הפרנסה קדם שנצטרך לה, ותזמין כל צרכינו, בכבוד ובנחת ובהתר, ובקדשה גדולה, ובהרחבה ונחת גדול.

ותצילנו מחובות והלוואות, ותעזרנו לסלק מהרה, כל החובות והלוואות שאנו מחייבים מכבר. ותשמרנו מעתה, מלבא לידי חוב עוד לעולם.

כי אתה יודע, שהחובות וההלוואות מבבלבלים אותנו מאד, ממעט עבודתך שאנו מכינים עצמינו בכל-עת, להתחיל בעבודתך באמת.

רחם עלי ועלינו אבינו אב הרחמן, הזן את העולם כלו בטובו בחן ובחסד וברחמים, ותן לי, ולכל חברתנו, ולכל ישראל, פרנסה בכבוד, קדם שנצטרך לה. באפן שלא נצטרך להטריד דעתנו בהפרנסה כלל.

ואל תצריכנו, לא לידי מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלוואתם, כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

בקדשה ובטהרה. ותתן לנו כל מחסורינו, וכל הצטרכותינו, קודם שנצטרך להם.

ותצילנו ותשמרנו תמיד מחובות והלוואות, כי הם מטרידים ומבלבלים את דעתנו מאד. רחם עלי ועלינו מעתה, ועזרנו והושיענו בישועתך הנוראה, לסלק כל החובות שאנו חייבים מכבר.

ותצילנו מעתה מחובות והלוואות, ולא נצטרך ללוות שום הלוואה מאחרים. רחם עלינו מלא רחמים זן ומפרנס לכל, ואל תצריכנו לידי מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלוואתם.

☪ [טז] לקוטי תפלות ח"א יז ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א יז, זיהי הם מריקים שקיהם)

"ואנשי קדש תהיון לי, ובשר בשדה

טרפה לא תאכלו" (שמות כב, ל)

ותהיה בעזרנו, ותשמרנו ברחמך הגדולים, ותצילנו מפל מיני 'מאכלות-אסורות', הן מ'אסורין דאורייתא', הן מ'אסורין דרבנן'.

ותשמר אותנו תמיד, שלא יארע לנו שום מכשול לעולם חס-ושלום, ולא יבא לתוך פינו, שום מאכל האסור לנו.

כי אתה ידעת רבונו דעלמא כלא, שאי-אפשר לבשר-ודם, להזהר ולהשמר בעצמו מפל מיני 'מאכלות-אסורות' ומתעורבותיהם, אשר פרטיהם

☪ [טז] לקוטי תפלות ח"ב נג ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"ב ס, 'פשיש מלחמות')

"אם נסוף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

רבונו של עולם, רחם עלינו, וברכנו בכל מעשי ידינו, ותן לנו פרנסתנו מאתך, בהרחבה גדולה,

וְכַעֲוָר מֵעֲשִׂינוּ, וְתַעֲזְרֵנוּ שְׂיִהְיֶה נְשָׁלָם
דַּעֲתָנוּ עַל־יְדֵי אֲכִילָתָנוּ, בְּקִדְשָׁהּ וּבְטָהָרָהּ
כְּרָצוֹנָהּ הַטּוֹב.

וְדַקְדוּקֵיהֶם רַבִּים מְאֹד וְעֲצָמוּ מִסֵּפֶר.
וְאַתָּה יוֹדֵעַ גְּדֹל הַפֶּגֶם הָעֲצוֹם הַפּוֹגֵם
בְּנַפְשׁ יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי 'מֵאֲכָלוֹת־אֲסוּרוֹת'
חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

עַל־כֵּן רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַנְךָ, וְעֲזָרְנוּ
וְהוֹשִׁיעֵנוּ, וְשָׁמַר אֶת נַפְשׁנוּ,
שְׂנוּזָפָה לְהִיּוֹת נְצוּלִים וּפְרוּשִׁים וּמְבַדְּלִים
לְגַמְרֵי, מִכָּל מִינֵי 'מֵאֲכָלוֹת־אֲסוּרוֹת'.

מ'נְבִלוֹת', ו'טְרַפּוֹת', מ'שְׁקָצִים',
וּמ'רְמָשִׁים', מ'בְּשָׁר־
בְּחֶלֶב', וּמ'יִין־נֶסֶךְ', מ'חֶלֶב־וֹדֵם',
מ'גִּיד־הַנֶּשֶׁה', ו'אֲבָר מִן הַחֵי', וּמ'פֶּת
שֶׁל עֶפְרוֹ"ם', וּמ'בְּשׁוּלֵי עֶפְרוֹ"ם', וּמ'שָׂאֵר
כָּל מִינֵי 'מֵאֲכָלוֹת־אֲסוּרוֹת', מֵהֶם
וּמִתַּעֲרוּבוֹתֵיהֶם, ו'מִמַּשְׁהוּ חֶמֶץ בַּפֶּסַח.

מִכָּלֵם תִּשְׁמְרֵנוּ וְתַצִּילֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ
הָעֲצוּמִים, שְׁלֹא יִכְנָסוּ לְתוֹךְ
פִּינוּ, וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ.

וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֹאצְאֵינוּ, נְקִיִּים
וּטְהוּרִים וּמְבַדְּלִים מֵהֶם לְגַמְרֵי,
וְתִקְדְּשֵׁנוּ בְּקִדְשֶׁתְךָ הָעֲלִיוֹנָה. וְתִקֵּים בָּנוּ
מִקְרָא שְׁפָתוֹב: "וְהִייתֶם לִי קְדוֹשִׁים, כִּי
קְדוֹשׁ אֲנִי".

חֹם וְחַמַּל עָלֵינוּ, וּפְדָנוּ וְהַצִּילֵנוּ
וּמִלְטָנוּ, מִכָּל מִינֵי טוּמְאוֹת, וּמִכָּל
הַדְּבָרִים הַמְּשַׁקְּצִין אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְקִדְשֵׁנוּ
בְּכָל מִינֵי קִדְשׁוֹת.

וְנִזְכָּה עַל־יְדֵי אֲכִילָתָנוּ בְּקִדְשָׁהּ,
לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל כְּסִילוֹת דַּעֲתָנוּ,

☪ [יז] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א לז ☪

(על־פי לקוטי־מוהר"ן ח"א לז, 'דְּרָשׁוּ ה' וְעֲזוּ')

"וְאֲנִשִּׁי קִדְשׁ תִּהְיוּן לִי, וּבִשָּׂר בְּשׂוּדָה
טְרָפָה לֹא תֹאכְלוּ" (שְׁמוֹת כב, ל)

וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתַצִּילֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים,
מ'מֵאֲכָלוֹת־אֲסוּרוֹת', וְלֹא
יָבֵא לְתוֹךְ פִּינוּ שׁוֹם דְּבַר הָאֲסוּר לָנוּ, וְלֹא
נִפְשָׁל לְעוֹלָם בְּנִבְלוֹת וּטְרַפּוֹת, אֲפֹלוּ
בְּשׁוּגָג וּבְאֵנָס.

וְתַצִּיל אוֹתָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ, מ'שׁוֹחֲטִים
שְׂאִינָם־הַגּוֹנִים', וְתַפְרִישׁ אוֹתָנוּ
וְתַבְדִּיל אוֹתָנוּ, מִכָּל מִינֵי נִבְלוֹת וּטְרַפּוֹת
דְּאוֹרֵייתָא וְדַרְבָּנָן.

וְתִזְמִין לָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ תָּמִיד, שׁוֹחֲטִים
הַגּוֹנִים וְכֹשְׁרִים, וְתִהְיֶה עִמָּהֶם
תָּמִיד, וְתִשְׁמַר אוֹתָם וְאוֹתָנוּ, שְׁלֹא יִכְשְׁלוּ
עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל עַל־יָדֶם לְעוֹלָם בְּנִבְלוֹת
וּטְרַפּוֹת חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

וְנִזְכָּה, שְׂיִהְיֶה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי־זֶה עָלֵינוּ,
שִׁפְע טוֹבָה וּבְרָכָה וּרְחָמִים
וְחַיִּים וְשָׁלוֹם, וְנִזְכָּה לְפָרְנָסָה טוֹבָה
בְּכַבוֹד, בְּלֵי שׁוֹם יִגִּיעָה וְטָרְחָא וְטָרְדָא
כָּלֵל.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן
שָׁמֶךְ, וּלְמַעַן שְׂכִינַת עֲזָךְ, וּלְמַעַן
אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּלְמַעַן כָּל

הצדיקים-אמתיים. ועזרנו, והושיענו,
והצילנו, ומלטנו, משוחטים רעים,
משוחטים שאינם-הגונים.

ושמרנו תמיד, שלא יבא לתוך פינו,
שום מכשול נבלה וטרפה, כי
אתה "כל תוכל, ולא יבצר ממך מזמה",
ובידך הכל, ואתה יכול לשמר אותנו גם
עכשיו בדורות הללו, מנבלות וטרפות,
ומשוחטים שאינם-הגונים.

חום וחמל עלינו, למענך ולא למעננו,
וקדשנו בקדשתך, והבדילנו מן
'מאכלות-אסורות', כמו שכתוב:
"ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי".

ונזכה לקים מקרא שכתוב: "ואנשי
קדש תהיון לי, ובשר בשדה
טרפה לא תאכלו, לפלב תשכון אתו".
וכתיב: "והתקדשתם והייתם קדושים, כי
קדוש אני". ויקים מקרא שכתוב: "טרף
נתן ליראיו, יזכר לעולם בריתו".

☪ [יה] לקוטי-תפלות ח"א מז ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א מז, 'ואכלתם אכול ושבוע')

"מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז)

ובכן תעזרני ותזכני ברחמיך הרבים,
שאזכה להיות נכלל במדתו של
יעקב אבינו עליו-השלוש, שמדתו אמת.

ואזכה לדבר דברי אמת תמיד, ולא
יצא שום דבר שקר מפי
לעולם, בין בשוגג, בין במזיד, בין באנס,
בין ברצון.

ותשמרני ותצילני, שלא אהיה נכשל
בשום דבר שקר, אפלו
בטעות. ואזכה להרחיק עצמי מדברי
שקר, בתכלית הרחוק, כמו שכתוב:
"מדבר שקר תרחק".

ותזכנו ברחמיך הרבים, להיות איש
אמת בכל הענינים, להתנהג
בדרך-האמת, ולדבר אמת בלבבי, ולא
אטה ולא אסור מ'מרבז נקדת-האמת',
ימין ושמאל.

☪ [יט] לקוטי-תפלות ח"א נא ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נא, 'אמר רבי עקיבא')

"מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז)

יהוה אלהים אמת, עזרני ברחמיך
הרבים, והצילני מן השקר, והיה
עמי תמיד, ושמרני שלא יצא שום דבר
שקר מפי לעולם, בין בשוגג, בין במזיד,
בין באנס, בין ברצון.

ותעזרני, שלא אהיה נכשל בשום דבר
שקר, אפלו בטעות. זכני
לאמת ברחמיך הגדולים. "יהוה הצילה
נפשי משפת שקר, מלשון רמיה. דרך
שקר הסר ממני, ותורתך חנני. לא ישב
בקרב ביתי עשה רמיה, דובר שקרים לא
יפון לנגד עיני".

חנני וענני, ופדה נפשי האמללה, מן
הרע, ומן הטמאה, ומן השקר.
ותן לי במתנת-חנם, אמת וחסד. ותשפיע
עלי מאתך, קדשה וטהרה, אמת וטוב.

הַחַזְרֵנִי בְּתִשׁוּבָה-שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ
בְּאֵמֶת, וְזַכְּנִי מֵעֲתָה, לְצֵאת
מִהָרָה מֵרַע לְטוֹב, מִטְּמְאָה לְטָהָרָה,
מִשָּׁקֶר לְאֵמֶת, וְאִזְכֶּה לְעֵצָם הָאֵמֶת
לְאֵמֶתוֹ.

יְחִיד וּמְיֻחָד, קָרַבְנוּ אֵלֶיךָ בְּאֵמֶת,
וְתִדְחָה וְתַעֲבִיר וְתִבְטֵל, הַשָּׁקֶר
וְהָרַע וְהַטְּמְאָה מִן הָעוֹלָם. וְתִקְיִים מִהָרָה
מִקְרָא שְׁפָתוֹב: "וְאֵת רוּחַ הַטְּמְאָה אֲעַבִּיר
מִן הָאָרֶץ".

וְתִנְלָה הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, חֵישׁ קַל מִהָרָה,
וְתִקְיִים בְּיָמֵינוּ: "שְׁפַת אֵמֶת
תִּכּוֹן לְעֵד, וְעֵד אֲרַגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר.
הִדְרִיכְנִי בְּאֵמֶתְךָ, וְלִמְדֵנִי כִּי אֵתָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל, אוֹתְךָ קוֹיֵתִי כָּל הַיּוֹם".

"תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב, חֶסֶד לְאַבְרָהָם,
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְוֹתֵינוּ מִיָּמֵי
קֶדֶם. הַשִּׁיבְנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנִשׁוּבָה, חֲדָשׁ
יָמֵינוּ כְּקֶדֶם". אָמֵן וְאָמֵן.

❁ [כ] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב ב ❁

(על-פי לקוטי-מונהר"ך ח"ב ב, 'ימי חנוכה')

"מְדַבֵּר שָׁקֶר תִּרְחַק" (שְׁמוֹת כג, ז)

וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלֵנוּ, שְׁלֵא יֵצֵא שׁוֹם
דְּבַר שָׁקֶר מִפִּינוּ כָּלֵל, אֶפְלוּ
בְּטָעוֹת. רַק כָּל דְּבוּרֵינוּ, יִהְיוּ דְבוּרֵי אֵמֶת,
תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֵד.

